

Konferencia biskupov Slovenska

**VYHLÁSENIA A ROZHODNUTIA
KONFERENCIE BISKUPOV
SLOVENSKA**

**Spolok svätého Vojtecha
Trnava 2015**

© Konferencija biskupov Slovenska, 2015

ISBN 978-80-8161-163-6

VYHLÁSENIA A ROZHODNUTIA KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA

KBS na 58. plenárnom zasadaní dňa 9. 10. 2007
schválila prvé publikovanie svojich
vyhlásení a rozhodnutí.

KBS na 80. plenárnom zasadaní dňa 17. 3. 2015
schválila druhé doplnené publikovanie svojich
vyhlásení a rozhodnutí.

VYHLÁSENIE KBS – ZAČIATOK ČINNOSTI

Biskupi Slovenska posielajú pozdrav a požehnanie zo svojho prvého zasadania po schválení stanov samostatnej Konferencie biskupov Slovenska.

Uvedomujeme si svoju zodpovednosť v zložitej situácii našej spoločnosti a podľa svojich ľudských síl, podporovaní Božou milosťou, chceme byť dobrými pastiermi Božieho ľudu. Prosíme o modlitby, vzájomné pochopenie a aktívnu účasť všetkých veriacich na živote Cirkvi.

*1. plenárne zasadanie KBS
v Bratislave dňa 5. 5. 1993*

CIRKEVNÉ DOKUMENTY SÚ VLASTNÍCTVOM CIRKEVNÝCH PRÁVNICKÝCH OSÔB

Cirkev žiada, aby štátne archívy uznali, že cirkevné dokumenty sú vlastníctvom diecéz, alebo iných cirkevných právnických osôb. Každá príslušná ustanovizeň uzavrie so štátnymi archívmi zmluvu, podľa ktorej im Cirkev zveruje dokumenty do úschovy a dostane od archívov fotokópie prípadne mikrofilmy dokumentov.

Každá diecéza nech si vytvára podmienky, aby časom mohla prevziať svoje dokumenty do vlastného archívu.

*3. plenárne zasadanie KBS
v Prešove v dňoch 29. – 30. 10. 1993*

VYHLÁSENIE KBS K SPOLOČENSKO-POLITICKEJ SITUÁCII V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Hlavnou úlohou biskupov je bdieť a pravoverne vysvetľovať i aplikovať na konkrétne činy a udalosti celú zjavenú Božiu pravdu, ako aj pevné morálne normy, na ktorých je založený celý spoločenský poriadok.

Pán Ježiš povedal: „Nemyslíte si, že som prišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov; neprišiel som ich zrušiť, ale naplniť“ (Mt 5, 17). Ako aj: „Prišiel som, aby mali život a aby ho mali hojnejšie“ (Jn 10, 10). V duchu týchto slov dvíhame svoj hlas nie preto, aby sme povrchno moralizovali, ale preto, aby sme ponúkli večne platné a stále prítomné hodnoty, skryté v evanjeliu Ježiša Krista, ako východisko na riešenie spoločensko-politickej situácie v Slovenskej republike.

Prepúšťanie pracovníkov

KBS vyjadruje svoje znepokojenie nad tým, že vo vážnej spoločenskej situácii ochromenia ekonomiky, rozvratu a všeobecného úpadku všetkých základných hodnôt pretrvávajú naďalej v spoločnosti javy, ktoré súčasný nepriaznivý stav ešte viac zhoršujú. Patrí medzi ne i prepúšťanie naslovovzatých odborníkov z úradov na rôznych stupňoch, ktorí sa v nich osvedčili dlhoročnou poctivou prácou, ktorú možno preukázať výsledkami. Pritom sa ukazuje, že jediným dôvodom týchto nespravodlivých zákrokov je iba to, že títo ľudia svojimi názormi a postojmi nezodpovedajú akýmsi znovuzavádzaným novodobým straníckym kritériám. Zákroky proti týmto ľuďom považujeme nielen za neľudské a nemorálne, ale aj za ne-

prezieravé a nemúdre, pretože ich dôsledky poškodzujú celú spoločnosť. Osobitne zarážajúce sú v tejto súvislosti prípady prepúšťania robotníkov, ktorí prišli o svoju prácu iba pre svoje názory.

KBS vyzýva k plnej zodpovednosti a skutočnej múdrosť všetkých tých, ktorí sa doposiaľ nevzdali spomínaných praktík nadradovať politické kritériá nad pracovné a odborné. Opätovne vyzýva k úcte voči ľudskej dôstojnosti a svedomiu tých, ktorí sa ani v podmienkach demokratického štátu nevzdali svojho práva na vlastný názor.

Politická nekultúrnosť

KBS vyjadruje svoje znepokojenie nad tým, že pred tvárou širokej verejnosti sa odohrávajú otvorené konflikty najvyšších predstaviteľov štátu, ktoré sú vzdialené základným normám slušnosti. Nemôže súhlasiť s názorom, že prejavy politickej nekultúrnosti sú súkromnou záležitosťou tých predstaviteľov štátu, ktorí sa ich dopúšťajú. Vrhajú zlé svetlo nielen na tých, ktorí sa týchto nekultúrností dopúšťajú, ale predovšetkým ponížujú Slovensko pred ostatným svetom.

Morálne problémy

Biskupi Slovenska sa pridávajú k základu humánneho a kresťanského étosu, ktorý je vyjadrený v encyklike Jána Pavla II. *Veritatis splendor*. Sklon k čoraz väčšej individualizácii vytvára predpoklady pre uprednostňovanie subjektívneho chápania dobra, ako jediného meradla mravných rozhodnutí.

Tendencie k ľubovôli zosilňuje egocentrické konanie, bezohľadnosť, ako aj používanie násilia. Demokracia bez mravných hodnôt je ohrozená.

Ide o najnebezpečnejšiu krízu, v ktorej sa človek ocitol, spočívajúcu v nerozlišovaní dobra a zla, ako aj v odmietaní základných mravných zásad. Platnosť mravných noriem je absolútna. Hodnoty ako spravodlivosť, pravda, pokoj, sloboda, nie sú možné bez mravnosti.

Z tohto dôvodu cítime povinnosť brániť ľudský život, ako aj život vôbec, ako posvätný Boží dar. Preto apelujeme na zákonodarcov, že všetky experimenty a zákroky smerujúce k likvidácii života, ako napr. zabíjanie oplodnených vajíčok, a tým ničenie ľudského života pod kepienkou „podporovania zdravia“, sú úplne neakceptovateľné. Úmyselne spôsobená smrť človeka kvôli zachovaniu iného je eticky neospravedliteľná. Ľudský život sa začína pri počatí.

Rovnako treba odsúdiť umelý potrat, eutanáziu, sterilizáciu. Rozhorčuje nás napríklad, že štát na jednej strane vynakladá asi 200 mil. Sk ročne na dotovanie potratov (prítom tehotenstvo nie je choroba), na druhej strane nemá peniaze na pridelenie liekov skutočne chorým ľuďom.

Odsudzujeme takisto umelé oplodňovanie a manipulácie s génmi. Pokračovanie v týchto experimentoch obsahuje v sebe skutočný „horor“ možno už pre nás, alebo pre budúce generácie, omnoho horší ako zničená ekológia, ozónové diery a atómové, biologické či chemické zbrane. Človek i jeho dôstojnosť by bola nepredstaviteľne ponížená a manipulovateľná. Sú to strašné, ale reálne vízie. Žiadame, aby sa zastavili všetky iniciatívy, ktoré chcú písať „dejiny hororu“ a ponížiť a uraziť celé ľudstvo.

Sociálne problémy

Princípom sociálnej náuky Cirkvi je i to, že právny a demokratický štát musí byť súčasne i sociálnym štátom. Slovensko dnes trpí ťažkými hospodárskymi problémami,

a to následkom komunistického režimu, svetovej recesie, straty východných trhov, ale i zlou hospodárskou politikou. K tomu všetkému sa pridáva i rastúce napätie medzi politickými skupinami, ktoré, ako sa zdá, viac zápasia o moc, ako o ekonomické a morálne pozdvihnutie Slovenska a jeho občanov. To má za následok ochudobňovanie mnohých pri súčasnom nezákonnom obohacovaní sa iných. S veľkou obavou hľadajú biskupi na nedelňú prácu z hospodárskych dôvodov, čo by vraj malo prispieť k zmenšeniu nezamestnanosti. V skutočnosti je to túžba súkromných podnikateľov a zamestnávateľov po rýchлом zbohatnutí za cenu zneužívania a vykorisťovania svojich zamestnancov. Význam nedele je predovšetkým v zaistení spoločného dňa pre tie hodnoty, ktoré neslúžia bezprostredne výrobnému procesu, ako spoločný oddych, rodinný život, medziľudské kontakty, duchovná a kultúrna aktivita, ale i tvorivá pauza. Tlak sveta práce len zvýši prázdnota a nezmyselnosť uponáhľaného života. Ďalšie následky spomínanej situácie: rozmáhanie sa násilia, zločinu, korupcie, pornografie, ničenie hodnôt manželstva, rodiny, mládeže a detí. Vznikajú nové formy chudoby, počet nezamestnaných rastie, starí ľudia, ako aj nenarodené deti, sa považujú za bremeno. Prijatie viacerých detí sa nielen ironizuje, ale aj diskriminuje krátením a neposkytovaním úmerných sociálnych dávok.

Deti vychovávané v domovoch mládeže sú po dovŕšení osemnásteho roku života poslané na ulicu, ktorá ich spravidla znemravňuje a urobí z nich asociálov a kriminálnikov. Niet pre nich ani miesta v spoločnosti. Cirkev už teraz v tejto problematike robí, čo vládze: zakladá ústavy, kde by spomínaní mladí ľudia našli domov, prácu a výchovu. Sama však na to nestačí. Preto vyzýva zodpovedných štátnych činiteľov, aby mysleli na tento vážny problém a ho aj riešili.

Cirkev vzhľadom na krízu a rastúcu nezamestnanosť nemôže navrhovať hospodárske koncepcie, musí však byť svedomím spoločnosti, citlivo zviditeľňovať svoje učenie a upozorňovať na to, že ide o človeka a jeho dôstojnosť. Vo svete trhu a voľného podnikania, kde často ide o súboj „kto z koho“, sa nesmie zabúdať na človeka.

Záver

Vyhlásenie KBS k aktuálnym politicko-spoločenským problémom mnohých prekvapí. Zaujímame postojov a stanovísk k aktuálnym otázkam, ktoré obyvateľstvo najviac trápia, je bežný spôsob práce a je zároveň i povinnosťou pastierov viesť zverený ľud po ceste spásy.

Bratislava dňa 25. novembra 1993

KBS ODSUDZUJE POKUSY POLITICKEJ PROPAGÁCIE

KBS odsudzuje všetky pokusy v kostoloch a na nábožen-
ských podujatiach propagovať niektorú politickú stranu.

*7. plenárne zasadanie KBS
v Badíne dňa 6. 7. 1994*

MINIŠTROVANIE DIEVČAT

KBS usudzuje, že na Slovensku nie je vhodné zavádzať
miništrovanie dievčat.

*8. plenárne zasadanie KBS
v Badíne v dňoch 26. – 27. 9. 1994*

RÁDIO MÁRIA – PLÁN ROZŠÍRENIA NA CELÉ SLOVENSKO

KBS jednomyselne schvaľuje plán rozšírenia Rádia Mária na celé Slovensko. V tomto zmysle Mons. R. Baláž požiada dp. M. Slováka o vypracovanie návrhu nového štatútu Rádia Mária.

Finančnú pomoc na výstavbu retranslačnej siete rádia KBS požiada od KB USA, od Renovabis a od Kirche in Not. V sprievodných listoch treba zdôrazniť jednotné a veľké nadšenie všetkých otcov biskupov pre tento plán.

*9. plenárne zasadanie KBS
v Badíne v dňoch 8. – 9. 11. 1994*

VYHLÁSENIE KBS K SPOLOČENSKO-POLITICKEJ SITUÁCII V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

„My katolícki biskupi Slovenska, zídění na zasadání KBS dňa 9. 11. 1994 v Banskej Bystrici, vyjadrujeme vážne znepokojenie nad súčasnou politickou a spoločenskou situáciou u nás. Obávame sa o osud slobody a zákonnosti v našom štáte. Obyvatelia našej vlasti sú znepokojení, lebo činnosť jednotlivých politických subjektov sa ne-sústreďuje na spoločné dobro, ale poslanci svoju energiu mrhajú na presadzovanie vlastných straníckych záujmov.

Čakáme, že čím skôr bude zostavená nová vláda, ktorá sa postará o chod tohto štátu, aby pod jej vedením sa tu mohlo pokojne a tvorivo pracovať. Taktiež čakáme, že parlament, prezident a nová vláda nájdu spoločnú reč a prestanú rozpory, ktoré poškodzujú dobré meno našej vlasti.“

*9. plenárne zasadanie KBS
v Badíne v dňoch 8. – 9. 11. 1994*

VEREJNÉ VYSTUPOVANIE BISKUPOV A UVEREJŇOVANIE ČLÁNKOV KŇAZOV

Kňazi môžu uverejňovať články v novinách a časopisoch len s predbežným súhlasom miestneho ordinára, podľa úprav *Kódexu kánonického práva* (porov. kán. 831, 832 CIC).

Biskupi si uvedomujú potrebu nielen byť jednotní, ale byť aj princípom jednoty pre všetkých. Z toho dôvodu je potrebné každé verejné vystúpenie jednotlivých biskupov vo vážnych veciach vopred prerokovať a odsúhlasiť v pléne diecéznych biskupov.

*10. plenárne zasadanie KBS
v Badíne v dňoch 11. – 12. 1. 1995*

KATOLÍCKA UNIVERZITA – VYJADRENIE KBS

Na založenie katolíckej univerzity na Slovensku nie je teraz zrelý čas. Univerzita potrebuje veľké finančné zabezpečenie, čo je pre Cirkev na Slovensku neľahká úloha, a to i napriek tomu, že by štát finančne pomohol univerzitu odštartovať. Model ekonomického zabezpečenia cirkvi a náboženských spoločností v SR sa totiž ešte len tvorí.

V súčasnosti štát ekonomicky nezabezpečuje ani menšie projekty, napríklad cirkevné školy, charitatívne a sociálne aktivity Katolíckej cirkvi, či platy pracovníkov v spomínaných ústavoch. Ani založenie prepotrebnej katolíckej pedagogickej fakulty.

Dôležitá je aj otázka zabezpečenia odborných a katolíckych kádrov pre univerzitu, ktorá nie je v krátkom čase splniteľná.

Ďalej hrozí nebezpečie, že po erigovaní novej KU bude zrušená Trnavská univerzita, pod čo sa KBS nechce

a nemôže podpísať, lebo by to znamenalo narušenie dôvery doma i v zahraničí.

KBS je za KU, ale nie hneď a za každú cenu a bez splnenia náležitých podmienok.

KBS však naďalej trvá na zriadení Katolíckej pedagogickej fakulty v Ružomberku.

*12. plenárne zasadanie KBS
v Badíne dňa 18. 4. 1995*

VÝŠKA OMŠOVÉHO ŠTIPENDIA/INTENCIE

Biskupi vzali na vedomie a súhlasia, aby kňazi bez výčítok svedomia prijímali 100, - Sk, ako omšové štipendium, ak im takýto milodar veriaci dávajú. Výška tohto milodaru prišla *via facti*, nie nariadením.

*20. plenárne zasadanie KBS
v Badíne dňa 4. 6. 1996*

ORIENTÁCIA KATOLÍCKEJ VEREJNOSTI O OTÁZKACH HOMEOPATIE

V súvislosti s viacerými otázkami adresovanými na Konferenciu biskupov Slovenska ohľadom homeopatie (v súvislosti s vierou a morálkou) Komisia KBS pre vedu, vzdelanie, kultúru a univerzity pozvala viacerých odborníkov z oblasti medicíny na stretnutie so zástupcami Slovenskej homeopatickej spoločnosti, ktoré sa konalo 25.6.1996 na Sekretariáte KBS v Bratislave. Na základe tejto konzultácie vydáva Komisia KBS pre VVKU vyhlásenie chápané ako informácia pre katolícku verejnosť. Členovia

KBS text tohto vyhlásenia odsúhlasili dňa 5. júla 1996 v Nitre.

Problém homeopatie je problém medicínsky a preto patrí do oblasti medicínskej diskusie. V mene viery nemožno k odborným veciam zaujímať stanoviská. Pokiaľ ide o morálne stanovisko, vyžaduje sa od zástancov homeopatie odborná spôsobilosť (homeopatiu nemôžu vykonávať laickí pracovníci).

V morálnej rovine sa prízvukuje to, čo hovorí konštitúcia II. vatikánskeho koncilu *Gaudium et spes*, 36: „Lebo všetky veci práve nakoľko sú stvorené, majú svoju stálosť, pravdivosť a dobrotu, vlastné zákony a svoj poriadok: toto musí človek rešpektovať tým, že uznáva príslušné metódy jednotlivých náuk a technických odborov. Preto metodický výskum vo všetkých disciplínach, ak sa koná naozaj vedeckým spôsobom a v zhode s mravnými zásadami, sa nikdy nedostane do skutočného rozporu s vierou, keďže časné skutočnosti i danosti viery majú svoj pôvod v tom istom Bohu.

V tejto súvislosti Slovenská homeopatická spoločnosť vyhlásila, že sú jej cudzie akékoľvek magické a okultné techniky alebo ideologické aspekty typu New Age vrátane reinkarnácie a gnostických bludov.

Kľúčovou osobnosťou pre človeka z hľadiska jeho zdravia je lekár s príslušnou odbornou kvalifikáciou, ktorý podľa svojich poznatkov, skúseností a svedomia rozhodne, čo je pre chorého najlepšie.

Ďalšie riešenie problematiky v otázkach homeopatie sa môže odohrávať na pôde odborných fór po zhodnotení výsledkov experimentálnych prác a vedeckých publikácií.

Vypracovala Komisia pre vedu, vzdelanie, kultúru a univerzity pod vedením Mons. Františka Rábeka, nitrianskeho pomocného biskupa.

*Slávnosť sv. Cyrila a Metoda
v Nitre dňa 5. júla 1996*

VZŤAH ŠKOLSKEJ KOMISIE KBS A ZDRUŽENIA KATOLÍCKYCH ŠKÔL NA SLOVENSKU

Školská komisia KBS nenahrádza Združenie katolíckych škôl Slovenska, ktoré má so súhlasom biskupov aj naďalej zostať v činnosti.

24. plenárne zasadanie KBS
na Velehrade dňa 14. 10. 1997

VÝŠKA OMŠOVÝCH ŠTIPENDIÍ/INTENCIÍ A TÁX

Stanovenie výšky omšového štipendia a iných táx, ako aj rozhodnutie o odovzdávaní binácie v prípade slúženia svätej omše *pro populo*, ostáva v plnej kompetencii každého diecézneho biskupa.

26. plenárne zasadanie KBS
v Trnave v dňoch 24. - 25. 3. 1998

VYHLÁSENIE K OTÁZKE DANIELA VÁŽANA

„Odvolávajúc sa na Krista, Najvyššieho a Večného kňaza, posvätný autor *Listu Hebrejom* píše, že každý kňaz ‚ex hominibus assumptus et pro hominibus constituitur‘ – ‚vybratý spomedzi ľudí, je ustanovený pre ľudí‘. Hneď však pripomína, že ‚nec quisquam sumit sibi illum honorem sed qui vocatur a Deo tamquam Aaron‘ – ‚túto hodnosť si nik nemôže prisvojiť sám, len ten, koho povoláva Boh tak ako Árona‘ (*Hebr 5,4*).

Niet pochýb, že ku služobnému kňazstvu ‚volá‘ Kristus. On to však robí prostredníctvom tých, ktorým zveril túto moc, teda apoštolov a ich nástupcov. Tak to potvrdzuje

život Cirkvi od jej založenia cez stáročia až do našich dní. Ak je už k služobnému kňazstvu nutné „povolanie“ pod zodpovednosťou pastiera diecézy, o to viac toto „povolanie“ alebo lepšie „vyvolenie“ je nutné pre tých, ktorí budú mať účasť na biskupskom kolégiu: je to zodpovednosť, ktorú má iba ten, ktorý ako Peter alebo jeho nástupca má poslanie „posilňovať bratov vo viere“ (Lk 22, 32).

Aby sa toto všetko dialo čo najlepším spôsobom, Cirkv stanovila normy a predpisy, ktoré sa nachádzajú v *Kódexe kánonického práva*. Tie sú jasné a presné.

Po tomto upresnení považujeme za našu vážnu povinnosť informovať cirkevné spoločenstvo, že na Slovensku je osoba, ktorá sa už niekoľko rokov predstavuje ako „tajne svätený biskup“. Ide o pána Daniela Vážana, bývajúceho v Prievidzi.

S bolesťou musíme povedať, že informácie o jeho kňazskej a tým menej o jeho biskupskej vysviacke nie sú dôveryhodné. On si ich obhajuje ako prísne tajomstvo, ktoré sa stalo veľmi pochybným aj preto, že po výzve Svätého Otca, aby ho vyjavil osobe, poverenej Svätým Ocom, on odmietol tak urobiť.

Nakoľko v tomto čase udeľuje diakonát, presbyterát aj biskupské sviatenia, čo je v priamom protiklade s normami, ktoré v tejto veci platia v Cirkvi, sme nútení vyhlásiť, že tak „svätiteľ“ ako i ním „svätení“ upadajú do exkomunikácie *latae sententiae*, rezervovanej podľa kán. 1382 CIC Svätej stolici.

Konferencia biskupov Slovenska vyzýva pána Vážana, aby nepokračoval v tejto protizákonnej činnosti. Upozorňujeme všetkých kňazov a veriacich, aby od pána Vážana neprijali žiadnu službu, ktorú im ponúka a aby jednoznačne odmietli od neho prijať diakonát, kňazstvo a biskupstvo.

Vzhľadom na túto smutnú udalosť, ktorá sa na Slovensku stala, veľmi naliehavo vyzývame všetkých kňazov,

rehoľné sestry a rehoľníkov i ostatných veriacich k úprimnej modlitbe za to, aby táto činnosť, ktorá škodí dobru a jednote Cirkvi, skončila. Môže sa stať príčinou bolestného rozdelenia Kristovho spoločenstva, ktoré máme všetci napomáhať, ako nám to Pán prikázal vo svojom testamente pri Poslednej večeri (porov. kán. 755 § 2 CIC).“

Trnava dňa 25. marca 1998

MIESTO KATOLÍCKEJ UNIVERZITY – RUŽOMBEROK

Biskupi zídenní na mimoriadnom plenárnom zasadnutí KBS vyberali miesto pre Katolícku univerzitu. Biskupi mali tri možnosti: Trnava, Košice, Ružomberok.

Biskupi hlasovaním rozhodli, že sídlom KU bude mesto Ružomberok.

*29. plenárne zasadanie KBS
v Badíne dňa 17. 5. 1999*

ZRIADENIE KATOLÍCKEJ UNIVERZITY V RUŽOMBERKU – DEKRÉT

Predseda KBS Mons. R. Baláž a generálny sekretár KBS Mons. P. Dubovský vydali v Bratislave dňa 17. mája 1999 pod č. 103/99 *Dekrét o zriadení univerzity*:

„S úmyslom prispieť k vyššej kultúre ľudí a plnšiemu rozvoju ľudskej osoby, ako aj k plneniu učiacej úlohy samotnej Katolíckej cirkvi (porov. kán. 807 CIC), na plenárnom zasadnutí Konferencie biskupov Slovenska dňa 17. mája 1999 zhromaždení biskupi rozhodli prijať iniciatívu vlády SR zriadiť Katolícku univerzitu, a navrhli jej zriadenie Národnou radou Slovenskej republiky. Za sídlo

univerzity Konferencia biskupov Slovenska určila mesto Ružomberok.

Katolícka univerzita v Ružomberku bude samostatný právny subjekt, ktorého právna subjektivita bude odvodená od právnej subjektivity Konferencie biskupov Slovenska. Katolícka univerzita v Ružomberku bude neštátna. Zriadená bude s dvoma fakultami: fakultou filozofickou a fakultou pedagogickou.

Výkon povinností stanovených v kán. 809 a nasledujúcim bude Konferencia biskupov Slovenska vykonávať prostredníctvom veľkého kancelára univerzity.

Po zriadení univerzity zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky KBS požiada príslušnú kongregáciu ‚Congregatio de institutione catholica‘ o súhlas založiť univerzitu ako kánonicky erigovanú.“

*29. plenárne zasadanie KBS
v Badíne dňa 17. 5. 1999*

ČINNOSŤ OBČIANSKEHO ZDRUŽENIA RIEKY

Mgr. Eliška Madžová, predsedníčka združenia Rieky, ktoré sa venuje práci medzi homosexuálmi, informovala biskupov o činnosti združenia.

Združenie pracuje na báze dobrovoľnosti a zápasí s veľkým ťažkosťami. Chýba mu literatúra i prostriedky na organizovanie odborných seminárov. Niet odborníkov, ktorí by spĺňali nároky dlhodobého sprevádzania homosexuálov a pomáhali odstraňovať predsudky v spoločnosti i nesprávne názory médií (homosexualita je prirodzená vec). Homosexualita nie je vrodená a je možné pomôcť homosexuálne orientovaným ľuďom s využitím psychoterapie a psychoanalýzy.

Združenie poskytuje poradenskú činnosť pomocou listov i telefónnej linky, vydáva knihy, zúčastňuje sa medzinárodných seminárov a aktívne spolupracuje s Bioetickou subkomisiou KBS. KBS chce aj naďalej tomuto združeniu i homosexuálne orientovaným ľuďom pomáhať.

*31. plenárne zasadanie KBS
v Marianke dňa 22. 11. 1999*

ZMENY V ZÁKLADNÝCH MODLITBÁCH

V pripravovanom *Modlitebníku* bude v texte „Verím v Boha“ slovo všeobecná (Cirkev) nahradené slovom katolícka. Mons. J. Zlatňanský toto oznámil KBS s tým, že Kongregácia pre Boží kult a disciplínu sviatostí pokladá túto zmenu za samozrejmu.

KBS však nesúhlasí, aby sa do slov prežehnania dala čiarka za druhou božskou osobou, ako to žiadali niektorí slovenskí jazykovedci. Navrhovaná čiarka by mohla vytvárať dojem oddelenia tretej božskej osoby. Napriek gramatickým pravidlám sa v slovách prežehnania žiadna čiarka dávať nebude.

*31. plenárne zasadanie KBS
v Marianke dňa 22. 11. 1999*

MOŽNOSŤ DENNÉHO ŠTÚDIA LAIKOV NA TEOLOGICKÝCH FAKULTÁCH

KBS rozhodla, že na katolíckych teologických fakultách bude možnosť denného štúdia aj pre laikov po dôkladnom prijímacom konaní. Doterajšia forma štúdia laikov bola na teologickej fakulte v Bratislave a na teologických inštitútoch pri kňazských seminároch v rámci

dialkového štúdia, ktorého pokračovanie do budúcnosti sa však neodporúča. Od akademického roku 2001/2002 má štúdium laikov na teologických fakultách prebiehať dennou formou. Na štátnych univerzitách treba zdôrazňovať možnosť kristianizácie.

Po završení teologického vzdelania laikov nevzniká povinnosť (pre miestneho biskupa) prijať absolventov do zamestnania.

KBS zároveň podčiarkuje zodpovednosť farára za mravný profil laikov, ktorých odporúča na štúdium.

Formácia kňazov

KBS uvažuje o formácii kňazov, resp. kandidátov kňazstva, v troch rovinách: – v rámci propedeutického obdobia, kurzu alebo roka (pred nástupom do seminára); – pastoračná formácia (prax 1 – 2 roky) pred kňazskou vysviackou; – permanentná formácia po kňazskej vysviacke.

Formácia kandidátov kňazstva sa v budúcnosti má upraviť podľa *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, ktoré je preložené do slovenčiny a bude vydané v SSV.

Formácia trvalých diakonov

Po odbornej stránke sa od kandidátov trvalého diakonátu požaduje ukončené štúdium dialkovou formou, alebo v budúcnosti denné štúdium teológie na teologickej fakulte. Po duchovnej stránke sa má formácia trvalých diakonov riadiť podľa štatútu (Štatút trvalého diakonátu na území Slovenskej provincie zo dňa 26.8.1992, schválený Apoštolskou stolicou dňa 19.9.1994; vid' nižšie).

Na teologických fakultách bude potrebné vypracovať *Ratio studiorum* nielen pre kandidátov kňazstva, ale aj pre laikov a trvalých (stálych) diakonov.

32. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 22. – 23. 3. 2000

ŠTATÚT TRVALÉHO DIAKONÁTU NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ PROVINČIE (zo dňa 26. 8. 1992)

Konferencia biskupov Slovenska vo svojom Štatúte trvalého diakonátu na území Slovenska zo dňa 26. augusta 1992, pod č. 4/15, stanovuje nasledujúce predpisy pre trvalý diakonát:

Úvod

V zmysle dogmatickej konštitúcie Druhého vatikánskeho koncilu *Lumen gentium* (29), motu proprio *Sacrum diaconatus ordinem* Pavla VI. z 18. júna 1967, motu proprio *Ad pascendum* z 15. augusta 1972, listu Kongregácie pre katolícku výchovu zo 16. júla 1969 a predpisov *Kódexu kánonického práva* (kán. 236), Konferencia biskupov Slovenska stanovuje nasledujúci štatút trvalého diakonátu na území Slovenska:

Prvá hlava

Všeobecné ustanovenia

§ 1 – Zriadenie trvalého diakonátu vychádza z náboženskej situácie, ktorá na Slovensku vznikla dlhodobým pôsobením totalitného ateistického spoločenského zriadenia, z nedostatku kňazov čiže z potreby pomôcť kňazom v pastorácii a aspoň čiastočne zabezpečiť duchovnú starostlivosť v tých farnostiach, ktoré sú už veľa rokov bez duchovného pastiera.

§ 2 – Na území Slovenska čiže v diecézach Slovenska sa zriaďuje trvalý diakonát ako hierarchický stupeň v dvoch základných formách:

1. trvalý diakonát tých, čo ho prijímajú ako slobodní alebo vdovci so záväzkom celoživotného celibátu;

2. trvalý diakonát tých, čo ho prijímajú ako ženatí a v prípade ovdovenia aj oni sú viazaní celibátom.

§ 3 – Diakonská služba môže byť vykonávaná ako hlavné povolanie alebo pri vlastnom povolaní, ale vždy pod autoritou miestneho ordinára a farára.

§ 4 – Trvalý diakon na základe vysviacky patrí do stavu klerikov a je inkardinovaný do vlastnej diecézy.

§ 5 – Diakoni po prijatí vysviacky a ženatí diakoni po smrti svojej manželky nemôžu uzavrieť platné manželstvo.

§ 6 – Príprava na prijatie svätenia, obsah diakonskej služby, sociálne zabezpečenie a ustanovenie sa riadi predpismi *Kódexu kánonického práva* a tohto štatútu.

Druhá hlava

Zvláštne ustanovenia

§ 7 – K príprave na trvalý diakonát môžu byť prijatí iba tí, čo

1. prejavili prirodzené vlohy pre službu posvätnej hierarchie a kresťanským spoločnostiam;
2. dosiahli úplné vzdelanie na školách s maturitou;
3. žili vzorným kresťanským životom, o čom vydáva svedectvo miestny farár alebo iný vážny a zodpovedný kňaz;
4. v zamestnaní si svedomite plnia povinnosti;
5. vo svojom bydlisku a na pracovisku majú úctu a vážnosť.

V prípade ak ide o ženatého sa okrem požiadaviek v § 7 žiada aj to, aby

1. v manželstve viedol usporiadaný a vzorný život, a ak majú deti riadne ich vychovávali v duchu kresťanskej viery,
2. manželka dala k tomu písomný súhlas.

§ 8 – K vysviacke na trvalý diakonát sa žiada:

1. štvorročné teologické aspoň diaľkové štúdium na Cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulte UK v Bratislave alebo na inej teologickej fakulte,
2. mladíci sa majú aspoň tri (štyri) roky v osobitnom dome pripravovať na duchovný život a plnenie povinností,
3. muži zrelšieho veku, slobodní i ženatí, sa pripravujú cez tri (štyri) roky duchovnou formáciou.

§ 9 – Trvalý diakon má nasledujúce práva a povinnosti v zmysle cirkevných predpisov:

1. pomáhať biskupovi a kňazovi pri liturgických sláveniach;
2. sláviť krst a doplniť vynechané obrady krstu dieťaťa alebo dospelého;
3. uchovávať Eucharistiu, dávať sväté prijímanie sebe a iným, zaniest' ju zomierajúcim ako viatikum, udeľovať eucharistické požehnanie s pyxidou alebo monštranciou;
4. asistovať pri uzavieraní manželstiev podľa predpisov *Kódexu kánonického práva* a na základe delegácie ordinára alebo farára;
5. vysluhovať sväteniny a viesť pohrebné obrady;
6. viesť bohoslužbu slova a nedeľné bohoslužby bez kňaza;
7. robiť katechézu detí a dospelých;
8. kázať;
9. konať sociálnu službu a službu chorým;
10. starať sa o hmotné potreby farnosti.

§ 10 – Trvalí diakoni sú povinní modliť sa z liturgie hodín aspoň ranné chvály, večery a kompletórium.

§ 11 – Vek na dosiahnutie diakonského svätenia u slobodných i ženatých mužov je najmenej 40 rokov.

§ 12 – Pred diakonskou vysviackou sa zúčastnia aspoň na päťdňových duchovných cvičeniach.

§ 13 – Diakon, ktorý vykonáva diakonskú službu ako vedľajšie povolanie má byť hmotne zaistený spolu so svojou rodinou z príjmov, ktoré dostáva vo svojom civilnom zamestnaní. Výšku odmeny za pomoc v cirkevnej službe stanoví ordinár a to zo svojich vlastných cirkevných zdrojov.

§ 14 – Diakon, ktorý vykonáva diakonskú službu ako svoje hlavné povolanie je odmeňovaný podľa platných predpisov.

§ 15 – Pri ustanovovaní diakonov na miesta ich pôsobenia treba brať ohľad na ich povinnosti voči vlastnej rodine.

§ 16 – Pri Konferencii biskupov Slovenska sa ustanovuje osobitná komisia pre vzdelanie a službu trvalých diakonov. Jej predsedom je diecézny biskup a tvoria ju kňazi po jednom z tých diecéz, ktoré majú trvalých diakonov.

§ 17 – Ustanovenie diakonov určených na službu pri riadnom civilnom zamestnaní sa koná pri zachovaní predpisov vzájomnej dohody a civilných zákonov.

§ 18 – Diakoni, nakoľko je to možné, majú byť členmi farských pastoračných rád.

§ 19 – Diakoni počas svojej služby sa majú podieľať na trvalej duchovnej a vedeckej formácii.

Tretia hlava

Záverečné ustanovenie

§ 20 – Tento štatút schválila Konferencia biskupov Slovenska na svojom zasadaní dňa 26. 8. 1992 pod č. 4/15/92.

§ 21 – Schválenie Apoštolskej stolice bolo dané prot. N. 94002972 dňa 19. 9. 1994.

*32. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 22. – 23. 3. 2000*

PODMIENKY NA TRVALÝ DIAKONÁT

Podmienky na prijatie trvalého diakonátu obsahuje Štatút trvalého diakonátu na Slovensku zo dňa 26.8.1992, schválený Apoštolskou stolicou dňa 19.9.1994, ako experiment. Doplnenie pre definitívny štatút pripraví Komisia KBS pre klérus v spolupráci s ThDr. Michalom Balážom z Nitra.

33. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 2. – 3. 5. 2000

GESTÁ POČAS SVÄTEJ OMŠE

KBS rozhodla, že treba zjednotiť gestá a držanie tela veriacich počas svätých omší (rímskokatolícky obrad). Biskupi hlasovaním schválili návrh, ktorý vypracovala Liturgická komisia KBS.

I. Držanie tela podľa Všeobecných smerníc Rímskeho misála (VSRM)

1. Státie:

Od začiatku spevu antifóny na vstup (úvodný spev), alebo keď prichádza kňaz k oltáru až do orácie (modlitby dňa) vrátane;

počas spevu pred evanjeliom;

pri prednese evanjelia;

pri vyznaní viery;

pri modlitbe veriacich;

od modlitby nad obetnými darmi až do konca svätej omše, okrem nižšie uvedených častí, teda aj počas modlitby po prijímaní a záverečného požehnania.

2. Sedenie:

Počas čítaní predchádzajúcich evanjelium;

počas medzispevov;
pri homílii;
počas prípravy obetných darov;
po prijímaní, ak sa zachová chvíľa posväteného ticha.

3. Kľačanie:

Na premenenie.

Veriaci si neklakajú, ak im v tom prekáža nedostatok miesta, veľký počet prítomných alebo iné závažné príčiny.

II. Kľačanie stanovené KBS

Okrem toho na Slovensku si veriaci majú ešte kľaknúť na slová „hľa, Baránok Boží“, a kľačať aj počas odpovede na toto zvolanie. Toto pokľaknutie treba považovať aj za pokľaknutie pred prijatím Oltárnej sviatosti, a teda už netreba kľakať v pohybujúcom sa rade k svätému prijímaniu.

III. Zdôvodnenie

VSRM pripomínajú, že „spoločné držanie tela, ktoré majú zachovávať všetci zúčastnení na liturgickej slávnosti, je znakom spoločenstva a jednoty zhromaždenia, lebo vyjadruje a podporuje zmýšľanie a city a zúčastnených“ (20). „Aby sa dosiahla jednota v pohyboch a v držaní tela, veriaci nech poslúchnu pokyny, ktoré pri bohoslužbe dáva diakon alebo kňaz alebo iný posluhujúci“ (21).

Po schválení Konferenciou biskupov Slovenska a Kongregáciou pre Boží kult a disciplínu sviatosti budú veriaci oboznámení s týmito gestami a s ich významom prostredníctvom pastierskeho listu, ktorý pripraví SLK.

*33. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 2. – 3. 5. 2000*

VEK BIRMOVANCOV – NARIADENIE

KBS už v minulosti prijala úzus z *via facti*, že na Slovensku sa udeľuje birmovanie od siedmej triedy základnej školy.

Biskupi sa opäť dohodli, že nateraz sa vek birmovancov nebude meniť. Zdôraznili, že dôležitá je dobrá pastoračia mládeže vo farnostiach, aby birmovanci videli vzor u svojich starších kamarátov. Vek udeľovania birmovania (od siedmej triedy ZŠ, teda od 13 rokov a vyššie) je potrebné zachovávať na celom Slovensku.

*35. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 24. – 25. 10. 2000*

AUTORSKÉ PRÁVA NA VYDÁVANIE SVÄTÉHO PÍSM A SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA

Autorské práva na slovenské katolícke texty Svätého písma má Konferencia biskupov Slovenska. Liturgická komisia KBS je dedičkou a pokračovateľkou Slovenskej liturgickej komisie.

Biskupi odsúhlasili, že prednostne je oprávnený vydávať Sväté písmo Spolok svätého Vojtecha. Avšak KBS môže poveriť vydávaním Písma aj iný subjekt. Autorské právo vydávať Sväté písmo pre každého (v brožúrach) dostalo vydavateľstvo Don Bosco.

*35. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 24. – 25. 10. 2000*

TAXA ZA MANŽELSKÉ SÚDNE KAUZY

Diecézni otcovia biskupi sa spoločne dohodli, že interným predpisom jednotne zvýšia na celom Slovensku poplatky

taxy za manželské súdne kauzy takto: 2 000,- Sk pri procese na I. inštancii a 500,- Sk pri procese na II. inštancii.

*36. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 6. – 7. 3. 2001*

DOHODA S EVANJELICKOU CIRKVOU A. V. O SVÄTOM KRSTE – MIESTO A DEŇ PODPISU

KBS tajným hlasovaním schválila definitívny text Dohody o svätom krste (vid' nižšie). Zároveň potvrdila deň podpisu – 4. jún 2001 – a navrhla dve možné miesta tohto aktu:

1. Pribinova kaplnka v Nitre.
2. Kaplnka v Prezidentskom paláci v Bratislave.

Za Rímskokatolícku a Gréckokatolícku cirkev dohodu podpíšu: Mons. F. Tondra, J. Em. kard. J. Ch. Korec, Mons. A. Tkáč a Mons. J. Hirka.

Po rokovaní s druhou stranou dohody bola za miesto podpisu vybratá kaplnka v Prezidentskom paláci v Bratislave.

*37. plenárne zasadanie KBS
v Bratislave v dňoch 9. – 10. 5. 2001*

Dohoda o svätom krste – text

Dohoda o vzájomnom uznávaní krstu medzi Evanjelickou cirkvou a. v. na Slovensku a Katolíckou cirkvou znie:

„Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku (ECAV), zastúpená svojím predsedníctvom a zborom biskupov a Katolícka cirkev obidvoch obradov, zastúpená Konferenciou biskupov Slovenska, v súlade so svojím učením a cirkevnoprávnymi predpismi sa dohodli o vzájomnom uznaní krstu a to na základe týchto skutočností:

1. Spoločne vyznávame tú istú vieru v trojjediného Boha: Otca i Syna i Ducha Svätého, ako ju vyjadruje apoštolské a Nicejsko-carhradské vyznanie viery.
2. Spoločne vyznávame vieru v sviatosť svätého krstu na základe novozákonného učenia. Krst ustanovil Ježiš Kristus, náš Spasiteľ a poveril Cirkev, aby ho udeľovala (porov. *Mt* 28, 19). Krst z vody a z Ducha Svätého (porov. *Jn* 3, 5) včleňuje do Kristovho tela (porov. *1 Kor* 12, 13), ktorým je Cirkev. Krstom máme účasť na živote, smrti a zmŕtvychvstaní Ježiša Krista (porov. *Rim* 6, 4). Pokrstený patrí Kristovi a je s ním nerozlučne spojený (porov. *Rim* 6, 5). Krst očisťuje pokrsteného od hriechov (porov. *1 Kor* 6, 11) a robí ho novým stvorením (porov. *2 Kor* 5, 17), obnoveným v Duchu Svätom (porov. *Tít* 3, 5). Milosťou krstu, ktorú pokrstený prijíma vierou v Ježiša Krista, Boh, ktorý je spravodlivý, robí človeka spravodlivým (porov. *Rim* 3, 26).
3. Krstný obrad vykonávame podľa týchto zásad:
 - K platnosti krstu sa vyžaduje úmysel, ktorý sa zhoduje s Kristovým zámerom.
 - Podstatnými znakmi krstu, ktorý Cirkev udeľuje podľa príkazu Kristovho sú:
 - ponorenie kandidáta do vody, alebo liatie vody na jeho hlavu, pričom sa hovorí:
 - v rímskokatolíckom obrade:* (Povie meno), ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.
 - v gréckokatolíckom obrade:* Krstí sa služobník(čka) Boží(ia) (povie meno) v mene Otca i Syna i Svätého Ducha. Amen.
 - v evanjelickom obrade:* Z rozkazu Pána Ježiša Krista krstím ťa, N, v meno trojjediného Boha:
Otca, Syna a Ducha Svätého.

4. Krst detí pokladáme za teologicky opodstatnený. Krst dospelých, schopných samostatne o sebe rozhodovať, vyžaduje osobné priznanie sa ku Kristovi a začiatočnú vieru, ktorá sa má rozvíjať. V oboch prípadoch sprevádzajú naše cirkvi pokrsteného pri raste viery modlitbou, katechézou a pastoračnou starostlivosťou.
5. Spoločne veríme, že raz udelený krst neodvolateľne spája pokrsteného s Kristom na celý život. Preto nekrstíme tých, ktorí už raz boli platne pokrstení.
6. Sme presvedčení, že súhlas v uvedených otázkach je dostatočným základom pre vzájomné uznanie krstu. Z tohto vzájomného uznania krstu vyplýva, že sa vzájomne uznávame ako kresťania, bratia a sestry v Kristovi. Krst nás začleňuje do jedného Kristovho tela, do spoločnosti, ktoré, hoci nie je úplné, je predsa skutočné.“

Bratislava dňa 4. júna 2001

Za Evanjelickú cirkev: Július Filo, generálny biskup ECAV; Ivan Osuský, biskup západného dištriktu ECAV; Igor Mišina, biskup Východného dištriktu ECAV; Ján Holčík, generálny dozorca ECAV

Za Katolícku cirkev: Mons. František Tondra, predseda KBS; Mons. Alojz Tkáč, košický arcibiskup; Mons. Ján Hirka, gréckokatolícky prešovský eparchiálny biskup; Mons. Andrej Imrich, predseda Rady pre ekumenizmus KBS

SVÄTENIE NEDELE

Jasnú líniu cirkevného slávenia nedele ponúka apoštolský list Jána Pavla II. *Dies Domini*. Biskupi rozhodli, že je aktuálne priblížiť veriacim obsah tohto listu a napomôcť im uvádzať ho do praxe. Preto KBS vypracuje pastiersky

list k tejto otázke, ktorý sa bude čítať 20. januára 2002. Zároveň je potrebné pripraviť otvorený list predstaviteľom vlády SR, príp. vyšších územných celkov, aby boli upozornení na tento problém a spoločne hľadali riešenie.

*40. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 22. – 23. 11. 2001*

FARSKÉ A INÉ CIRKEVNÉ KNIŽNICE NACHÁDZAJÚCE SA V OBJEKTOCH A V INŠTITÚCIÁCH RCC

Každý diecézny biskup má zistiť stav uchovávaní historických kníh vo svojej diecéze a po porade s odborníkmi – môže, ale nemusí – využiť ponuku SSV, prezentovanú Dr. Štefanom Hanakovičom, sústrediť tieto knihy na jednom mieste v budove Prvého katolíckeho slovenského gymnázia v Kláštore pod Znievom.

*40. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 22. – 23. 11. 2001*

DIECÉZNE KATECHETICKÉ CENTRUM (DKC) – DÔLEŽITOSŤ A FINANCOVANIE

Komisia pre katechizáciu a školstvo navrhla zriadiť (porovnateľne so štátnymi metodickými centrami a Pedagogickým ústavom) a financovať diecézne katechetické centrá na základe zákona č. 279/1993 o školských zariadeniach alebo na základe zákona č. 308/1991 o účelových zariadeniach Cirkvi, aby mohli ísť finančné príspevky

pre chod DKC z príslušných ministerstiev SR. Ďalšou alternatívou financovania DKC je zabudovať do návrhu zákona o financovaní cirkvi štátny príspevok na mzdy pre vyše 190 laikov na Slovensku.

Výber modelu financovania DKC si má urobiť každý diecézny biskup osobitne pre svoje DKC.

Na vypracovanie metodických a iných katechetických materiálov biskupi odporúčajú kontaktovať a jednorázovo zaplatiť odborníkov z tejto oblasti.

*40. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 22. – 23. 11. 2001*

NOVÝ MODLITEBNÍK A RÍMSKY MISÁL – TERMÍN ZÁVÄZNÉHO VSTUPU DO PLATNOSTI

KBS určila pre Rímskokatolícku cirkev termín záväznej platnosti nového *Modlitebníka* spolu s novým *Rímskym misálom* od 1. adventnej nedele 2001, t.j. od 2. decembra 2002.

*40. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 22. – 23. 11. 2001*

PREKLADY LITURGICKÝCH TEXTOV DO LUDOVEJ REČI

Nové preklady liturgických textov majú byť schválené aspoň dvojtretinovou väčšinou biskupov. Text, ktorý je už predkladaný na schválenie do Ríma, má byť podpísaný predsedom a tajomníkom KBS a opatrený pečiatkou

KBS. Do Ríma je potrebné poslať dve kópie textu a popri-
pade aj disketu s elektronickým záznamom.

40. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 22. – 23. 11. 2001

VZŤAH K STAROKATOLÍKOM

Na rôznych ekumenických modlitbových zhromažde-
niach vystupujú medzi inými aj predstavitelia Staro-
katolíckej cirkvi. Naši veriaci zväčša nepoznajú pôvod,
vznik, učenie a štruktúru tejto cirkvi. Sú pomýlení, naj-
mä ak vidia, že na jej čele vystupuje kňaz, ktorý pat-
ril do Rímskokatolíckej cirkvi, v nej aj pôsobil, a potom
z nej vystúpil. Na nemalé pohoršenie niekoľkých katolíck-
ich kňazi, ktorí prešli k starokatolíkom, pôsobia tam, kde
predtým pôsobili ako katolícki kňazi. Veriaci sú v pomy-
kove a oprávnene sa pýtajú, o akú cirkev ide?

Starokatolícka cirkev vznikla po Prvom vatikánskom
koncile, ktorý zasadal v rokoch 1869 – 1870. Konciloví ot-
covia (774 účastníkov s hlasovacím právom) riešili otázky
dvoch tematických okruhov:

- viera v modernej dobe;
- postavenie pápeža.

Učenie a odpovede na prvý tematický okruh zhrnula
dogmatická konštitúcia *Dei Filius* z 24. 4. 1870 (*Denzinger*
– *Hünemann* 3000 – 3045, ďalej len DH). Druhý tematic-
ký okruh – s otázkami pápežského primátu a pápežskej
neomylnosti – bol však náročnejší pre politické problémy.
V 60. rokoch 19. storočia sa o otázke pápežskej neomylnosti
zoširoka diskutovalo predovšetkým vo Francúzsku a v Ne-
mecku. Viacerí si žiadali, aby toto učenie bolo vyhlásené
za dogmu.

V Nemecku boli aj odporcovia tejto dogmy. Títo sa zoskupili okolo známeho mníchovského profesora, cirkevného historika Johannesesa Josepha Ignaza von Döllingera (28. 2. 1799 v Bambergu, + 10. 1. 1890 v Mníchove). Prof. Döllinger bol považovaný za najlepšieho hovorcu tzv. nemeckej teológie, ktorá bola ako-osi protiváhou tzv. rímskej teológie. Krátko pred koncilom, v júli 1869, vydal knihu Pápež a koncil, v ktorej spochybňoval pápežský primát a pápežskú neomylnosť. Napriek tomu dňa 18. 7. 1870 koncil schválil ďalšiu dogmatickú konštitúciu Pastor aeternus, ktorou primát rímskeho pápeža (DH 3058) i jeho neomylnosť vo veciach viery a mravov (DH 3074) vyhlásil za dogmu. Pre prusko-francúzsku vojnu bol koncil krátko nato prerušený.

Žiaľ, časť odporcov dogiem o pápežskom primáte a o pápežskej neomylnosti neprijala rozhodnutie koncilu ako definitívne. Na ich čelo sa postavili niekoľkí opoziční profesori a v roku 1870 usporiadali v Norimbergu zhromaždenie. Prof. Döllinger ich síce varoval, aby sa neoddeľovali od Katolíckej cirkvi, ale schizmatický proces už nemohol zastaviť. Na kongrese v Mníchove v roku 1871 došlo k oddeleniu (schizme) od Katolíckej cirkvi a k vyhláseniu Starokatolíckej cirkvi. Táto odštiepená skupina si nárokovala katolícku pravosť, čo vyjadrila aj svojím označením „staro-katolícka“. Prvým starokatolíckym biskupom sa roku 1873 stal prof. Dr. Joseph Reinkens. Jeho vysvätením bola schizma završená. Jednotlivé skupiny starokatolíkov sa roku 1889 spojili do Utrechtskej únie. Prof. Döllinger do Starokatolíckej cirkvi nikdy nevstúpil, hoci bol od roku 1871 exkomunikovaný.

Starokatolícku cirkev všemožne podporoval ríšsky kancelár Otto von Bismarck (1815-1898), pretože umožňovala realizovať jeho plány (tzv. kultúrny boj) o nemeckej národnej cirkvi, nezávislej od Ríma. Do štátom

protežovanej cirkvi vstupovali predovšetkým liberálne a nacionalisticky orientovaní kresťania. Starokatolíci odmietli dogmu o pápežskom primáte a pápežskej neomylnosti ako aj dogmu o nepoškrvnenom počatí, kňazský celibát, ušnú spoveď, odpustky a úctu k relikviám. Z koncilov uznali len tie, ktoré sa uskutočnili do roku 1054. Štruktúra Starokatolíckej cirkvi má základ v episkopálno-synodálnom zriadení. Najdôležitejšie vnútorné cirkevné otázky rieši synoda. Riadiacim orgánom je synodálna rada, ktorej predsedom je biskup.

Druhý vatikánsky koncil (1962-1965) jasne rozlišuje medzi tými, ktorí sa oddeľujú od Cirkvi (aktuálni schizmatici), a tými, ktorí sa narodili v odlúčenej spoločnosti (porov. *Unitatis redintegratio* 3). Aktuálni schizmatici sa vážne prehrešujú proti jednote Kristovej Cirkvi. Veľký cirkevný učiteľ svätý Augustín (+430) ich prísne varuje: „Ktokoľvek sa odtrhne od Katolíckej cirkvi, nech by sa akokoľvek domnieval, že zbožnejšie žije, už pre to jediné previnenie, že sa odštiepil od cirkevnej jednoty, nebude mať večný život“ (*Epistula* 152). V ich prípade je takmer nemožné domnievať sa, že chcú úprimne budovať ekumenizmus, keďže sa vedome oddelili od Cirkvi, v ktorej sa zrodili. Iná situácia je v prípade tých, ktorí sa narodili v oddelených spoločnostiach a sú pokrstení a poučení vo viere v Krista. Týchto nemožno obviňovať z hriechu oddelenia (zo schizmy) a Katolícka cirkev ich objíma s bratskou úctou a uznáva ich za bratov v Kristovi (porov. KKC 818).

V súčasnosti má Starokatolícka cirkev asi 350 tisíc veriacich na celom svete, predovšetkým v Severnej Amerike. Ustanovujúce synodálne zhromaždenie samostatnej Starokatolíckej cirkvi na Slovensku sa konalo 16. 12. 1995. V roku 2001 bolo na Slovensku 1733 starokatolíkov, na ktorých čele stojí biskup elektus, ktorý nemá biskupskú vysviacku ani apoštolskú postupnosť. Keďže

veľká časť príslušníkov Starokatolíckej cirkvi na Slovensku do nej vstúpila len prednedávnom, je, žiaľ, potrebné považovať ich za aktuálnych schizmatikov a nemožno s nimi budovať ekumenizmus. Môžeme sa však modliť za spásu ich duší.

Pripravila Teologická komisia KB.

*41. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 12. – 13. 3. 2002*

PASPORTIZÁCIA HISTORICKÝCH KNIŽNÍC NA SLOVENSKU

Odbor správy historických knižničných dokumentov a fondov SR požiadal dňa 1.3.2002 KBS o menovanie zástupcu Rímskokatolíckej a Gréckokatolíckej cirkvi v celoslovenskej pasportizačnej komisii, ktorá bude koordinovať práce súvisiace s evidenčnými a výskumnými procesmi v knižniciach na Slovensku.

KBS vymenovala za Rímskokatolícku cirkev archívára Arcibiskupstva Bratislava-Trnava, Rastislava Karabu, za Gréckokatolícku cirkev meno zástupcu nahlásia predstavitelia tejto Cirkvi.

Zároveň diecézny biskup vymenuje odborného zástupcu svojho Biskupského úradu, ktorý bude priamo spolupracovať s touto komisiou.

*42. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 4. – 5. 6. 2002*

VÝHRADY VOČI HNUTIU NAZARET

Z poverenia KBS Teologická komisia KBS spracovala – z archívneho materiálu sekretariátu a z osobných svedectiev bývalých členov a znalcov hnutia – výhrady voči

hnutiu Nazaret. Tento sumár však nechce podávať celkové hodnotenie hnutia, negovať obetavosť i to dobré, čo hnutie vykonalo, najmä pokiaľ nedošlo ku kŕčovitému prilnutiu k litere interných predpisov, ani tvrdiť, že všetci v ňom sa dopúšťajú všetkých týchto chýb. Výhrady sú však natoľko rozšírené, že sa stávajú charakteristikou hnutia a nielen omylmi jednotlivcov.

a) Postavenie a neomylnosť duchovných vodcov

Život členov hnutia je koncentrovaný okolo osoby duchovného vodcu. Hnutie zabsolutizovalo vetu z denníka Jána XXIII. o duchovnom vodcovi: „Nedovolím si ani tú najmenšiu vec bez jeho rady alebo schválenia.“ Týmto odôvodňuje všetko, napr. čo kúpiť do domácnosti, kde sa zamestnať, kde bývať.

Zásadným nedostatkom hnutia je nerozlišovanie medzi externým a interným fórom. Spovedník rozhoduje aj o praktických vonkajších otázkach a robí z nich vec svedomia.

b) Vlastná teológia a prax hnutia

Hnutie používa len niektoré cirkevné dokumenty, tzv. „vyhovujúce“. Pre hnutie je totiž charakteristické šírenie strachu z Boha i z moci diabla.

Pre členov hnutia je vlastné samospasiteľné zmýšľanie. Člen je neustále (bez akejsi ľudskej miery) povzbudzovaný robiť dobré skutky v stave „bezhriešnosti“, ako by spása záležala len od neho. Ak by trochu ustal, nebude spasený.

V hnutí sa pestuje veľká citlivosť v otázkach šiesteho prikázania a veľká necitlivosť voči ôsmemu prikázaniu. Neustále rozoberanie zlyhaní a slabostí iných je bežné.

Členom hnutia sa neodporúča čítať *Katolícke noviny* či *Rodinné spoločenstvo*. Hnutie má totiž predpísané vlastné normy a formy duchovného života.

Vážnym nedostatkom v hnutí je stieranie rozdielu medzi zasväteným a nezasväteným životom. Vraj existujú len dve cesty – buď sviatosťné manželstvo alebo zasvätený život. Vedený sa musí čím skôr rozhodnúť pre jeden z týchto dvoch životných stavov.

c) *Rodina a príbuzenstvo*

Duchovné vedenie charakterizuje rodinných príslušníkov ako rušiteľov jednoty s Pánom Bohom, ako rušiteľov vzájomnej jednoty manželov a ako rušiteľov výchovy ich detí. Hnutie systematicky rozbíja prirodzené vzťahy a nahrádza rodinu. Hnutie označilo príbuzenstvo za „prekážajúci kontakt“.

Hnutie násilným spôsobom zasahuje do slobodnej voľby mladých ľudí pri výbere životného partnera. Ne-profesionálne zasahuje aj do intímneho rodinného života dvoma extrémami: podriadenosť ženy a nekontrolovateľné plodenie detí. Ak si člen z vlastnej iniciatívy preštuje *Familiaris consortio* interpretuje sa to ako nedôvera a neochota prijímať deti.

Veľká naviazanosť sa buduje poskytovaním vzájomnej pomoci. Raz udelená „nezištná pomoc členovi“ sa potom stáva predmetom nátlaku. Viacerí už boli vnútorne disponovaní odísť, no s viacpočetnou rodinou nemajú kam, veď „hnutie im pomohlo nadobudnúť dom“ – hoci oni zas pomáhali iným.

d) *Rozbíjanie farskej a diecéznej jednoty*

Kňazi z hnutia sa separujú od ostatných kňazov. A priori sú k nim rezervovaní, vystačia si sami. Neradi vyučujú na školách náboženstvo. Spovedajú zväčša len členov hnutia a nedostatočne sa venujú všetkým vlastným farníkom. Často cestujú do iných farností za členmi hnutia. Veriacich rozdeľujú na „svojich“ a na „davových“, ktorým sa neoplatí venovať.

Separujú sa ako verní členovia hnutia, a preto sa nezapájajú do života svojej farnosti. Deti z hnutia nemajú k iným deťom dobrý vzťah. Chlapci nemôžu s inými mništrovať, ani sa hrať. Názor na farský systém je vyslovene negatívny. Ideálom je „cirkev v malom“. Často ani diecézni biskupi neboli informovaní o tom, ktorí Bohoslovci v seminári patrili do hnutia. Takto sa zasievala zbytočná nedôvera voči autoritám.

Kňazi z hnutia fakticky nerešpektujú svojho biskupa, ale len svojho zakladateľa. Ten je pre nich autoritou. Biskup je len akoby zamestnávateľom a rešpektujú ho len natoľko, aby mohli zostať v pastoračnom zadení.

e) Perspektíva

Hnutie malo na začiatku nádherné ideály. Teraz je v ňom spustený mechanizmus prísnej kontroly. Ten, kto je radikálnejší je chápaný ako „lepší“. Snaha odkrývať zlo prerastá v podozrievavosť. Vedenie v boji o dokonalosť nemieni nič tolerovať.

Z dôvodu nedostatkov – vážnych svojou podstatou i mierou rozšírenia – nemožno odporúčať schválenie hnutia Nazaret zo strany KBS. Pritom však nikoho nemožno vylúčiť z možnosti na nápravu.

*42. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 4. – 5. 6. 2002*

TEOLOGICKÁ FAKULTA PRE VÝCHODNÚ SLOVENSKÚ CIRKEVNÚ PROVINCIU

Mons. T. Galis, predseda Rady pre univerzity, informoval prítomných biskupov o priebehu rokovania s kardinálom Zenonom Grocholewským, prefektom Kongregácie

pre katolícku výchovu, ktoré sa uskutočnilo 10. septembra 2002 v Spišskej Kapitule.

Kongregácia, po zvážení všetkých okolností, odporúča zaradiť novú teologickú fakultu do Katolíckej univerzity v Ružomberku. Pritom nie je dôležité, v ktorom meste bude fakulta umiestnená. Kongregácia ďalej zdôrazňuje, aby obe teologické fakulty na Slovensku mali stálych učiteľov, teda zamestnaných na plný úväzok, a aby boli otvorené aj pre štúdium laikov.

Biskupi po dlhej rozprave odhlasovali toto rozhodnutie: „Biskupi Slovenska súhlasia so vznikom novej teologickej fakulty pre východnú provinciu, ktorá má byť zriadená pri Katolíckej univerzite v Ružomberku, a nie pri Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Sídлом novej teologickej fakulty sa majú stať Košice. Samotné zriadenie teologickej fakulty je podľa vysokoškolského zákona vecou rektora KU v Ružomberku, ktorý týmto dostáva súhlas KBS, aby po dôkladnej príprave a zabezpečení kvalifikovaného profesorského zboru, v súlade s podmienkami, ktoré má pre zriadenie takejto fakulty rímska Kongregácia pre katolícku výchovu, zriadil teologickú fakultu.“

*43. plenárne zasadania KBS
v Spišskej Kapitule 23. – 24. 10. 2002*

KOLEKTÍVNE ROZHREŠENIE VO SVÄTEJ SPOVEDI – NEAKTUÁLNE

KBS nevydala žiadnu smernicu ohľadne kolektívneho rozhrešenia, nakoľko na Slovensku sa, zatiaľ, nevyskytli také okolnosti, žeby bolo potrebné pristúpiť k takejto forme rozhrešenia. Pri vysluhovaní sviatosti zmierenia sa majú striktne dodržiavať ustanovenia *Kódexu kánonického*

práva (CIC). Ak sa niekde vyskytnú nejaké výstrelky, aktuálne to musí riešiť miestny diecézny biskup.

44. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 17. – 18. 3. 2003

RUŽENEC SVETLA, TAJOMSTVÁ – KRATŠIA VERZIA

Biskupi schválili nové, kratšie znenie tajomstiev svetla s tým, že má sa zachovať znenie preddesiatkov tak, ako boli schválené spolu s dlhšou verziou tajomstiev. Tajomstvá ruženca svetla v novej, kratšej verzii sú nasledujúce:

Prosby k preddesiatku sú:

1. ... Ježiš, ktorý nech je svetlom nášho života
2. ... Ježiš, ktorý nech nás uzdravuje milosrdnou láskou
3. ... Ježiš, ktorý nech nás vezme k sebe do večnej slávy

Tajomstvá k desiatkom sú:

1. Ježiš, ktorý bol pokrstený v Jordáne.
2. Ježiš, ktorý zjavil seba samého na svadbe v Káne.
3. Ježiš, ktorý ohlasoval Božie kráľovstvo a pokánie.
4. Ježiš, ktorý sa premenil na vrchu Tábor.
5. Ježiš, ktorý ustanovil Oltárnu sviatosť.

V platnosti súčasne zostáva aj dlhšia verzia tajomstiev, ktorá bola schválená biskupmi v októbri 2002:

1. Ježiš, ktorý bol pokrstený v Jordáne a začal svoje verejné účinkovanie.
2. Ježiš, ktorý zázrakom v Káne Galilejskej otvoril srdcia učeníkov pre vieru.
3. Ježiš, ktorý ohlasoval Božie kráľovstvo a vyzýval ľud na pokánie.

4. Ježiš, ktorý sa ukázal v božskej sláve na vrchu premenenia.
5. Ježiš, ktorý nám dal seba za pokrm a nápoj v Oltárnej sviatosti.

Biskupi – v súlade s odporúčaniami apoštolského listu Jána Pavla II. *Rosarium Virginis Mariae* z 12.10.2002 – odporúčajú veriacim modliť sa ružencové tajomstvo uprostred každého „Zdravas“.

*44. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 17. – 18. 3. 2003*

PÄTORO CIRKEVNÝCH PRIKÁZANÍ – JEDNOTNÝ TEXT

Biskupi v otázke jednotného textu „pätorá“ potvrdili svoje rozhodnutie zo 41. plenárneho zasadania: znenie „pätorá“, kvôli jednotnosti, sa bude používať z KKC (č. 2041 – 2043), a nie z nového *Modlitebníka* (str. 12). Biskupi to majú dať na vedomie katechétom.

*44. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 17. – 18. 3. 2003*

VYHLÁSENIE KBS K AKTUÁLNEJ DISKUSII O OTÁZKE INTERRUPCIÍ

„Katolícki biskupi Slovenska, zídění na svojom 45. plenárnom zasadaní KBS v Spišskom Podhradí v dňoch 17. a 18. júna 2003 vyjadrujeme svoj jednoznačný postoj k otázke interrupčného zákona.

Konštatujeme, že táto otázka prerástla z roviny biotickej do roviny biopolitickej. Otázka ochrany života od počatia nie je záležitosťou len Katolíckej cirkvi, alebo – ako to

niektorí chcú vidieť – kresťanských demokratov, ale vyplýva z prirodzeného zákona, ktorý vníma každý rozumný človek. Už Hippokrates, ktorý žil v 5. stor. pred Kristom a ktorého považujú za otca medicíny, vložil ochranu počatého ľudského života do dedičstva všetkým lekárom.

Okrem prirodzeného zákona, ktorého pôvodcom je Boh – Stvoriteľ, existuje aj vyhlásené Božie prikázanie: Nezabiješ! Toto vyhlásené Božie prikázanie má predchádzať pokusom ľudskej mysle vysvetľovať si prirodzený zákon podľa svojich subjektívnych predstáv.

Kritiku vznesenú proti Katolíckej cirkvi z nášho pohľadu považujeme za vyznačenie, lebo tým aj jej protivníci potvrdzujú, že je tu ešte inštitúcia, ktorá z princípu stojí na strane ochrany života. Tu nejde o snahu nadradovať cirkevné právo nad štátne zákonodarstvo alebo ovplyvňovať politický vývoj krajiny. Ochrana ľudského života od počatia sa nikdy nesmie spolitizovať.

Odmietame zavádzajúce liberalistické výroky ako je napr. „právo ženy rozhodovať o sebe“. Embryo nie je integrálnou súčasťou ženského tela, ale samostatný ľudský život, ktorý splodili otec a matka a nesú zaň zodpovednosť.

Genetická kvalita života nie je dôvodom na usmrtenie počatého ľudského života!

Zaráža nás postoj všetkých tých, ktorí deklarujú, že sú kresťania a pritom sa vyjadrujú v prospech interrupcií. Svätý Otec nás varuje pred kultúrou smrti a sám povedal, že: „národ, ktorý zabíja vlastné deti, nemá budúcnosť“.

Vyzývame preto všetkých veriacich k modlitbám a k prejavom jasného postoja za ochranu ľudského života od jeho počatia až po prirodzenú smrť. Zároveň ďakujeme všetkým poslancom Národnej rady SR, ktorí zaujali jednoznačný postoj za ochranu ľudského života.“

*45. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 17. – 18. 6. 2003*

DOKONČENIE PREKLADU SVÄTÉHO PÍSMA NA ZÁKLADE NEOVULGÁTY

Biskupi, na návrh Mons. Vladimíra Fila, rozhodli o ustanovení komisie pre dokončenie prekladu Svätého písma z Neovulgáty. Za predsedu komisie vymenovali Mons. Vladimíra Fila, ktorý si sám vyberie a vymenuje ďalších členov komisie.

*46. plenárne zasadanie KBS
v Marianke v dňoch 15. – 17. 9. 2003*

FOND PRE GRÉCKOKATOLÍCKYCH KŇAZOV NA UKRAJINE

Katolícka cirkev gréckeho obradu na Ukrajine je dlhodobo vo veľkej finančnej tiesni. Katolíckym farnostiam totiž chýbajú nielen kostoly, ale aj farské budovy, a kňazi za pastoračiu nedostávajú žiaden oficiálny plat. Pritom štát katolíkom materiálne skoro vôbec nepomáha (správa Mons. Milana Šášika).

Preto KBS zriaďuje podporný fond gréckokatolíkom na Ukrajine, ako protiváhu toho, čo slovenskí veriaci dostali zo zahraničia. Biskupi navrhli, aby každý kňaz ročne prispel gréckokatolíkom na Ukrajine sumou jednej intencie. Na tento účel môžu prispievať, samozrejme, aj veriaci (návrh: každá farnosť mesačne cca 50,- Sk). Výnosy z tejto zbierky budú (cez konto zriadené na GS KBS) v plnej výške odovzdávané Mons. M. Šášikovi.

*46. plenárne zasadanie KBS
v Marianke v dňoch 15. – 17. 9. 2003*

MARIÁNSKE KŇAZSKÉ HNU Tie

Biskupi predžili svoj súhlas s činnosťou súkromného Mariánskeho kňazského hnutia, ktorého kňazskú vetvu vedie Mgr. Marián Vojtko, na ďalšie tri roky. Zároveň po-
verili Mons. Š. Sečku, aby nad týmto hnutím osobitne do-
hliadal. Taktiež má vybrať lepšieho cenzora pre časopis
Máriina doba.

*47. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 27. – 28. 1. 2004*

OMŠOVÉ INTENCIE/ŠTIPENDIÁ – NARIADENIE

Mons. V. Filo v správe o stave sekulárnych inštitútov
na Slovensku upozornil aj na isté netransparentné mani-
pulovanie s omšovými intenciami. Viacerí biskupi (napr.
Mons. J. Sokol, Mons. H. J. Nowacki) v zmysle kán. 958,
§ 2 CIC zdôraznili, že treba urobiť všetko pre to – najmä
na úrovni diecéz –, aby nedochádzalo k možnému zne-
užívaniu omšových štipendií. Preto biskupi odhlasovali
toto nariadenie:

„KBS rozhodla, že odteraz (28. januára 2004) si samotní
kňazi z rôznych diecéz nemôžu odovzdávať zvyšné
intencie. Intencie medzi diecézami sa budú distribu-
ovať len prostredníctvom ordinariátov. Pretože ordinár si
svojich kňazov najlepšie pozná a vie, koľko intencií môže
dotyčnému kňazovi dať.“

*47. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 27. – 28. 1. 2004*

NEOKATECHUMENÁT NA SLOVENSKU

Nakoľko sa opäť vyskytli prípady, že niektoré skupiny *Neokatechumenátnej cesty* rozbíjajú jednotu vlastnej farnosti, držiac si líniu *extra chorum*, biskupi zdôraznili, že *Neokatechumenátna cesta* môže účinkovať len tam, kde dostane povolenie diecézneho biskupa.

*48. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 1. – 2. 6. 2004*

PREKLAD OFICIÁLNYCH TEXTOV CIRKVI

Biskupi zareagovali na určité výhrady voči kvalite prekladov oficiálnych cirkevných dokumentov tak, že poverili emeritného biskupa Mons. Š. Vrableca dohliadať nad kvalitou oficiálnych prekladov cirkevných textov. Mons. Š. Vrablec toto poverenie prijal.

*48. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 1. – 2. 6. 2004*

VZŤAH KATOLÍCKEJ CIRKVI NA SLOVENSKU K SLOVENSKEJ BIBLICKEJ SPOLOČNOSTI

KBS chce spolupracovať so Slovenskou biblickou spoločnosťou (SBS). Nakoľko sa však ekumenický preklad Svätého písma nepoužíva ani v liturgii ani v bežnom živote veriacich, ide skôr o spoluprácu odborníkov.

Gréckokatolícky kňaz ThBibLic. Róbert Jáger bude zastupovať KBS v SBS a podľa potreby bude KBS referovať o činnosti SBS.

Katolícke školy by mali požadovať literatúru od Katolíckeho biblického diela (KBD), a nie od SBS.

Biskupi zároveň schválili jednorazovú podporu 20 000,- Sk pre SBS. O pravidelnom finančnom príspevku nebolo hlasované.

*49. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 27. – 28. 10. 2004*

MIESTO KATOLÍCKEHO PEDAGOGICKÉHO A KATECHETICKÉHO CENTRA (KPKC)

Biskupi tajnou voľbou vybrali za sídlo pre Katolícke pedagogické a katechetické centrum Spišskú Novú Ves. V Spišskej Novej Vsi sú k dispozícii pre KPKC tri kancelárie o rozlohe cca 150 m², plus zasadačka pre cca 60 ľudí.

Biskupi zároveň rozhodli, že v KPKC budú pracovať traja zamestnanci.

*49. plenárne zasadanie KBS
v Spišskej Kapitule v dňoch 27. – 28. 10. 2004*

ZVEREJŇOVANIE ZVÄZKOV ŠTB – STANOVISKO BISKUPOV

„Ústav pamäti národa zverejnil zväzky spolupracovníkov bývalej Štátnej bezpečnosti, v ktorých sú uvedené aj mená biskupov a kňazov Katolíckej cirkvi. Hoci ešte nie sú uverejnené zväzky všetkých oblastí, Konferencia biskupov Slovenska vyjadruje toto svoje stanovisko:

1. Pripúšťame, že niektorí duchovní spolupracovali a stáli v službách ŠtB a nechceme ich obhajovať.

2. Ak sa dobrovoľne ponúkli kvôli vyšším postom, kariére či peniazom, ak na kohokoľvek donášali alebo zlomyseľne škodili – je to odsúdeniahodné.
3. Ak spolupracovali vydieraní pre svoje delikty alebo charakterové slabosti – je to poľutovaniahodné.
4. Ak sa často navštevovaní a obťažovaní pracovníkmi ŠtB zamotali do ich sietí a osamotení žili v neustálom strachu a napätí; ak boli vydieraní pre nejaké priestupky; ak podľahli panike a snažili sa zmierlivým spôsobom udržať prijateľnú úroveň kontaktov – treba mať s nimi súcit.
5. Ak ani nevedia, ako sa do evidencie ŠtB dostali, dokonca výslovne tvrdia, že ju nepodpísali a že nikoho neudávali a žiadne výhody nemali, naopak, že pred príslušníkmi ŠtB žili v neustálom strachu a úzkosti – treba im veriť.

Vieme o svojich ľudských slabostiach i kňazských zlyhaniach. Preto – my biskupi – všetkých, ktorým duchovní spoluprácou s ŠtB ublížili (a to tak kňazom, ako aj laikom), odprosujeme. Všetkých, ktorých svojou spoluprácou s ŠtB pohoršili, prosíme o ospravedlnenie a odpustenie. Aj Sväté písmo nás nabáda: „Lebo ak vy odpustíte ľuďom ich poklesky, aj váš nebeský Otec vám odpustí“ (Mt 6, 14).

Žili sme v ťažkých časoch – v desaťročiach komunistickej diktatúry, v období intríg, podozrievania, zastrašovania. Zvláštnu pozornosť venovala ŠtB práve Katolíckej cirkvi. Už bezprostredne po roku 1949 komunisti začali jej prenasledovanie. Boli pozatvárané semináre, rehole, školy, zakázaná činnosť Gréckokatolíckej cirkvi, mnohí boli vo väzeniach, dokonca mučení a zavraždení. Mnohí tento tlak nevydržali, niektorí sa nazdávali, že spoluprácou dokonca zachraňujú Cirkev. Avšak absolútna väčšina katolíckych kňazov obstála čestne, ba niektorí hrdinsky.

Mnohí z nich sú už vo večnosti. Tí, ktorí ešte žijú, nech sa s tým v duchu pokánia vyrovnajú vo svojom svedomí pred Pánom Bohom a pred ľuďmi.

Dnes sú na pranieri ‚vinníci‘ – obeť vtedajšieho komunistického režimu a jeho neľudských praktík. No prvá na pranieri by mala byť bývalá KSČ, KSS. Ona bola iniciátorkou aktivít ŠtB a jej príslušníkov.

Zaráža nás však jedna skutočnosť. Zatiaľ čo médiá v publikovaných textoch uvádzajú mená kňazov i iných spolupracovníkov, nehovoria o príslušníkoch, ktorí celú spoluprácu organizovali, nanucovali a prostredníctvom nej vydierali. My všetci, celé Slovensko, by sme mali žiť očistení podľa pravdy a v pravde, čo je jediná záruka nášho dôstojného života do budúcnosti.“

*50. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 22. – 23. 2. 2005*

ZRIADENIE SLOVENSKEJ KAPLNKY BOŽIEHO MILOSRDENSTVA V KRAKOVE-LAGIEWNIKOCH

Biskupi podmiennečne schválili myšlienku zriadiť slovenskú kaplnku v Lagiewnikoch. Podmienkou je súhlas krakovského arcibiskupa. Mons. S. Stolárik má zistiť viac informácií, napr. aj to, koľko by zriadenie kaplnky stálo.

*50. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 22. – 23. 2. 2005*

POSTOJ K PRÁCI NEOKATECHUMÉNATNEJ CESTY NA SLOVENSKU

Biskupi budú vo zvýšenej miere dbať, aby Neokatechumenátna cesta neprekračovala platné liturgické predpisy.

*50. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 22. – 23. 2. 2005*

GESTÁ PRI SVÄTEJ OMŠI

Biskupi, po dlhej rozprave, schválili smernicu „Gestá pri svätej omši“ (viď. návrh z 3.5.2000) predložené Liturgickou komisiou KBS. Dňa 31.7.2005 sa bude čítať pastiersky list, ktorý oboznámi veriacich so zmenami liturgických gest pri svätej omši. Liturgické úpravy budú platiť od 1. augusta 2005.

*51. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 7. – 8. 6. 2005*

VEK PRVOPRIJÍMAJÚCICH DETÍ

V rámci katechetických otázok Mons. V. Filo navrhol zaradiť prvé sväté prijímanie už do druhého ročníka základnej školy. Biskupi tento návrh neprijali.

Nadalej ostáva v platnosti rozhodnutie slovenských biskupov zo dňa 26. 8. 1992 v Slovenskej Ľupči, že k prvému svätému prijímaniu majú deti pristupovať v treťom ročníku základnej školy. Toto rozhodnutie bolo podporené stanoviskom Kongregácie pre katolícku výchovu ohľadom veku prvoprijímajúcich detí, ktoré tlmočil

Mons. R. Baláž: „Vek pre prvé sväté prijímanie treba určiť podľa miestnych okolností.“

*51. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 7. – 8. 6. 2005*

SOBÁŠNE OBRADY MIMO CHRÁMOV

Biskupi odporúčajú všetkým veriacim, aby kvôli zvýrazneniu posvätného charakteru sviatostného manželského zväzku, uzatvárali manželstvá na posvätných miestach (v kostoloch) a aby veriaci ľahkovážne (z dôvodov trendu a módy) nežiadali výnimky uzatvárať manželstvo v prírode, na chatách, atď.

*51. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 7. – 8. 6. 2005*

HNUTIE MODLITBY MATIEK (MM) – PODMIENEČNÉ SCHVÁLENIE

Biskupi podmiennečne schválili účinkovanie hnutia Modlitby matiek (MM). Podmienkou je vyhýbať sa sektárstvu (utajovanie skupiny, povedomie elitárstva) a zachovať si cirkevného (katolíckeho) ducha v ekumenických skupinách.

*51. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 7. – 8. 6. 2005*

STANOVISKO KBS K SPOLOČENSKO- -SOCIÁLNEJ SITUÁCII NA SLOVENSKU

„Viacere hodnotiace správy hovoria o pozitívnom vývoji ekonomiky našej krajiny, z čoho sa tešíme. Ako biskupi

sme v bezprostrednom kontakte s veľmi širokou škálou obyvateľov Slovenska. Celkovú sociálno-ekonomickú situáciu, žiaľ, vnímame ako znepokojujúcu, čo nás vedie k zverejneniu nasledujúceho vyhlásenia.

Rýchlo rastúce štvrte luxusných víl okolo väčšiny našich miest a zároveň vzrastajúci počet chudobných sú ilustráciou našej situácie: bohatí sa stávajú čoraz bohatšími, chudobní stále chudobnejšími. Je to jav spojený s ekonomickou globalizáciou. Ak sa súčasne nešíri aj globalizácia solidarity, spoločnosť sa ocitá vo vážnej kríze.

Sme si vedomí, že riešenie sociálnej a ekonomickej situácie je najmä v rukách verejných autorít, ktoré čelia širokej škále problémov. Politikov rozhodujúcich o legislatíve vyzývame, aby si za základné kritérium brali dobro väčšiny obyvateľov a nie elitných skupín. Tiež nemožno nad spoločenské dobro povyšovať ciele krátkodobých politických zoskupení. Princíp solidarity, ktorý hlása aj skúsenosťou preverená sociálna náuka Cirkvi, vnímame ako optimálne riešenie medzi extrémnymi modelmi sociálneho štátu alebo neľútostného pragmatického kapitalizmu.

Chceme varovať aj pred uprednostňovaním kritéria rýchleho ekonomického zisku. Ak sa neinvestuje do vzdelania, výchovy, kultúry, zdravotníctva a sociálnej starostlivosti – ak sa aj tieto oblasti stávajú sférou privátneho podnikania – prinesie to dlhodobé následky morálneho a kultúrneho úpadku, ktorý je v konečnom dôsledku pre spoločnosť aj obrovskou finančnou záťažou. V tomto súvisi apelujeme aj na príslušné orgány, umožňujúce komerčným médiám morálne zamorovať verejný priestor, aby postupovali rozhodnejšie pri obrane základných mravných hodnôt. Práve pozitívni občania doplácajú morálne a finančne na deštruktívny vplyv takýchto programov, ktorý sa prejavuje v oslabovaní rodiny, šírení násilného správania a neraz sú priamym návodom na kriminalitu a nepoctivý život.

Tým, čo sa rozhodli v neľahkých podmienkach konkurencie spravodlivo podnikať, vyslovujeme obdiv a uznanie. Vytvárajú aj pre iných pracovné príležitosti a šíria nádej. Tým, ktorým sa pri podnikaní neprimerane rýchlo rozrastá súkromný majetok a sociálnu situáciu zneužívajú na tlak pracovať za minimálnu mzdu, ktorú neraz ani nevyplácajú, pripomíname, že takýto prístup bol vždy považovaný za hriech, volajúci do neba.

Vnímame ako krivdu páchanú na značnej časti obyvateľstva, ak sa odmietanie zodpovednosti spoločnosti za jednotlivca najčastejšie zdôvodňuje poukazovaním na sociálne skupiny s trvalo stratenými návykmi pracovať. Popri nich tu je veľká skupina ľudí s ochotou pracovať, ktorá nenachádza možnosti. Neraz však súčasná situácia spôsobuje, že je výhodnejšie byť nezamestnaný (nedostatok spojov, cena cestovného atď.). Poukazujeme aj na alarmujúci jav rastu počtu pohostinstiev, barov a podobných zariadení aj v oblastiach s vysokou nezamestnanosťou, kde sa nekontrolovane šíri alkoholizmus ničiaci rodiny. Poukazovaním na sociálno-ekonomickú situáciu nechceme ako duchovní pastieri vstupovať do straníckej politickej agendy. Cítíme sa však zodpovední zaujať postoj k tejto vážnej sociálnej situácii.

Cirkev, okrem poukázania na kritériá spravodlivej sociálnej politiky, prispieva v tejto oblasti najmä charitatívnou službou. Tým však len zmierňuje najvypuklejšie nedostatky. Svojich kňazov, rehoľníkov, laické hnutia a veriacich aj touto cestou vyzývame k ešte väčšej obetavosti, záujmu a vynaliezavosti v odstraňovaní hmotných a morálnych bied. Zbierky, charitatívne podujatia, ale aj návšteva chorého či opusteného, praktická pomoc pri hľadaní zamestnania, lekárskeho ošetrovania sú len niektoré prejavy sociálnej lásky, ktorá je vynaliezavá.

Okrem toho Cirkev ponúka motívy nádeje, duchovný zmysel práce a svojou pastoračnou službou liek na mnohé morálne problémy manželstva, rodiny, výchovy, staroby, samoty, ktoré popri neľahkej ekonomickej situácii sú problémom života našej spoločnosti. To je osobitný vklad, ktorým Cirkev prispieva k dobrému spolužitiu všetkých obyvateľov našej krajiny.

Na záver vyslovujeme pranie i nádej, že spoločným úsilím dosiahneme súlad medzi pozitívnymi ekonomickými ukazovateľmi a údajmi o spokojnosti obyvateľov našej krajiny.“

*52. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 8. – 9. 11. 2005*

STANOVISKO KBS K REALITY SHOW

„V posledných mesiacoch sa v mediálnom prostredí na Slovensku objavili programy, ktoré pošliapávajú ľudskú dôstojnosť. Reality show *VyVolení* a *Veľký Brat* sa však i napriek protestom naďalej vysielajú, a to dokonca v hlavnom vysielacom čase. Sú tak bez väčších problémov dostupné i tým, ktorí sú najzraniteľnejší – deťom a mládeži.

Uvedené programy sú v rozpore so zachovaním základnej ľudskej slušnosti. Ako vzor predstavujú ľudí, ktorí dlhé týždne žijú v izolovanom prostredí, pričom nepracujú, plnia častokrát nezmyselné a ponižujúce príkazy režisérov. Umelo je medzi nimi vytvárané napätie a nevraživosť, útočí sa na ich citový život. Psychické problémy niektorých jednotlivcov sú zneužívané s jediným zámerom – získať čo najvyššiu sledovanosť, a tým dosiahnuť enormný zisk.

My katolícki biskupi Slovenska jednoznačne odsudzujeme tieto programy šíriace morálny a kultúrny úpadok. Plne podporujeme všetky iniciatívy združení i jednotlivcov, ktorí

sa rozhodli proti takejto dekadencii pozdvihnúť svoj hlas. Ďakujeme im za to a veríme, že ich úsilie prinesie pozitívny výsledok. Zároveň sa obraciame na všetky firmy, ktoré svojou reklamou dané relácie podporujú, aby zvážili dôsledok finančnej podpory, ktorú takto poskytujú, lebo ekonomický zisk nemôže byť nadradený nad ľudskú dôstojnosť. Chceme poďakovať členom Rady pre vysielanie a retransmisiiu, ktorí odmietajú porušovanie zákonov SR aspoň tým, že udeľujú televíziám pokuty. Vyzývame spoločnosť a zodpovedné štátne orgány na diskusiu a sprísnenie zákonov, ktoré by v budúcnosti takéto svojvoľné porušovanie zákonov trestalo oveľa tvrdšie. Sloboda vyjadrovania, za ktorú sa tvorcovia spomenutých relácií ukrývajú, nesmie ísť proti základným ľudským právam a ohrozovať morálne zdravie jednotlivcov a spoločnosti. Demoralizovaná mládež i dospelí sú okrem utrpenia, ktoré spôsobujú najbližším, aj veľkým finančným bremenom pre celú spoločnosť. Zdravá spoločnosť sa pred takýmito deštruktívnymi vplyvmi bráni.

Naliehavo sa obraciame na tvorcov daných programov, aby sa z pohľadu svedomia zamysleli nad svojím konaním a vyvodili osobnú zodpovednosť.

Napokon, dokiaľ nedôjde k náprave inak, vyzývame veriacich divákov, aby sa sledovaniu podobných programov vyhýbali a takto vyjadrili svoj ľudský a kresťanský etický postoj.“

*52. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 8. – 9. 11. 2005*

PODPORA PETÍCIE ZA ZMLUVU O VÝHRADE VO SVEDOMÍ

„Konferencia biskupov Slovenska na 52. plenárnom zasadaní dňa 9. novembra 2005 vyjadruje plnú podporu petícii

občanov Slovenskej republiky, ktorí sa dožadujú prijatia Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou o práve uplatňovať výhrady vo svedomí.

Právo uplatňovania slobody svedomia patrí medzi základné ľudské práva. Zaručuje ho aj Ústava SR. Pripravovaná Zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou a paralelná dohoda medzi SR a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami je príležitosťou pre každého občana SR, aby v zhode so svojim svedomím mohol slobodne myslieť i konať. Práve presné zadefinovanie hraníc uplatňovania výhrady vo svedomí zabezpečí, aby toto právo nebolo zneužívané. Prijatím zmluvy by sa predstavitelia nášho štátu jednoznačne postavili za demokratické práva.

Pripravované dokumenty nikoho nediskriminujú, ani nikoho nenútiť, ale dávajú základné práva všetkým občanom, aby nikto nemusel robiť to, čo je proti jeho svedomiu.

Je potrebné, aby občania poznali návrh zmluvy a pohľad odborníkov a aby tak vo svojom postoji nepodľahli jednostrannej kampani a mediálnemu tlaku.“

*52. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 8. – 9. 11. 2005*

NESÚHLAS S ČINNOSŤOU HNUZIA NAZARET A BETÁNIA

Biskupi Slovenska – latinského a byzantského obradu – vydali toto Vyhlásenie / Dichiarazione:

„Svojím podpisom diecézni biskupi Slovenska vyjadrujeme svoj nesúhlas s činnosťou Hnutia Nazaret a Betánia na území našich diecéz.

I vescovi diocesani della Slovacchia sottofirmati vogliamo esprimere il nostro dissenso riguardo all'attività del movimento Nazaret e Betania sul territorio delle nostre diocesi.”

Nasledujú podpisy deviatich diecéznych biskupov: Mons. Ján Sokol, Bratislava-Trnava; Mons. Alojz Tkáč, Košice; Mons. František Tondra, Spišská Kapitula; Mons. Eduard Kojnok, Rožňava; Mons. Rudolf Baláž, Banská Bystrica; Mons. Viliam Judák, Nitra, Mons. František Rábek, Ordinariát OS a OZ SR; Mons. Ján Babjak, Eparchia Prešov; Mons. Milan Chautur, Exarchát Košice.

*52. plenárne zasadanie KBS
Donovaly dňa 9. novembra 2005*

UDELOVANIE TRVALÉHO LEKTORÁTU A AKOLYTÁTU NA SLOVENSKU

Mons. R. Baláž otvoril otázku spoločného celoslovenského oficiálneho ustanovenia trvalých lektorov a akolytov. V niektorých diecézach sa tieto ustanovenia už robia.

Spoločné celoslovenské postupy pre prípravu kandidátov a pre samotné udeľovanie trvalého lektorátu a akolytátu treba schváliť plénom KBS. Predložiť tento materiál na schválenie má za úlohu predseda LK KBS, Mons. S. Stolárik.

*53. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 13. – 14. 3. 2006*

VYTVORENIE ORGANIZÁCIE KANET N.O.

KBS dňa 14. marca 2006 schválila postup GS KBS zriadiť právny subjekt pri KBS, ktorého úlohou bude zastrešiť cca 2 500 účastníkov rámcovej zmluvy Katolíckej cirkvi (Biskupstvo Nitra) s T-mobilom.

Po preskúmaní výhod jednotlivých právnych foriem bude najlepšie zriadiť neziskovú organizáciu. Organizácia sa bude volať Kanet n.o. Stopercentným vlastníkom

Kanet-u n.o. bude KBS. Orgány neziskovej organizácie: Správna rada, Dozorná rada a riaditeľ Kanet-u n.o. KBS vo svojom rozpočte na r. 2006 už naplánovali pôžičku pre novovzniknutú organizáciu vo výške 1 500 000,- Sk na rozbeh činnosti.

Kanet n.o. bude podporovať projekty jednotlivých komisií a rád KBS, ako aj masmediálne projekty; bude napomáhať vzdelávanie (projekt akreditácie animátor-ských škôl), ako aj iné ciele definované v zakladacej listine Kanet-u n.o.

*53. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 13. - 14. 3. 2006*

KANET N.O. – SCHVÁLENIE ČLENOV DO JEDNOTLIVÝCH ORGÁNOV

KBS dňa 7. júna 2006 schválila týchto členov do orgánov Kanet-u n.o.: Správna rada: Mons. František Tondra – predseda; ThLic. Cyril Jančíšin a Ing. Monika Geclerová. Dozorná rada: Mons. Vladimír Filo – predseda; PhDr. Marcela Dobešová a Mária Kováčiková. Riaditeľ Mgr. Štefan Maják, kňaz Nitrianskej diecény.

Zakladaciu listinu Kanet-u n.o. podpísal Mons. František Tondra, predseda KBS, dňa 21. júna 2006.

*54. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 6. - 7. 6. 2006*

PROMULGOVANIE MODLITEBNÍKA A JEHO UVEDENIE DO PRAXE

„Modlitebník pre verejné pobožnosti vyšiel tlačou v roku 2001. V tomto období ešte nejestvoval jednotný slovenský

text Vyznania viery. Teraz, po odstránení tejto nejednotnosti, oficiálne promulgujeme tento *Modlitebník*.

Od 1. júla 2006 nech sa *Modlitebník* používa pri slávení verejných pobožností vo všetkých farnostiach latinského obradu na Slovensku.

V zmysle rozhodnutia 53. plenárneho zasadania KBS zo dňa 13. – 14. marca 2006 nech sa pri verejných pobožnostiach používa znenie *Kréda* podľa *Rímskeho misála* (so zmenami – ... vystúpil na nebesia...; ... verím v ... Katolícku cirkev).

Toto promulgovanie a uvedenie do praxe nech odstráni mnohé pochybnosti a pomôže zjednotiť používanie textov pre verejné pobožnosti v našich farnostiach.

Vyslovujeme presvedčenie i túžbu, aby používanie *Modlitebníka* pre verejné pobožnosti pomohlo veriacim v duchovnej obnove a prispelo k povzneseniu ich duchovného života.“

54. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 6. – 7. 6. 2006

LISTY ZMIERENIA SLOVENSKÝCH A MAĎARSKÝCH KATOLÍKOV

S.E.R.

František Tondra,

spišský biskup,

predseda Konferencie biskupov Slovenska

Najdôstojnejší pán biskup!

Vaša Excelencia!

Milovaní bratia v biskupskej službe!

Tento rok sa v Maďarsku nesie v znamení jubileí. Päťdesiat rokov uplynulo od maďarskej revolúcie r. 1956,

päťstopäťdesiat rokov od víťazstva, ktoré pod vedením Jána Huňadyho a svätého Jána Kapistrána uchránilo strednú Európu pred hrozbou armády sultána Mohameda II. pri Belehrade. Pri tejto príležitosti vyhlásila naša biskupská konferencia modlitbový rok za duchovnú obnovu nášho národa. Tento rok je rokom zmierenia a očistenia našej pamäti; podľa príkladu pápeža Jána Pavla II. chceme s kresťanskou láskou nanovo zväziť našu minulosť, a tak vstupujeme do roka zmierenia, obnovy v kresťanskej nádeji a láske. Tento modlitbový rok bude poznačený pravidelnými spoločnými modlitbami, kultúrными a náboženskými podujatiami.

So zvláštnou radosťou sa dozvedáme, že aj na Slovensku sa jednotlivci i spoločenstvá pridružujú k spoločným modlitbám za duchovnú obnovu. S úctou sme prijali správy aj o tom, s akým zánietením Cirkev na Slovensku chráni ľudský život, ľudskú dôstojnosť i dôstojnosť rodiny.

Touto obnovou dostávame historickú príležitosť, aby sme sa s hlbokou úctou a bratskou láskou obrátili na Konferenciu biskupov Slovenska, na celú slovenskú katolícku komunitu a ľud Slovenska. Spájajú nás viac ako tisícročné spoločné dejiny. Boli naplnené cenným plodom ohlasovania kresťanskej viery, jej prežívania a ňou formovanej kultúry. Boli tiež naplnené úspechmi na poli vedy, umenia a celej kresťanskej kultúry. Tie isté dejiny však boli často aj dejinami spoločných utrpení a spoločných námah. Na stránkach týchto dejín nechýbajú ani protirečenia, ani krivdy. Tieto krivdy postupom času zanechali v dušiach jazvy. Teraz, keď pred Kristovou tvárou nahliadame do svojho vnútra, modliac sa za naše duchovné obnovenie, prosíme o Božie milosrdenstvo a odpustenie za skutky, ktoré sa v priebehu dejín v tomto regióne spáchali voči ľuďom pre ich národnú, jazykovú

alebo kultúrnu príslušnosť. So zvláštnou bolesťou spomíname na tie prípady, keď Maďari ublížili Slovákom alebo slovenským komunitám. Súbežne s tým pred Božou tvárou obnovujeme city úcty a zmierenia, city odpúšťajúcej lásky, ktoré na pozadí utrpených osobných alebo spoločenských zranení z niektorých období minulosti precitujú aj náš národ. Odpúšťame a prosíme o odpustenie.

Rozjímajúc nad novými znameniami dnešných čias, nadobúdame presvedčenie, že komunity veriacich oboch našich krajín stoja pred spoločnými úlohami. Úprimne dúfame, že sa v budúcnosti v bratskej spolupráci a láske spoločne pričínime o riešenie ušľachtilej záležitosti, o dušpastiersku starostlivosť našich národnostných menšín. Kresťanská kultúra a kresťanská nádej, pocit vzájomnej solidarity a zodpovednosti v podmienkach obnovenej slobody, zodpovedné a na hodnoty upriamené ľudské konanie azda nikdy neboli tak aktuálne ako dnes. Naša viera je bezodným prameňom síl nato, aby sme na seba hľadeli vo všetkej vzájomnej zodpovednosti a solidarite a tak prispeli k spoločnej budúcnosti európskych národov. Všetci svätí, ktorí boli v našich národoch nezabudnuteľným príkladom kresťanského života a ktorí nás obohatili svojou apoštolskou činnosťou, nech sú našimi spoločnými patrónmi. Nech je nám na pomoc Preblahoslavená Panna Mária, Veľkopiati Maďarov a Sedembolestná Panna Mária, Matka Slovákov aj po historickom zmierení, nech je nám Pomocnicou v uskutočňovaní solidárnej lásky a účinnej každodennej spolupráce v spoločnom objavovaní a prežívaní hodnôt našej viery.

Vyprosujeme Božie požehnanie pre celý ľud Slovenska, pre Katolícku cirkev na Slovensku, pre celý zbor biskupov Slovenska a národom Európy. O orodovanie prosíme svätého Vojtecha a svätých košických mučeníkov,

všetkých dávnych i nových svätých Slovenska a Maďarska za naše národy a cirkvi, aby sme žili podľa ich príkladu.

S úprimnou úctou a bratskou láskou
J. Em. Dr. Péter kardinál Erdő,
prímas Maďarska,
ostrihomsko-budapeštiansky arcibiskup,
predseda MKPK
Ostrihom 29. júna 2006

Jeho Eminencia
Péter kardinál Erdő,
predseda Maďarskej biskupskej konferencie

Milí bratia v biskupskej službe,
s vďačnosťou si aj my spomíname na dejinnú udalosť Veľkého jubilea roku 2000, na radostný vstup ľudstva do tretieho tisícročia s programom, ktorý nám vytýčil Boží sluha Ján Pavol II. Jeho duchovná výzva vyvolala ohlas po celom svete v podobe mnohých krásnych iniciatív. Medzi ne môžeme zaradiť aj toto naše vzájomné bratské oslovenie sa nielen formou listov, ale aj osobného stretnutia našich biskupských konferencií. Ide o hľadanie cesty k vzájomnému porozumeniu, odpusteniu a zmiereniu oboch našich národov.

Presvedčenie, že Ježiš Kristus je Pánom dejín, hlboko poznačilo celý pontifikát Božieho sluha Jána Pavla II., ktorý jednotlivcov i spoločností vyzval k očisteniu pamäti, aby si tak vyprosili dar odpustenia za nevernosti, ktorými mnohí synovia a dcéry Cirkvi, Kristovej nevesty, v priebehu dejín vrhli tieň na jej tvár (porov. *Novo millennio ineunte* 6). Ide o naše spoločné dejiny, ktoré sa nedajú navzájom oddeliť, veď sme ich spoločne budovali.

Očistenie našej pamäti vysvetlil Svätý Otec Benedikt XVI. ešte ako kardinál v úvahe Pozerateľ na Krista: „Pamäť môže byť otrávená nenávisťou, sklamaním, falošnými nádejami, zakorenenou lžou. V tom prípade nemôže vyrastať správne budúcnosť. Pamäť môže byť povrchná, krátkozraká –, ale vtedy je otvorená pre lož a pre zavádzanie, a opäť je ohrozená budúcnosť. Preto je opätovne potrebné očistenie pamäti, aby umožňovala ako čistá voda vidieť dno a mohla prijať slnečné lúče, svetlo zhora“ (*Pápežské listy a vatikánske dokumenty* 12, s. 41-42; SSV Trnava 1997).

Naša pamäť si uchováva mnohé rany, ktoré sme si navzájom spôsobili. Lenže „pamäť nie je mechanickou úschovňou na uložené informácie ako počítač, je aj ňou, avšak oveľa viac než len ňou. Keď sa to, čo sa v nej uchováva, stretne s novým, dostáva sa aj tomu čo je minulé svetlo, a vtedy sa v ňom obnovuje a spoznáva, čo dovtedy vôbec nebolo vidno“ (*tamže*, s. 44). Ved' pamäťou Cirkvi je Duch Svätý: „On, Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy“ (*Jn* 16, 13).

Naša pamäť siaha do minulosti, a to až k počiatkom Cirkvi u nás. Tieto dejiny Cirkvi kedysi vytvárali spoločne aj oba naše národy. Na toto spoločné obdobie v ktorom nachádzame aj vzájomné konflikty a urážky, sa chceme dívať pamäťou očistenou v Duchu Svätom. On je svetlom pre našu pamäť, aby sme sa z jeho zorného uhla dokázali pozerateľ na našu spoločnú minulosť.

V tomto duchu sme s pozornosťou, s porozumením a so zadostučinením prijali Váš list, drahí bratia v biskupskej službe. Vyčítali sme z neho, že so záujmom vnímate dianie na našom Slovensku a v našej Cirkvi. To isté robíme aj my, ved' osud Katolíckej cirkvi vo Vašej krajine nám nie je ľahostajný. Mnohé problémy máme spoločné. Preto sme s radosťou privítali Vašu iniciatívu z vnuknutia Ducha Svätého ohlásiť rok modlitby za duchovnú obnovu Vašej krajiny.

S vážnou dôslednosťou prijímame tento verejný prejav precitovanej historickej pravdy, vyslovujúc vďaka Bohu a prosbu o vzájomné porozumenie a zmierenie. Preto odpúšťame a prosíme o odpustenie.

Vieme totiž spolu s Vami, bratia v biskupskej službe, že naše kresťanstvo nie je náboženstvom iba minulosti, že poučení dejinami sme stále otvorení nachádzať orientáciu v spoločnom programe poslania nám zverého Bohom. Vieme, že všetky nedorozumenia a zranenia v minulosti sa dajú odstraňovať jedine pravdou a spravodlivosťou, no najmä láskou. V zmysle učenia Cirkvi chceme spoločne sa zamýšľať nad pravdou dejín, nad zmierením ako Božím darom a nechať sa ovplyvniť osobnými, či národnými záujmami do tej miery, že by sme mysleli, hovorili alebo konali v rozpore s kresťanskými zásadami.

Takto môže byť naša spoločná cesta – podať svedectvo lásky a porozumenia – iniciatívna a vzájomne prospešná.

Nech Pán požehná naše úsilie, aby našlo širokú spoločenskú ozvenu! Panna Mária, ktorá je patrónkou a ochrankyňou oboch našich národov i svätci, ktorí spájajú naše národy, nech podporia naše úmysly a činy, a vyprosia pre ne požehnanie u nášho Pána.

*v zastúpení Konferencie biskupov Slovenska
Mons. František Tondra,
predseda KBS
Ostrihom 29. 6. 2006*

VYHLÁSENIE STÁLEJ RADY KBS K PODPISOVEJ AKCII MORMÓNŮV

„V týchto dňoch prebieha na Slovensku sústredená petičná kampaň Cirkvi Ježiša Krista svätých posledných dní, tzv. mormónov, za ich registráciu. Zákon na Slovensku

vyžaduje na registráciu určitej cirkvi 20-tisíc členov, ktorí sa k nej hlásia a požadujú jej registráciu.

Zástupcovia cirkvi mormónov oslovovali prípadných signatárov so žiadosťou, aby v duchu náboženskej slobody podpísali petíciu na jej zaregistrovanie. Upozorňujeme veriacich, že prípadným podpisom schvaľujú a podporujú činnosť tejto náboženskej skupiny, ktorej učenie nie je v súlade s učením Katolíckej cirkvi.

Vyzývame všetkých katolíkov, aby tento fakt brali ako otázku vlastného svedomia, aby petíciu nepodpisovali a tak nezrádzali Katolícku cirkev, do ktorej boli krstom začlenení.“

Bratislava dňa 11. 9. 2006

PODPORA SVÄTÉMU OTCOVI (KAUZA REGENSBURG)

„Biskupi Slovenska, zídění na 55. plenárnom zasadání KBS dňa 4. októbra 2006, vyjadrujú úprimnú vďaku Svätému Otcovi Benediktovi XVI. za jeho prednášku na univerzite v Regensburgu o vzťahu viery a rozumu, o nezlučiteľnosti viery a násilia. Vyjadrujeme mu jednoznačnú podporu a sprevádzame ho svojimi modlitbami v jeho apoštolskej službe.“

*55. plenárne zasadanie KBS
na Donovaloch v dňoch 3. – 4. 10. 2006*

FOND PRE RÍMSKOKATOLÍCKYCH KŇAZOV NA UKRAJINE

Katolícka cirkev rímskeho obradu na Ukrajine je tiež (ako aj gréckokatolíci) dlhodobo vo veľkej finančnej tiesni. Katolíckym farnostiam chýbajú nielen kostoly, ale aj farské budovy a kňazi za pastoračiu nedostávajú žiaden

oficiálny plat. Pritom štát katolíkom materiálne skoro vôbec nepomáha (správa Mons. Jána Oroscha).

Preto KBS zriaďuje podporný fond aj rímskokatolíkom na Ukrajine, tak ako od r. 2003 pomáha gréckokatolíkom. Biskupi navrhli, aby každý kňaz ročne prispel rímskokatolíkom na Ukrajine sumou jednej intencie. Na tento účel môžu prispievať, samozrejme, aj veriaci (návrh: každá farnosť mesačne cca 50,- Sk). Výnosy z tejto zbierky budú (cez konto zriadené na GS KBS) v plnej výške odovzdávané na Ukrajinu.

*56. plenárne zasadanie KBS
v Prešove v dňoch 12. – 13. 2. 2007*

SLOVENSKÁ SPOLOČNOSŤ PRE KATOLÍCKU TEOLÓGIU (SSKT) – ODOBRENIE

Jezuiti – P. Ján Ďačok SJ, provinciál Spoločnosti Ježišovej, P. Viliama Karla SJ, rektor kolégia Najsvätejšieho Spasiteľa v Bratislave a P. Miloš Lichner SJ, prefekt školastikov v Bratislave – predložili KBS projekt založenia slovenskej sekcie Európskej spoločnosti pre katolícku teológiu (ESKT).

Biskupi odsúhlasili zriadenie Slovenskej spoločnosti pre katolícku teológiu (SSKT), ktorá sa stane sekciou Európskej spoločnosti katolíckych teológov. KBS zároveň dala poverenie slovenským jezuitom, aby v tejto veci ďalej konali a vyzvali aj ďalších katolíckych teológov k spolupráci.

*56. plenárne zasadanie KBS
v Prešove v dňoch 12. – 13. 2. 2007*

ZAPISOVANIE PRVÉHO SVÄTÉHO PRIJÍMANIA DO MATRIKY

Diecézni biskupi schválili spoločný celoslovenský postup v otázke zápisu prvého svätého prijímania. Prvé sväté prijímanie treba zapisovať do rubriky poznámok v krsnej matrike. Toto rozhodnutie je potrebné uverejniť v diecéznych obežníkoch.

*56. plenárne zasadanie KBS
v Prešove v dňoch 12. – 13. 2. 2007*

VYKONÁVANIE CIVILNÝCH SOBÁŠOV KREŠŤANSKÝMI POSLANCAMI

Biskupi prijali toto stanovisko k otázke civilných sobášov, pri ktorých má asistovať zástupca obce alebo mesta:

„Manželstvo katolíkov je sviatosť, ktorú ustanovil Pán Ježiš. Aj civilné manželstvo nepokrstených je platné pred Bohom podľa prirodzeného zákona. Katolíkov viaže uzavretie manželstva cirkevnou formou. Otázka svedomia verejného činiteľa vzniká vtedy, keď sa dvaja katolíci chcú sobášiť iba civilnou formou. Treba zdôrazniť, že sobášia sa tí dvaja, verejný činiteľ je toho úradný svedok. Z dôvodu, že reprezentuje štát, môže túto funkciu splniť, hoci vo svojom svedomí s tým nesúhlasí.“

*dňa 13. februára 2007
56. plenárne zasadanie KBS
v Prešove v dňoch 12. – 13. 2. 2007*

VYHLÁSENIE KBS K DEMOGRAFICKEJ SITUÁCII NA SLOVENSKU

„1. My biskupi Katolíckej cirkvi na Slovensku zhromaždení pri príležitosti sviatku svätých solúnskych bratov Cyrila a Metoda, vedomí si svojej zodpovednosti a znepokojení pretrvávajúcim nepriaznivým demografickým vývojom na Slovensku, považujeme za svoju povinnosť znovu pripomenúť naliehavosť tohto závažného celospoločenského problému a povzbudiť všetkých k hľadaniu účinných, ľudsky i morálne prijateľných riešení.

2. Nadväzujeme tak na vyhlásenie, ktorým sme sa v roku 1996 s veľkou starosťou i nádejou obrátili na štátne, vedecké a odborné inštitúcie a organizácie, ako aj na všetkých ľudí dobrej vôle na Slovensku a pozvali sme ich k symbolickému okrúhlemu stolu, aby sme spoločne hľadali potrebné riešenia a východiská. Vtedy sme upozorňovali na to, že prudký pokles pôrodnosti zaznamenaný v predchádzajúcom období nemožno podceňovať, pretože ohrozuje samotnú existenciu národa. Sme si vedomí, že odvtedy sa v našej spoločnosti veľa zmenilo. Dnes už azda nikto nepochybuje o tom, že naše vtedajšie obavy boli viac než oprávnené. Zároveň s určitým zadostučiným konštatujeme, že náš apel nezostal bez ozveny. Demografický vývoj, jeho príčiny, možné dôsledky a súvislosti, sa stali predmetom intenzívneho záujmu i štúdia mnohých vedcov, politikov, ľudí médií a kultúry, ako aj širšej verejnosti. Rodinná a populačná politika sa dostala do politických programov i na rokovania vlády a parlamentu. S istým oneskorením, ale predsa si demografické starnutie Európy všimli aj v inštitúciách Európskej únie. A predsa to nestačí: napriek rôznym úvahám, dobrým snahám a viacerým potešiteľným aktivitám, nepriaznivý demografický vývoj na Slovensku pokračuje ďalej.

3. Čo je na súčasnom demografickom vývoji najznepokojujúcejšie? Na prvom mieste je to zaiste veľmi nízka úroveň pôrodnosti, ktorá je hlboko pod úrovňou potrebnou na zachovanie aspoň vyrovnanej bilancie obyvateľstva medzi prichádzajúcimi a odchádzajúcimi generáciami. Jej malé zvýšenie po roku 2002 túto hrozivú situáciu nerieši. Priemerný počet narodených detí pripadajúcich na jednu ženu (tzv. úhrnná plodnosť alebo index plodnosti) je na Slovensku nižší ako pred desiatimi rokmi: namiesto potrebných 2,1 poklesol z vtedajších 1,43 na dnešných 1,2. Aj keď vďaka nepravidelnej vekovej štruktúre počet obyvateľov Slovenska zatiaľ zreteľne neklesá, demografi upozorňujú, že o 10 – 20 rokov bude jeho rýchly úbytok neodvratný. Je zrejmé, že rodina, ktorá nemá deti, naisto vymrie. To isté sa stane aj s národom, ktorý nemá deti. Navyše, starnutie a úbytok obyvateľstva prinášajú so sebou závažné ekonomické, sociálne i politické dôsledky (napríklad neudržateľnosť doterajšieho systému dôchodkového a sociálneho zabezpečenia, či spomalenie alebo zastavenie ekonomického rastu).

4. Pokles pôrodnosti je však sprevádzaný postupným rozpadom rodiny. Ľudia, ktorí nechcú mať deti, necítia potrebu založiť si stabilnú rodinu. Preto aj u nás klesá počet sobášov. Nejde len o odklad. Keďže je menej manželstiev, rodí sa stále viac detí mimo manželstva (podľa posledných údajov je to už vyše 25%). Z toho niektorí usudzujú, že manželstvo je nepotrebné, že budúcnosť patrí slobodným rodičom, ba vidia v tom aj akúsi nádej na zvyšovanie pôrodnosti. Zdôrazňujeme, že takýto prístup je vážnou krivdou voči deťom, ktoré majú prirodzené právo na oboch rodičov. Na druhej strane, demografi vedia, že ani nárastom počtu detí narodených mimo manželstva nemožno nahradiť pokles sobášnosti a manželskej plodnosti.

5. Aj keď verejná mienka ešte stále pripisuje manželstvu vysokú hodnotu, prax je často iná. Záujem o manželstvo, ako o trvalý zväzok muža a ženy a základ usporiadanej rodiny, klesá, a mnohí akoby zabúdajú, čo manželstvo vlastne je. Mladí ľudia, povzbudzovaní nezodpovednými médiami, sa neraz domnievajú, že neformálne voľné spolužitie (kohabitácia) je dobrou prípravou na manželstvo, ba dokonca i jeho ‚modernejšou‘ náhradou. V tom istom duchu sa vedie úsilie o presadzovanie iných zväzkov a typov spolužitia, ktoré vytvárajú skôr ilúziu riešenia skutočných problémov zúčastnených osôb. Našou povinnosťou je upozorňovať a varovať: každodenná i dejinná skúsenosť, ako aj súčasné vedecké výskumy dokazujú skôr pravý opak. Narastajúca rozvodovosť svedčí o prehlbujúcej sa neschopnosti vytvárať trvalé medziludské vzťahy. Skutočná, obetavá a zodpovedná láska sa z našej spoločnosti pomaly vytráca.

6. Zmeny demografického správania sa postupne spájajú so zmenami zmýšľania širokých vrstiev spoločnosti. Tak sa demografické zmeny stávajú trvalými. Aj v našich národoch sa rozmáha individualizmus, životný postoj, ktorý sa nezaujíma o dobro blížnych, ale o vlastný úspech a prospech. Avšak, ako nás upozorňuje veľký pápež Ján Pavol II. v encyklike *Evangelium vitae*, takéto zmýšľanie a prax, ktoré nepoznajú solidaritu, sú prejavmi ‚kultúry smrti‘ (EV 12). Je paradoxné, že práve takýto individualizmus, ktorý nemá nič spoločné so zodpovednou starostlivosťou o osobný rast a rozvoj človeka, je dnes predkladaný takmer ako ‚všeobecný svetonázor‘, propagovaný masmédiami a ospravedlňovaný ako jediná alternatíva marxistického, či iného kolektivismu. Jeho súčasťou je aj antikoncepcná mentalita, ktorá obracia naruby prirodzenú morálku. Zdôrazňujeme, že takýto individualizmus je v rozpore s princípmi kresťanskej

etiky a cyrilo-metodským duchovným dedičstvom. Bez ozajstnej zmeny takéhoto zmýšľania sa obrat k lepšiemu v populačnom vývoji sotva dá očakávať.

7. Súčasný demografický vývoj treba považovať za mimoriadne závažný celospoločenský problém, preto sa na jeho riešení musí podieľať celá spoločnosť, teda aj štát a jeho inštitúcie. Pripomíname, že medzi základné úlohy štátu patrí vytvárať priaznivé podmienky na život a primeranú reprodukciu svojho obyvateľstva. Áno, rodina, manželstvo a zodpovedné rodičovstvo patria predovšetkým do vnútornej sféry človeka. Rodina bola prv ako štát a štát by do nej nemal zbytočne zasahovať. Na druhej strane, štát a spoločnosť by mali v duchu princípu subsidiarity rodinu primerane podporovať, rešpektovať a chrániť pred zásahmi, ktoré na ňu môžu pôsobiť deštruktívne. A nemali by sa zdráhať napraviť deformácie spôsobené v minulosti. Zodpovedná rodinná a populačná politika je dnes nevyhnutnosťou. Musí však rešpektovať prioritu rodiny. Vyzývame našich štátnych predstaviteľov, príslušné ministerstvá, poslancov Národnej rady SR, našu odbornú a vedeckú verejnosť, ako aj všetkých, ktorí akýmkoľvek spôsobom môžu podporiť zdravú, stabilnú rodinu, aby neľutovali námahy a prostriedky vynaložené na tento cieľ.

8. Chceli by sme sa dnes zvlášť prihovoriť mladým rodinám, ako aj tým mladým ľuďom, ktorí sú už síce zrelí na manželstvo, ale z rôznych dôvodov sa zdráhajú založiť si rodinu. Vy ste budúcnosťou národa! Tešíme sa z vašich úspechov a napredovania na ceste osobného i profesionálneho rastu. Prosíme vás však, nezabúdajte, že mladosť je obdobím prípravy a dospelosť aj obdobím odovzdávania daru života ďalším generáciám. Nepremárnite dary a nádej svojej mladosti. Nebojte sa založiť si a zvelaďovať rodinu, napriek všemožným ťažkostiam,

ktoré sú s takýmto rozhodnutím spojené. Nebojte sa vstúpiť do manželstva ako celoživotného zväzku i záväzku naozajstnej ľudskej lásky. Nebojte sa zodpovedne prijať do svojich rodín deti a s múdrosťou a láskou ich vychovávať. Len ten život človeka má zmysel, ktorý sa žije pre iných. Aj dnes môžete zažiť, že deti sú naozaj živým požehnaním: vašim, vášho života, i požehnaním celého národa a spoločnosti.

9. Zároveň by sme sa opätovne chceli obrátiť aj na všetkých ľudí dobrej vôle, s ktorými zdieľame radosti, starosti aj zodpovednosť života v našej spoločnej vlasti. Prosíme vás, vážme si spoločne posvätnosť a nedotknuteľnosť ľudského života, jeho nezameniteľnú, neopakovateľnú hodnotu a dôstojnosť. Vážme si tých, ktorí sa nebáli zodpovedne vo svojich rodinách prijať deti, i viac detí, a každodennou prácou a všemožným úsilím vytvárajú podmienky pre ich šťastný život a dobrú výchovu. Budme s nimi solidárni. Napomôcť životu človeka i rodiny sa dá rôznymi spôsobmi a na každej úrovni. Hľadajme nové, účinné cesty, ako to urobiť. Všetci sme povolaní k službe životu (EV 43). Veriaci nech sú v tomto úsilí živým príkladom a účinnou pomocou. Šíriť kultúru života, ohlasovať „evanjelium života“ sa musí stať úlohou a prioritou celého cirkevného spoločenstva. Od slov je potrebné prejsť k činom konkrétnej pomoci, podpory a solidarity. Žiadna rodina, žiadne dieťa, žiadnen rodič by nemali ostať bez účinnej pomoci v situáciách, keď takúto pomoc najviac potrebujú.

10. ‚Demografická zima‘ – situácia a čas, keď v rodinách a v spoločnosti chýbajú deti a spoločnosť i rodina preto stagnujú, starnú a postupne vymierajú – rozširuje dnes postupne svoje smutné panovanie po celej Európe i v iných častiach sveta. Náprava tohto stavu je mimoriadne náročná. V prvom rade je potrebné zmeniť postoj k životu. Prijímať život ako dar, ako neopakovateľnú hodnotu

a príležitostí. Pozývame všetkých ľudí dobrej vôle k spolupráci, a to i na medzinárodnej úrovni. Ako pripomenul nedávny 4. svetový kongres rodín vo Varšave, nádej na skončenie ‚demografickej zimy‘ existuje. Tou nádejou, ktorá môže priniesť Európe ‚demografickú jar‘, je prirodzená úplná rodina. Bez detí niet budúcnosti, no deti potrebujú rodinu. Nezabúdajme na to. Chráňme, rešpektujme a podporujme ju! Božie požehnanie nech sprevádza všetky vaše námahy, iniciatívy a dobré podujatia.“

57. plenárne zasadanie KBS
v Nitre dňa 4. 7. 2007

MARIÁNSKE KŇAZSKÉ HNU Tie – ĎALŠIE POVOLE NIE ČINNOSTI

Mons. Štefan Sečka informoval o činnosti hnutia a požiadal o povolenie činnosti na ďalších päť rokov. Hnutie nie je bez problémov (občasná fundamentalistická interpretácia Svätého písma; nekritické preceňovanie knihy dona Gobbiho), robí však aj veľa pozitívneho.

Biskupi odhlasovali činnosť Mariánskeho kňazského hnutia na obdobie ďalších piatich rokov (jún r. 2012). Mons. Štefan Sečka bude ďalej dohliadať nad hnutím i nad ich časopisom *Máriina doba*.

57. plenárne zasadanie KBS
v Nitre dňa 5. 7. 2007

BOJKOTOVANIE VYDAVATELSTVA MICHALA VAŠKA

Pán Michal Vaško prostredníctvom svojho vydavateľstva a časopisu *Zrno* dlhodobo propaguje necirkevné názory.

V *Zrne* č. 25/2007 nepekne skritizoval a zosmiešnil návštevu slovenských biskupov v Ríme – *ad limina apostolorum*.

KBS sa dňa 5. 7. 2007 v Nitre rozhodla, že bude oficiálne bojkotovať Vydavateľstvo Michala Vaška, pre jeho necirkevné postoje.

57. plenárne zasadanie KBS
v Nitre dňa 5. 7. 2007

VYHLÁSENIE KBS K MEDZINÁRODNÉMU DŇU BOJA PROTI CHUDOBE

„Pri príležitosti Medzinárodného dňa boja proti chudobe chceme aj my členovia Konferencie biskupov Slovenska pozdraviť všetkých vás, ktorí rozličným spôsobom a z rôznych dôvodov trpíte pod ťarchou chudoby, a prejavíť každému z vás svoju spolupatričnosť. Naša solidarita však nezostáva iba pri spolucítení. Podľa našich možností sa snažíme konkrétne pomáhať každému núdznemu prostredníctvom charitatívnej služby cirkevných organizácií i jednotlivých kresťanov. Vo svetle viery si totiž uvedomujeme, že v osobe núdzneho brata či sestry sa s nami stretáva sám Boží Syn a očakáva našu ochotnú službu (porov. *Mt 25, 40*). Na obetavé prejavy solidarity s chudobnými vyzývame nielen veriacich, ale aj všetkých ľudí dobrej vôle.

Pripomíname tiež, že rozličné služby cirkevnej charitatívnej pomoci nemajú nahradiť to, čo je povinná poskytovať chudobným zo spravodlivosti spoločnosť, jej inštitúcie, zamestnávateľia i jednotliví občania. Jednou z hlavných príčin chudoby u nás je rastúca sociálna nespravodlivosť, ktorej príčinou je bezohľadný egoizmus niektorých zamestnávateľov a vlastníkov podnikov

vrátane zahraničných podnikateľov. Pripomíname teda predstaviteľom vlády, ako aj odborom, aby bedlivejšie zabezpečovali ochranu pracovníkov pred nespravodlivým vykorisťovaním.

Chudoba má však neraz svoje príčiny aj v nezodpovednom počínaní tých, ktorí do chudoby upadli. Často je to alkoholizmus, hazardné hry, nerozvážna snaha o rýchle zbohatnutie, rozbité rodiny, nemravný život, nedbalosť a lenivosť. S plnou zodpovednosťou vyzývame každého, kto sa môže pričiniť o zlepšenie svojho położenia, aby vyvíjal trvalé úsilie – ak treba i s pomocou druhých – a robil všetko pre to, aby si sám zabezpečoval živobytie pre seba i pre svoju rodinu, a to statočnou prácou i bezúhonným životom (porov. 2 Sol 3, 10).

Sme si vedomí, že z rozličných dôvodov sú a budú medzi ľuďmi rozdiely, čo sa týka materiálneho vlastníctva (porov. Mt 26, 11). Všetci nemajú rovnaké schopnosti. Niektorí dokážu svojou usilovnou podnikavosťou zveľaďovať materiálne hodnoty viac ako iní. Táto skutočnosť však nemá viesť k sebeckému vlastneniu, ale k službe druhým. Statoční podnikatelia môžu byť veľkými dobrodincami mnohých jednotlivcov i rodín a môžu prispievať k dobru celej spoločnosti.

Nebolo by preto správne, aby tí, ktorí nedokážu úspešne zveľaďovať materiálne hodnoty, prepadli pocitom závidosti a nespokojnosti, ale aby si uvedomili svoje možnosti (hoci menšie) a aj tie dávali do služby druhým. Tak môžu i oni nachádzať spokojnosť a šťastie v skromnejšom spôsobe života.

Podstatné však je, aby v našej vlasti, v našich mestách i obciach nemusel nik hladovať a nik mrznúť. Bez ohľadu na to, z akých príčin je niekto v stave biedy, treba urobiť všetko, aby sme týmto ľuďom dali, čo potrebujú na dôstojný život. Vzťah k chudobným je citlivým barometrom

našej ľudskej i našej kresťanskej viery. Prosíme, nepodľahnime bezcitnému egoizmu a všetci sa pričiňujme o šírenie civilizácie lásky!“

Bratislava dňa 17. 10. 2007

BISKUPI SLOVENSKA K UKONČENIU SPOLUPRÁCE MEDZI TV NOE A TV LUX

Drahí bratia a sestry,

v máji 2006 sme vám s radosťou oznámili, že prostredníctvom digitálneho satelitu začala vysielat' nová televízia s názvom TV NOE. Zároveň sme vás vyzvali na jej podporu.

Signál televízie sa i vďaka snahe TV LUX, ktorá má našu plnú podporu, dostal do veľkého počtu káblových sietí na Slovensku, i do ponuky UPC. Vďaka tomu, i vďaka mnohým programom z produkcie TV LUX, prinieslo vysielanie TV NOE veľa dobrého.

Postupne sa však v jej vysielaní začali objavovať i prvky, s ktorými sme sa ako katolícki biskupi nemohli stotožniť. K tomu sa pridružili finančné problémy TV NOE a ich požiadavka, aby TV LUX nielen dodávala programy bezodplatne, ale navyše aby aj platila za čas, v ktorom sú jej programy vysielané.

Preto sme v mene KBS ponúkli TV NOE možnosť spolupráce na úrovni rovnocenného partnerstva, ktorá by spočívala vo vysielaní dvoch samostatných televízií na spoločnom kanáli. To by umožnilo spravodlivé rozdelenie nákladov, ako aj plnú mieru zodpovednosti TV LUX za program odvysielaný pod značkou TV LUX a plnú mieru zodpovednosti TV NOE za program odvysielaný pod značkou TV NOE.

Táto ponuka však bola pri spoločných rokovaníach českou stranou odmietnutá a spolupráca TV NOE a TV LUX bola ukončená. Ďalšiu spoluprácu v budúcnosti nevyklúčujeme, no tá musí byť založená na rovnocennom partnerskom vzťahu.

Na základe týchto nových skutočností cítíme povinnosť vás o tom pravdivo informovať. TV LUX pripravuje spustenie samostatného vysielania. Veríme, že tento projekt bude životaschopný. Jeho existencia ale bude vo veľkej miere závisieť i od ochoty všetkých nás budovať toto dielo prostredníctvom Klubu priateľov TV LUX.

Vyslovujeme vám všetkým poďakovanie za doterajšiu i budúcu podporu mediálnych aktivít Katolíckej cirkvi na Slovensku.

*Biskupi Slovenska
Bratislava dňa 17. 10. 2007*

KOMUNIKÉ KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K REORGANIZÁCII RÍMSKOKATOLÍCKYCH DIECÉZ NA SLOVENSKU

Konferencia biskupov Slovenska týmto oznamuje všetkým veriacim, klerikom i laikom Rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku, že Svätý Otec Benedikt XVI. dekrétom zo 14. februára 2008 rozhodol o reorganizácii diecéz latinského obradu. Svätý Otec zároveň poveril osobného vyslanca a legáta J. Em. kardinála Jozefa Tomka, aby tieto skutočnosti oznámil najvyššiemu predstaviteľovi Slovenskej republiky, biskupom a celej Cirkvi na Slovensku.

Benedikt XVI. rozhodol o zriadení novej Bratislavskej arcidiecézy a Žilinskej diecézy. Do Západnej provincie

teda patria: Bratislavská arcidiecéza, Trnavská arcidiecéza (sufragánna), Banskobystrická diecéza, Nitrianska diecéza a Žilinská diecéza.

Za nového bratislavského arcibiskupa vymenoval J. E. Mons. Stanislava Zvolenského, doterajšieho pomocného biskupa Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy. Za nového žilinského biskupa vymenoval J. E. Mons. Tomáša Galisa, doterajšieho pomocného biskupa Banskobystrickej diecézy. J. E. Mons. Ján Sokol zostáva na vlastnú žiadosť arcibiskupom Trnavskej arcidiecézy. Zároveň mu Svätý Otec udelil osobné privilégium nosiť pálium.

Týmto tiež oznamujeme, že z rozhodnutia Svätého Otca tvoria nové cirkevné územné celky nasledujúce dekanáty (hrubo vyznačené dekanáty boli rozdelené do dvoch diecéz, preto sú vymenované farnosti prislúchajúce danej diecéze):

Bratislavská arcidiecéza

Arcibiskup: J. E. Mons. Stanislav Zvolenský

Dekanáty: Bratislava, Malacky, Pezinok, Senec, Senica, Skalica, Šamorín, Šaštín

Trnavská arcidiecéza

Arcibiskup: J. E. Mons. Ján Sokol

Dekanáty: Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Hurbanovo, Komárno, Nemšová (Adamovské Kochanovce, Beckov, Bošáca, Nová Ves nad Váhom, Moravské Lieskové), Nové Mesto nad Váhom, Piešťany, Sered', Šaľa, Trnava A, Trnava B

Nitrianska diecéza

Diecézny biskup: J. E. Mons. Viliam Judák

Dekanáty: Bánovce nad Bebravou, Levice (Beša, Dolný Pial, Kalná nad Hronom, Kozárovce, Nový Tekov, Rybník n. Hronom, Starý Tekov, Veľký Ďur), Nemšová (Dolná

Súča, Drietoma, Horná Súča, Horné Srnie, Nemšová, Skalka nad Váhom, Trenčín-Orechové), Nitra 1, Nitra 2, Nitrianske Rudno (Čavoj, Diviaky nad Nitricou, Horné Vestenice, Kostolná Ves, Nitrianske Rudno, Nitrianske Sučany, Valaská Belá), Nové Zámky, Topoľčany, Skačany, Štúrovo, Vrábľa, Trenčín, Zlaté Moravce, Želiezovce, Šurany + farnosti Zliechov, Čičmany

Žilinská diecéza

Diecézny biskup: J. E. Mons. Tomáš Galis

Dekanáty: Bytča, Čadca, Ilava, Kysucké Nové Mesto, Martin (Martin, Martin-Sever, Priekopa pri Martine, Sučany, Turany, Vrútky), Považská Bystrica, Púchov, Rajec, Varín, Žilina

Banskobystrická diecéza

Diecézny biskup: J. E. Mons. Rudolf Baláž

Dekanáty: Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Bojnice, Detva, Hontianske Nemce, Kláštor pod Znievom, Levice (Levice-mesto, Bátovce, Čajkov, Hontianske Trstáň, Hronské Kosihy, Krškany, Mýtne Ludany, Santovka, Žemberovce, Nová Dedina, Pečenice, Pukanec), Martin (Turčiansky Peter, Valča), Nitrianske Rudno (Lehota pod Vtáčnikom, Nováky, Podhradie), Nová Baňa, Partizánske, Prievidza, Slovenská Ľupča, Šahy, Veľký Krtíš, Zvolen, Žiar nad Hronom

Rožňavská diecéza

Diecézny biskup: J. E. Mons. Eduard Kojnok

Všetky pôvodné dekanáty diecézy plus dekanát Brezno

Ostatné diecézy zostávajú bez zmeny.

Počínajúc dnešným dňom je potrebné pri svätých omšiach spomínať v kánone meno biskupa podľa uvedeneho zoznamu.

Zároveň dávame na vedomie všetkým klerikom, že ohľadne ich príslušnosti k diecézám Svätý Otec rozhodol, že ostávajú na svojich miestach, teda zostávajú kňazmi tej diecézy, ku ktorej farnosť ich terajšieho pôsobenia prináleží. Po uplynutí dvoch rokov bude možné z vážnych príčin individuálne požiadať o zmenu.

Na záver chceme povzbudiť všetkých veriacich, aby rozhodnutia Svätého Otca, ktoré majú za cieľ predovšetkým ich dobro a zintenzívnenie pastoračného úsilia Cirkvi, prijali s nádejou, vierou a vďakou Svätému Otcovi. Spoločne sa modlime, aby reorganizácia diecéz priniesla požehnané ovocie.

*Katolícki biskupi Slovenska
V Bratislave 14. 2. 2008,
na sviatok sv. Cyrila a Metoda, patrónov Európy*

VYHLÁSENIE KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA O NÁBOŽENSKEJ VÝCHOVE V ŠKOLE

Pri príležitosti dnešnej slávnosti našich vierozvestov svätého Cyrila a Metoda, pri ktorej im ďakujeme za dar kresťanskej viery, si uvedomujeme zodpovednosť za odovzdávanie a zvelaďovanie tohto daru v súčasnosti.

V duchu tejto zodpovednosti dávame toto vyhlásenie: znepokojuje nás obmedzovanie možnosti náboženskej výchovy v školách tým, že Štátny pedagogický ústav zverejnil Štátny vzdelávací program, v ktorom je znížená časová dotácia, čiže skrátenie vyučovacích hodín predmetu náboženská výchova z doterajšej hodiny o polovicu v prvom, ôsmom a deviatom ročníku základných škôl.

Katolícki biskupi Slovenska, zidení na 60. plenárnom zasadaní KBS v dňoch 3. – 4. 7. 2008 v Nitre, apelujú

na vládu a zvlášť na Ministerstvo školstva SR, aby vyučovacie hodiny náboženskej výchovy boli aspoň na minime – jedna hodina náboženskej výchovy týždenne v každom ročníku základnej a strednej školy. Tým by sa súčasne rešpektovalo aj právo rodičov nato, aby škola poskytovala možnosť výchovy ich detí v zhode s presvedčením rodičov.

Všetci katolícki biskupi Slovenska

V Nitre 5. 7. 2008

na slávnosť slovanských apoštolov sv. Cyrila a Metoda

UYHLÁSENIÉ KBS K PRÍPADU „FRANTIŠKÁNI“

Konferencia biskupov Slovenska pozorne sleduje udalosti spojené s obvinením členov Rehole menších bratov fantiškánov na Slovensku. Veríme, že sa vyšetrovaním v zmysle zákonov SR, čím skôr potvrdí neoprávnenosť obvinenia. Na základe doteraz známych skutočností členovia františkánskeho rádu nestratili našu dôveru.

63. plenárne zasadanie

Donovaly 17. 6. 2009

STANOVISKO RADY KBS PRE HISTÓRIU K 60. VÝROČIU PRIJATIA TZV. CIRKEVNÝCH ZÁKONOV

Komunistický režim videl v Cirkvi svojho protivníka. Spočiatku ju nútil, aby sa mu podriadila, a keď odmietla nadiktované podmienky, pokúsil sa ju rozložiť cez rozkolnícku štátnu tzv. Katolícku akciu. Keď nedosiahol svoj cieľ, siahol po jednostrannom prijatí tzv. cirkevných zákonov,

ktoré na dlhé štyri desaťročia určili vzájomný pomer cirkvi a štátu. Týkalo sa to nielen najpočetnejšej Katolíckej cirkvi, ale všetkých štátom uznaných cirkví a náboženských spoločností. Cirkevné zákony prijal pražský parlament presne pred 60 rokmi, dňa 14. 10. 1949. Prvým bol zákon č. 217/1949 Zb., ktorým sa zriaďuje Štátny úrad pre cirkevné veci a jeho slovenská pobočka Slovenský úrad pre veci cirkevné. Na zloženie a smerovanie týchto úradov nemali cirkvi žiadny vplyv. Boli jednostrannými vykonávateľmi proticirkevnej štátnej politiky s cieľom úplne ovládnuť, kontrolovať a tmiť náboženský život v krajine. Na čele centrálného úradu stál Alexej Čepička a na čele jeho slovenskej pobočky Gustáv Husák. Druhým zákonom č. 218/1949 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností sa štát zaviazal poskytovať duchovným všetkým uznaným cirkví a náboženských spoločností osobné požitky (základný plat, hodnostný prídavok a odmenu za vyšší výkon). Stanovil však podmienku – štátny súhlas. Ten mohli dostať iba duchovní s československým štátnym občianstvom, s priznanou štátnou spoľahlivosťou a bezúhonnosťou. Štátny súhlas bol podmienkou na výkon duchovnej a kazateľskej činnosti. Kňazi sa tak stali rukojemníkmi cirkevných tajomníkov národných výborov, ktorí im mohli štátny súhlas pod rôznymi zámienkami odňať. Štát sa v tomto zákone zaviazal hradiť cirkvám a náboženským spoločnostiam vecné náklady podľa rozpočtov schválených Štátnym úradom pre veci cirkevné. Súčasne si vyhradil dozor nad celým cirkevným majetkom.

Prijatie cirkevných zákonov malo zásadný význam pre náboženský život v Československu. Štátu sa podarilo vniknúť do štruktúry Cirkvi, úplne ovládnuť jej hospodársky život a zásadne vplývať na riešenie jej personálnych otázok. V susedných štátoch s prevahou katolíckeho

obyvateľstva – v Poľsku a v Maďarsku – aj vďaka česko-slovenskej skúsenosti z konfrontácie medzi cirkvou a štátom pristúpili miestne cirkvi na projekt „dohody“ so štátom.

Rada KBS pre históriu

10. 10. 2009

VYHLÁSENIE RADY KBS PRE HISTÓRIU K ROKU 1950

Ľudská pamäť si uchováva minulé udalosti. Niektoré z nich sú príjemné a radostné, iné smutné a bolestné. Takáto pamäť necharakterizuje len jednotlivca, ale aj spoločnosť, osobitne cirkevné spoločenstvo. V tomto roku nám prichodí pripomenúť si rok 1950, ktorý patril k najťažším rokom, ktoré Katolícka cirkev na Slovensku v 20. storočí prežila. Ak bol predchádzajúci rok 1949 rokom otvoreného stretu s komunistickým režimom, rok 1950 bol rokom masových perzekúcií; rokom likvidačných praktík.

V súvislosti s rokom 1950 si pripomínáme niekoľko závažných udalostí. Prvou je vykonštruovaný politický proces Augustín Machalka a spol., s desiatimi predstaviteľmi mužských reholí, ktorý sa konal 31. 3. – 4. 4. 1950 v Prahe. Išlo o prvý monstreproces v tzv. ľudovodemokratickej ČSR s organizovanou verejnosťou a masovým propagačným využitím. Po tomto procese nasledoval otvorený útok proti reholiam. Realizovala sa akcia „K“ (kláštory). Zvláštny rozkaz ministra vnútra z 12. 4. 1950 určil začiatok akcie na noc z 13. na 14. 4. 1950. Nastala barbarská noc. Presne o polnoci sa príslušníci bezpečnosti začali dobýjať do kláštorov. Nadránom rehoľníkov zväžali do sústreďovacích stredísk. Druhá etapa akcie „K“ sa uskutočnila 3. – 4. 5. 1950.

Po akcii „K“ nasledovala realizácia akcie „R“ (rehoľníčky) 28. – 31. 8. 1950, násilné sústredenie ženských reholí,

ktoré pokračovalo v ďalších etapách až do 70. rokov. Pokus o likvidáciu mužských a ženských reholí bol necitlivým zásahom proti Katolíckej cirkvi. Veď reholné spoločenstvá sprevádzali Katolícku cirkev prakticky od zrodu európskej kresťanskej kultúry. Boli vždy nositeľmi kultúry, vzdelanosti a dávali Cirkvi významné obrodné impulzy pri hľadaní nových ciest.

Ďalším zásahom do života Cirkvi bola akcia „P“. Pod rúškom hnutia návratu gréckokatolíkov k Pravoslávnej cirkvi komunistický režim presadzoval likvidáciu Gréckokatolíckej cirkvi. Z tohto dôvodu sa zišiel dňa 28. 4. 1950 v Prešove nelegálny sobor, ktorý rozhodol o zrušení únie s Rímom proti vôli väčšiny veriacich. Kňazi a veriaci, ktorí ostali verní únii, boli kruto prenasledovaní.

V júli 1950 sa uskutočnila akcia „B“ – biskupi. Katolícki biskupi sa ocitli v domácom väzení. Boli prísne izolovaní a strážení orgánmi bezpečnosti. Od apríla 1950 do septembra 1950 bezpečnosť zaistila a odovzdala do vyšetrovacej väzby štyroch biskupov.

V snahe úplne ovládnuť, kontrolovať, regulovať a usmerňovať výchovu kňazského dorastu boli všetky teologické fakulty a učilištia vyňaté spod pôsobnosti ministerstva (povereníctva) školstva a dozor nad nimi prevzal Štátny úrad pre cirkevné veci. Nadväzne na to bolo prijaté vládne nariadenie č. 112/1950 Zb. zo 14. 7. 1950. To stanovilo, že všetko rímskokatolícke bohoslovecké štúdium sa v Česku sústreďuje na štátom zriadenej Rímskokatolíckej cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulte (CMBF) v Prahe a na Slovensku na CMBF v Bratislave. Zanikli diecézne semináre a začala sa perzekúcia bohoslovcov, ktorí odmietli nastúpiť na štátom založenú bohosloveckú fakultu.

Práve v roku 1950 sa začala úspešne rozvíjať obranná reakcia Cirkvi. Od 29. 9. 1950 sa uskutočňujú tajné kňazské vysviacky a o rok neskôr už tajné biskupské vysviacky.

Rodí sa skrytá Cirkev, ktorá pracuje tam, kde má oficiálna štruktúra Cirkvi zviazané ruky.

Rok 1950 je rokom poníženia a prenasledovania Katoľickej cirkvi, rokom veľkých obetí biskupov, kňazov, rehoľníkov a laikov, ale aj rokom začiatku veľkého spytovania a nových nádejí a perspektív do budúcnosti. V atmosfére strachu a trpkosti z prenasledovania vyrástla nová generácia slovenských katolíkov, ktorá je opatrná, ale súčasne pevná a rozhodnutá nevzdávať sa viery. Našu spomienku a úctu si zaslúžia všetci tí, ktorí svojím utrpením vydali svedectvo Pravde. Sú pre nás posilou aj v dnešnom čase.

Členovia Rady KBS pre históriu
25. 2. 2010

VYHLÁSENIE KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K PROJEKTU MEGAKASÍNA

Konferencia biskupov Slovenska so znepokojením sleduje a odmieta úsilie postaviť na území Bratislavy zábavné centrum s kasínom, kde budú stovky výherných automatov a desiatky hracích stolov.

Hazardné hry sú eticky sporné, pretože škodia človeku a spoločnosti. Preto sú aj ich domnelé ekonomické výhody veľmi otázne. Vedecké štúdie dokazujú, že hazardné hry prinášajú viac negatívnych následkov ako výhod. Bankroty jednotlivcov a ich rodín, riešenie vzniknutých sociálnych problémov, výdavky zamestnávateľov z dôvodu práceneschopnosti zamestnancov, pokles produktivity práce u závislých hazardných hráčov, rozpady rodín, samovraždy, zvýšenie výdavkov pre políciu na boj s kriminalitou, zvýšené výdavky na ochranu majetku, výdavky na liečbu pre hazardných hráčov a ich príbuzných,

výdavky z dôvodu nárastu drogovej závislosti, výdavky z dôvodu negatívnych dôsledkov nárastu prostitúcie a ďalšie dôsledky spôsobujú spoločnosti rôzne iné finančné zaťaženia.

Prosíme všetkých ľudí dobrej vôle o pomoc jednotlivcom a rodinám, ktoré znášajú následky nezvládnutej hráčskej vášne.

Naliehavo potrebujeme takú legislatívu, ktorá jednoznačne zakáže zvýhodniť ktoréhokoľvek prevádzkovateľa kasína prostredníctvom tzv. degresívnych odvodov, čo v praxi znamená, že čím viac ľudia prehrajú, tým nižšie odvody bude kasíno platiť. Väčšina tovarov bežnej spotreby je zdanená 19-percentnou daňou, zatiaľ čo firma, ktorá by svojou činnosťou spôsobovala veľké ekonomické a morálne škody, by odvádza štátu oveľa menej. Naliehavo potrebujeme tiež legislatívu, ktorá by dala samospráve možnosť odmietnuť výherné automaty a herne na vlastnom území.

*65. plenárne zasadanie KBS
Donovaly 16. 3. 2010*

VYHLÁSENIE KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K ZÁKONU O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH

Zákon č. 448/2008 o sociálnych službách je likvidačný pre diecézne charity a ostatných neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Diskriminuje občanov, ktorí potrebujú sociálnu službu. Neumožňuje občanovi slobodný výber poskytovateľa sociálnej služby. Namiesto poskytnutia služby ich administratívne zaraďuje do poradovníkov, kým u neverejných poskytovateľov sú voľné lôžka.

Tento zákon zaviedol nerovnaké postavenie pre verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, medzi ktorých patria aj charity, sú diskriminovaní a vyše ročná prax to len potvrdzuje.

Zákon je v rozpore so sociálnou náukou Cirkvi, najmä s princípmi solidarity, subsidiarity a spoločného dobra. Je aj v rozpore s antidiskriminačným zákonom a s *Európskou sociálnou chartou*.

Likvidácia neverejných sociálnych služieb prináša veľa utrpenia tým, ktorí si to nezapríčinili. Zvýši sa aj nezamestnanosť. Sociálne služby, ktoré poskytujú diecézne charity a iní neverejní poskytovatelia, sú z hľadiska vynaložených verejných zdrojov lacnejšie ako služby verejných poskytovateľov.

Preto vyzývame vládu SR, zákonodarný zbor, samosprávne orgány vyšších územných celkov, miest a obcí, aby v čo najkratšom čase prijali potrebné opatrenia a zamedzili likvidáciu neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Žiadame prijatie takých legislatívnych zmien, ktoré umožnia občanom slobodný výber a zrovnoprávnia verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb.

65. plenárne zasadanie KBS

Donovaly 16. 3. 2010

VYHLÁSENIE KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K OTÁZKAM VYUČOVANIA MEDITATÍVNEJ MODLITBY NA HODINÁCH NÁBOŽENSTVA

Biskupi na svojom plenárnom zasadaní KBS na Donovaloch vydali vyhlásenie k otázkam vyučovania meditatívnej modlitby na hodinách náboženstva.

Po zvážení súčasnej situácie v školskej katechéze Konferencia biskupov Slovenska žiada, aby sa na hodiniach katolíckej výchovy/náboženstva vyučovali symboly a meditatívna modlitba v duchu západnej a východnej kresťanskej tradície. Ohľadom symbolov (napr. mandala) a modlitbových techník iných náboženstiev je možné poskytnúť iba primeranú informáciu.

67. plenárne zasadanie KBS
Donovaly 28. 10. 2010

VYHLÁSENIE KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K PRENASLEDOVANIU KREŠŤANOV (BLÍZKY VÝCHOD, IRAK)

Konferencia biskupov Slovenska s veľkým znepokojením sleduje násilie, ktorému sú vystavení kresťania najmä v krajinách Blízkeho východu. Chceme vyjadriť spolupatričnosť bratom a sestrám, ktorí denne podstupujú rôzne príkoria pri vyznávaní kresťanskej viery. Pritom si uvedomujeme, aké je dôležité brániť náboženskú slobodu a slobodu svedomia kdekoľvek vo svete.

Veľmi si želáme, aby ministri zahraničných vecí krajín Európskej únie, ktorí sa stretnú 21. februára, prijali v duchu odporúčania Rady Európy č. 1957, bodu 11 z tohto roka, jasnú deklaráciu, v ktorej sa Európska únia prihlási k aktívnej ochrane prenasledovaných kresťanov, osobitne v Iraku. Sme presvedčení, že takýto akt by bol primeraným plodom dialógu medzi Európskou úniou a cirkvami, ktorý sa usku-
točňuje aj na základe článku 17 *Lisabonskej zmluvy*.

Pokladáme za nevyhnutné, aby ochrana náboženskej slobody kresťanov bola presadzovaná v zahraničnej politike Slovenskej republiky.

V Bratislave 18. 2. 2011

SLOVENSKÍ BISKUPI K VYHLÁSENIU NR SR K AKTOM NÁSILIA A PRENASLEDOVANIA KREŠŤANOV

Katolícki biskupi Slovenska sa krátko po ukončení 68. plenárneho zasadania dozvedeli o Vyhlásení Národnej rady Slovenskej republiky k aktom násilia a prenasledovania kresťanských komunit na viacerých miestach vo svete.

Konferencia biskupov Slovenska veľmi oceňuje samotnú deklaráciu a aj skutočnosť, že bola prijatá v Národnej rade Slovenskej republiky vysokým počtom súhlasných hlasov poslancov zo všetkých politických strán.

Vnímame ju ako prejav rešpektu voči základným ľudským právam a ako prejav solidarity s trpiacimi kresťanmi.

Týmto ocenením potvrdzujeme naše vyhlásenie z 18. februára, v ktorom sme sa obrátili na verejných činiteľov s naliehavou žiadosťou, aby „ochrana náboženskej slobody kresťanov bola presadzovaná v zahraničnej politike Slovenskej republiky.“

Sme presvedčení, že obrana a dodržiavanie náboženskej slobody kdekoľvek vo svete je najlepšou cestou k nastoleniu pokoja a spravodlivosti.

*Mons. Viliam Judák, podpredseda KBS
V Nitre 31. 3. 2011*

INŠTRUKCIA KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA O PRÍPRAVE A VYDÁVANÍ LITURGICKÝCH KNÍH A TEXTOV

1. Druhý vatikánsky koncil zveril konferenciám biskupov úlohu pripravovať preklady liturgických textov, vydávať liturgické knihy v národných jazykoch a vykonávať ich

úpravy a prispôsobenia (porov. *Sacrosanctum concilium* čl. 22 §2, čl. 36 a 39).

2. Konferencia biskupov Slovenska v zmysle platných právnych predpisov poveruje touto osobitnou prácou liturgickú komisiu (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 70), ktorú sama konferencia biskupov ustanovila (porov. *Sacrosanctum concilium*, čl. 44, *Inter oecumenici*, čl. 44).

3. Liturgická komisia Konferencie biskupov Slovenska riadi prípravu a vydávanie liturgických kníh, liturgických pomôcok a modlitebných kníh, ktoré obsahujú liturgické texty prevzaté zo schválených liturgických kníh.

4. Apoštolská stolica si vyhradzuje a drží autorské práva na všetky latinské typové vydania liturgických kníh rímskeho obradu (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 111). Právo prekladať tieto liturgické knihy a publikovať ich pre svoje teritórium patrí výlučne konferencii biskupov, s ohľadom na právo preskúmania a autorské práva Apoštolskej stolice (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 114). Príprava prekladu akéhokoľvek textu z typových vydaní liturgických kníh v latinskom jazyku sa riadi nižšie uvedeným postupom.

5. Predseda liturgickej komisie poverí prípravou prekladu pracovnú skupinu zloženú zo znalcov spo medzi členov komisie. Preklad pripravený pracovnou skupinou pripomienkujú biskupi – členovia liturgickej komisie. Pracovná skupina znalcov zapracuje do pripraveného prekladu pripomienky členov komisie. Preklad sa po schválení plénom komisie predloží na pripomienkovanie ostatným biskupom Slovenska. Po zapracovaní pripomienok biskupov sa vyhotovený preklad predloží na schválenie Plenárnemu zasadaniu KBS.

6. O schválení prekladu vydá Konferencia biskupov Slovenska dekrét. Príloha k dekrétu, podpísaná

predsedom a sekretárom konferencie biskupov, obsahuje mená biskupov alebo tých, ktorí sú im podľa práva rovní, prítomných na zasadaní, správu o rozhodnutiach, ktorá má obsahovať výsledok hlasovania o každom jednotlivom dekréte, počet hlasujúcich, počet súhlasných hlasov, zamietavých hlasov a tých, ktorí sa hlasovania zdržali (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 79 a, b). Predseda liturgickej komisie zabezpečí vypracovanie osobitnej správy o vyhotovenom preklade, kde sa uvedú kritériá prekladu, zoznam osôb, ktoré sa na prácach podieľali a prehľad vykonaných úprav vzhľadom na typové vydanie alebo na predchádzajúce vydanie v národnom jazyku (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 79 d).

7. Po získaní potrebného preskúmania (*recognitio*) zo strany Apoštolskej stolice, stanoví predseda KBS dekrétom záväznosť nových textov na používanie v liturgii.

8. Liturgická komisia KBS zabezpečí výber vydavateľa a dohodne s ním licenčné podmienky. Pred vytlačením knihy predloží vydavateľ liturgickej komisii dva exempláre zalomených textov pripravených do tlače. Predseda komisie, po ich preskúmaní, vydá osvedčenie „concordat cum originali“ a vyžiada „imprimatur“ od predsedu KBS, ktoré doručí vydavateľovi. Po vytlačení knihy, avšak ešte pred jej distribúciou, odovzdá vydavateľ liturgickej komisii päť jej exemplárov na potreby Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatostí, Konferencie biskupov Slovenska a Liturgickej komisie KBS (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 81).

9. Liturgická komisia je zodpovedná aj za prípravu nových liturgických textov v národnom jazyku. Takéto texty nemajú vznikať samy pre seba, ale len zo skutočnej pastoračnej potreby. Pri ich príprave a schválení sa postupuje podľa toho, čo sa stanovuje v bodoch 5 – 8. Autorské práva na texty, ktoré takto vzniknú,

patria Konferencii biskupov Slovenska (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 107).

10. Vydania liturgických kníh sa nazývajú „iuxta typicam“, ak ide o knihy, ktoré pripraví vydavateľ po publikovaní ich typového vydania. Môžu obsahovať celý text typového vydania alebo jeho časť. Aby mohol vydavateľ vytlačiť vydanie „iuxta typicam“, musí požiadať o súhlas predsedu konferencie biskupov a dohodnúť sa na podmienkach pre publikovanie daných kníh (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 116b). Vydavateľ tak urobí prostredníctvom predsedu liturgickej komisie, ktorému predloží dve vyhotovenia pripravovanej knihy, imprimatur ordínára miesta a tiež jeho vyhlásenie o zhode s typovým vydaním (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 119). Predseda liturgickej komisie po preskúmaní požiada predsedu KBS o udelenie povolenia. Po vydaní knihy vydavateľ odovzdá dva exempláre Liturgickej komisii KBS.

11. Pri vydávaní liturgických, pastoračných alebo modlitbových pomôcok, hoci sú určené pre súkromné používanie veriacich, treba brať do úvahy autorské práva konferencie biskupov (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 121).

12. Vydavateľské a autorské práva na všetky preklady liturgických textov a na novovytvorené texty v slovenskom jazyku patria Konferencii biskupov Slovenska. Na použitie akéhokoľvek textu z vydannej liturgickej knihy je potrebné žiadať súhlas, ktorý v mene Konferencie biskupov Slovenska udeľuje predseda Liturgickej komisie KBS (porov. *Liturgiam authenticam*, čl. 117).

70. plenárne zasadanie KBS
Donovaly 27. 10. 2011

VYHLÁSENIE PREDSEDU KONFERENCIE
BISKUPOV SLOVENSKA O SITUÁCIÍ
V ZDRAVOTNÍCTVE

Konferencia biskupov Slovenska s pozornosťou sleduje dianie v spoločnosti. Situácia v zdravotníctve odráža pretrvávajúcu morálnu krízu. Oceňujeme každé úsilie pri hľadaní riešenia vzniknutých problémov. Uvedomujeme si, že aj služba lekárov a ostatných zdravotníckych pracovníkov nie je v našej spoločnosti dostatočne ohodnotená. Chceme však pripomenúť, že ochrana zdravia a životov osobitne detí a starších ľudí musí zostať nepodmienenou hodnotou a povinnosťou jednotlivca a spoločnosti. Morálnu krízu nie je možné prekonať aktivitami, ktoré prinášajú nespravodlivosť. Modlíme sa za všetkých vedúcich predstaviteľov, aby vytvorili zdravotnícky systém morálny, solidárny a primeraný dôstojnosti ľudskej osoby. V tomto Adventnom období pozývame všetkých ľudí dobrej vôle k vzájomnej úcte a hľadaniu spoločného dobra.

*Mons. Stanislav Zvolenský, predseda KBS
V Bratislave 30. 11. 2011*

VYHLÁSENIE KONFERENCIE BISKUPOV
SLOVENSKA K VÝSLEDKOM SČÍTANIA ĽUDU

Katolícki biskupi s rešpektom a úctou prijímajú zverejnené výsledky sčítania ľudu, ktoré prinášajú aj štatistické údaje o religiozite obyvateľov Slovenska. Chceme sa zo srdca poďakovať všetkým, ktorí sa prihlásili k Rímskokatolíckej a ku Gréckokatolíckej cirkvi. Veľmi si vážime, že napriek rastúcej sekularizácii sa veľká časť našej spoločnosti hlási ku Katolíckej cirkvi a snaží sa zachovať si

katolícku vieru. Tento výsledok prijímame s pokorou ako záväzok usilovať sa žiť stále autentickjšie podľa Kristovho evanjelia.

Štatistický úbytok veriacich chápeme aj ako dôsledok štyridsaťročnej ateizácie pred rokom 1989. Naša skúsenosť hovorí, že v poslednom období k dramatickým zmenám v religiozite nedochádza. Proces sčítania bol sprevádzaný viacerými komplikáciami, akými boli technické problémy, ale aj rastúca nedôvera občanov voči štátu a verejným inštitúciám. Katolícka cirkev je pevnou súčasťou našej spoločnosti; jej poslanstvo stále prináša nenahraditeľné podnety pre integrálny rozvoj každého človeka a chce zo všetkých síl pokračovať v službe pre spoločné dobro celej našej spoločnosti, ako je to uvedené aj v dokumente Katolícka cirkev a spoločnosť 2012 – 2016, ktorý bol odozvaný predstaviteľom politických strán na stretnutiach s predstaviteľmi Konferencie biskupov Slovenska.

V Bratislave 29. 2. 2012

VYHLÁSENIE APOŠTOLSKEJ NUNCIATÚRY V SR K ODSŤÚPENIU SVÄTÉHO OTCA

Svätý Otec Benedikt XVI. včera 11. februára 2013 v prítomnosti kardinálov zidených na zasadaní riadneho konzistória oznámil svoje odstúpenie z pastoračného riadenia Cirkvi. Jeho demisia vojde do platnosti 28. februára 2013 o 20.00 h a Petrov apoštolský stolec bude uprázdnený až do zvolenia nového najvyššieho pastiera Cirkvi, ktoré sa predpokladá už na budúci mesiac, v marci 2013.

Táto správa vyvolala v celom katolíckom i nekatolíckom svete veľké prekvapenie, hoci Svätý Otec toto svoje rozhodnutie už dlhšie zvažoval.

Svätý Otec tento svoj krok vopred zodpovedne zväžil pred Bohom i vo svojom svedomí, pre postupujúci vek. Nebolo učinené pod vplyvom žiadnej jeho prípadnej vážnejšej choroby. Svätý Otec vo svojom vyhlásení jasne a so všetkou cťou hovorí, že v posledných mesiacoch mu ubudlo telesných i duševných síl a v dôsledku toho už nie sú postačujúce na vykonávanie poslania zvereného mu samotným Kristom. Vo svojom komunikáte to potvrdzuje slovami: k náležitému výkonu Petrovej služby sú potrebné aj telesné i duševné sily, ktorých mi v posledných mesiacoch ubudlo natoľko, že som došiel k istote, že sú nato už nedostačujúce.

Toto je gesto veľkej odvahy, hlbokej ľudskosti, pokory a zodpovednosti zo strany Svätého Otca. Odstúpiť neznamená vzdať sa: niekedy práve odstúpenie je znakom pokorného a zodpovedného poznania vlastných limitov, najmä ak ide o dobro Cirkvi.

V tomto okamihu sme všetci pozvaní, aby sme sa zomkli okolo osoby Svätého Otca Benedikta XVI. a ďakovali Bohu za veľký dar, ktorý dal svojej Cirkvi a celému svetu v jeho osobe, v jeho posolstvách a v jeho čírom učení.

V Bratislava 12. 2. 2012

VYHLÁSENIE KBS K 70. VÝROČIU DEPORTÁCIÍ ŽIDOV ZO SLOVENSKA

Moderné slovenské dejiny sú plné náhlych zvrátov, eufórií, ale aj traumatizujúcich skúseností. Ich subjektom nie je iba do seba uzavretý svet národa, ale patria sem aj naše vzťahy s inými národmi, ľuďmi a kultúrami. Tieto vzťahy sa utvárali postupne, niekedy celé stáročia. Boli to vzťahy, ktoré mali svoje svetlé i tienisté stránky; veď

žiadne vzťahy nie sú ideálne, ale reálne. Takto sa vytvárali aj vzájomné vzťahy Slovákov a Židov. Išlo o viacrozmerné vzťahy, ktoré neboli iba užšími vzťahmi dvoch etník, ale najmä vzťahmi dvoch kultúrnych a náboženských svetov – kresťanstva a judaizmu. Tieto vzťahy tak tvorili súčasť širších vzťahov, no na miestnej úrovni boli vždy vzťahmi konkrétnych ľudí.

V sekularizovanom prostredí modernej európskej spoločnosti sa zrodili totalitné ideológie, ktoré chceli nahraďiť náboženstvo. Ukázalo sa však, že vedú Európu a celé ľudstvo k veľkým vlnám násilia a bezprávia. Nacistické učenie o menejcennosti a škodlivosti židovskej rasy viedlo k uskutočneniu plánu vyhubenia Židov. Pritom nadviazalo na vžitú stereotypy a odmietania Židov a dalo im novú negatívnu dynamiku a náplň.

Plán likvidácie zasiahol aj Židov žijúcich na Slovensku, a to práve v čase existencie prvej Slovenskej republiky. Dňa 25. marca 1942, teda presne pred 70 rokmi, odišiel z Popradu prvý transport mladých žien a dievčat do nacistického koncentračného tábora Osvienčim. Potom až do 20. októbra 1942 pokračovali ďalšie. K deportáciám smeroval najmä po roku 1940 systematický nátlak Nemecka a vplyvná domáca skupina sympatizantov s nacizmom. Motiváciou deportácií bola jednak túžba zbaviť sa Židov, vnímaných optikou dobovej propagandy a predsudkov výlučne ako nepriateľov a súčasne získať ich majetok. Je paradoxom, že sa to dialo práve v krajine s hlboko vžitými kresťanskými princípmi. Katolícki i evanjelickí biskupi varovali zodpovedných politických činiteľov pred aplikáciou rasového princípu do vtedajšieho zákonodarstva. Ich hlas však ostal nevypočutý a často bol prekrúcaný a marginalizovaný. Zastávali sa prevažne pokrstených Židov. Rovnako nebol rešpektovaný ani hlas Svätej stolice, ktorá sa rázne postavila proti rasovému zákonodarstvu

i deportáciám. Deportácie sa ukazovali ako rýchle a rázne riešenie „večného problému“, no ich dôsledky boli jednoznačne negatívne. Vtedajší zodpovední politici sa hlásili ku kresťanstvu a jeho hodnotám, no niektorí z nich ich prenasledovaním Židov v praxi porušovali. Buď úplne podľahli predstave o správnosti svojho radikálneho postupu, alebo ostali viac či menej pasívni. Zaráža najmä ľahostajnosť, s akou sa stavali k osudu ľudí, ktorí odchádzali do viac ako neistých podmienok. Ako sa čoskoro po deportáciách ukázalo, nešlo o usídľovanie Židov na vyhradených územiach, hoci boli o tom mnohí presvedčení, ale o ich systematickú likvidáciu. Z 89 456 slovenských Židov bolo v roku 1942 ponížujúcim spôsobom a často za surového zaobchádzania deportovaných celkovo 57 628 osôb. Mnohí z nich boli z územia, ktoré bolo následkom Viedenskej arbitráže mimo územia vtedajšej Slovenskej republiky. Potom sa zo Slovenska až do roku 1944 Židia aj napriek nemeckému nátlaku nevyvážali. Novým impulzom pre obnovenie deportácií sa stal až príchod nemeckej armády v auguste 1944, keď do marca 1945 bolo vyvezených ďalších asi 13 500 Židov. Takmer všetci vyvezení Židia zahynuli v neľudských podmienkach nacistických koncentrákov. Je to realita, ktorú už nik nezmení. Tieto bolestné skutočnosti nás ako katolíckych kresťanov motivujú k vyjadreniu úprimnej a hlbokej ľútosti nad touto tragickou udalosťou.

Nemožno nespomenúť aj skutočnosť, že Slovensko sa spomedzi vtedajších krajín strednej Európy s prihliadnutím na počet obyvateľstva zaraďuje na prvé miesto s množstvom zachránených Židov. Dokazuje to aj skutočnosť, že na Slovensku bolo za záchranu Židov ocenených titulom „Spravodlivý medzi národmi“ takmer 540 ľudí. Stalo sa to aj vďaka jeho kresťanskému charakteru a všetkým tým, ktorí riskovali svoju slobodu a často

i život, aby pomohli prenasledovaným. Intervencie biskupov, kňazov a laikov, ukrývanie Židov v kláštoroch na farách a v kresťanských rodinách, falošné krstné listy a úradné dokumenty, to všetko bolo prejavom pôsobivej kresťanskej lásky k blížnemu.

Až po uplynutí 45 rokov od deportácií Židov, teda v októbri 1987 z iniciatívy skupiny slovenských katolíckych disidentov vyšlo vyhlásenie, ktoré odsúdilo deportácie a vyjadrilo ľútosť. Pod vyhlásenie sa podpísalo 24 signatárov z radov významných osobností Cirkvi, literatúry, umenia a vedy.

Sme si vedomí, že minulosť nemožno vrátiť späť a ani retušovať, no môžeme sa z nej poučiť a každý z nás môže urobiť veľa, aby sme ako kresťania boli vždy – v dobrých i zlých časoch – nositeľmi nádeje pre všetkých.

*71. plenárne zasadnutie
Čičmany 20. 3. 2012*

STANOVISKO SUBKOMISIE PRE BIOETIKU KBS O „DARCOVSTVE“ POHLAVNÝCH BUNIEK

1. „Darovanie“ ľudských gamét (vajíčok alebo spermií) je v rozpore s prirodzeným právom dieťaťa byť počaté v kontexte manželskej lásky ako dieťa, ktoré skutočne pochádza od daného manželského páru – muža a ženy. Ak sa manželský pár rozhodne uskutočniť rodičovstvo prostredníctvom „darcovstva“ spermie cudzieho muža alebo prostredníctvom oplodnenia vajíčka, ktoré nepochádza od manželky, zasahuje tým podstatne do utvárania biologického základu identity dieťaťa. Ak by „darovanou“ spermiou bola umelo oplodnená žena, ktorá žije sama bez

manželského partnera (nevydatá, vdova, homosexuálna osoba), situácia sa stáva ešte závažnejšou, keďže sa porušuje aj právo dieťaťa mať obidvoch rodičov. Ide o porušenie práva, pretože dieťa osamotej ženy, dosiahnuté z umelého oplodnenia, nemá otca nie z dôvodu nepredvídanej okolnosti (napr. smrť otca pred narodením dieťaťa) alebo pre nespravodlivosť (napr. opustenie matky zo strany otca), ale z dôvodu „premysleného“ rozhodnutia a uskutočnenia danej technologickej procedúry. Vo všetkých spomenutých prípadoch sa narúšajú prirodzené vzťahy medzi rodičmi a deťmi.

2. „Darovanie“ gamét porušuje vlastnú štruktúru manželskej jednoty, dôstojnosť manželov a ich výlučné právo stať sa otcom a matkou iba jeden skrze druhého (porov. *Donum vitae*, II. 1 – 2). Výlučné právo manželov stať sa rodičmi spoločne – iba jeden prostredníctvom druhého – nemá pôvod len v ich vôli, ale spočíva v inštitúcii samotného manželstva. Manželia ho teda nemôžu využívať len podľa vlastnej ľubovôle. Aj keby sterilný manželský partner dal súhlas na umelé oplodnenie pomocou gamét „darcu“, nezmení to negatívnu mravnú podstatu tohto úkonu. Išlo by totiž o „súhlas“, ktorý zasahuje do neodcudiviteľného, prirodzeného práva obidvoch manželov. Heterológne umelé oplodnenie porušuje vnútornú jednotu manželov, čím zároveň narúša jednotu, ktorá navzájom spája rodičov s deťmi a deti s rodičmi, falšuje prirodzený poriadok otcovstva a materstva a rozvracia ich charakteristické črty.

3. Je falošný názor, ktorý chce odôvodniť opodstatnenosť heterológneho umelého oplodnenia a „darovania“ gamét intenzívnou a bolestnou túžbou manželov mať vlastné dieťa, a tiež tým, že materstvo a otcovstvo nie je iba biologický fakt. „Darovanie“ gamét v prospech sterilných dvojíc sa tak dokonca považuje za skutok

pomoci a sociálnej spravodlivosti. Tento názor však dostatočne nerešpektuje fakt, že pri darcovstve gamét sa nedarujú „hocijaké“ bunky, ale také, ktoré nielen umožňujú vznik nového ľudského života, čiže počatie dieťaťa, ale spoluurčujú aj jeho biologickú (genetickú) identitu. „Darca/darkyňa“ gamét sa stáva skutočným genetickým rodičom (otcom/matkou) dieťaťa. Heterológne umelé oplodnenie je zároveň vyjadrením akéhosi „genetického sebeckva“: prevažujúcej túžby jedného z manželov mať vlastné genetické puto s počatým dieťaťom. Z tohto biologického (genetického) vzťahu sa však nespravodlivo vylučuje druhý z manželov, ktorý ostáva iba „sociálnym rodičom“. Vnútri vzťahu týchto manželov sa tak vytvára závažná trhlina.

4. „Darcovia“ gamét sú spoluzodpovední za porušovanie práva na život u detí, ktoré sa počali z nimi „darovných“ gamét. Okrem rizika fyzického poškodenia a úmrtia, či priameho (úmyselného) alebo nepriameho usmrtenia ľudských zárodokov v tele (*in vivo*) alebo mimo tela matky (*in vitro*), ako aj „spontánnych“ potratov, ktoré zapríčiňujú nedokonalosť a riziká samotných používaných metód, je potrebné započítať sem aj umelé potraty pri zistení poškodenia plodu (prenatálna eugenika) alebo pri viacplodovom tehotenstve (tzv. redukcia plodov) po umelom oplodnení. Osobitný morálny problém predstavujú tzv. nadpočetné embryá (čiže ľudské bytosti, u ktorých sa už nepočíta s ich prenesením do maternice). Sú dočasne skladované v hlboko zmrazenom stave (tzv. kryoprezervácia) a okrem priamej fyzickej likvidácie ohrozené aj zneužitím na rôzne výskumné alebo iné účely. Ide tu o morálne neprijateľné zaobchádzanie s nevinným ľudským životom.

5. Anonymita „darcu“ gamét nerešpektuje právo dieťaťa poznať svoj biologický (genetický) pôvod. Môže viesť

aj k iným závažným následkom. Ide napríklad o situácie, keď by sa niekto mohol stať otcom veľkého počtu detí narodených rôznym matkám, ale zostal by vo vzťahu k nim ako otec „skrytý“. Takéto prípady sa už v niektorých krajinách vyskytli. Vzniká tiež riziko, že by niektoré z týchto detí mohli nevedome uzatvoriť manželstvá s vlastnými súrodencami (incest). Navyše, táto anonymita – a falošná „istota nezodpovednosti“ – darcu gamét vo vzťahu k počatému potomstvu sa v súčasnosti stáva ľahšie prelomiteľnou, najmä v dôsledku zvyšujúceho sa výkonu a nových možností aktuálnych informačných technológií.

6. Z etického hľadiska je neprijateľné zriaďovanie a prevádzkovanie bánk ľudských spermii alebo vajíčok na heterológne umelé oplodnenie, hoci by sa uskutočňovalo aj bez lukratívnych cieľov (porov. *Donum vitae*, II., A, 3.). Ak sa navyše vykonáva pre zisk, nemorálnosť takéhoto konania sa znásobuje. To, že v mnohých krajinách si mladí ľudia zarábajú „darovaním“ svojich vajíčok alebo spermii, svedčí o strate citlivosti voči základným ľudským hodnotám. „Darovanie“ vajíčok je navyše spojené s nezanedbateľnými rizikami pre zdravie a plodnosť ženy. „Darcovia“ gamét by si mali uvedomiť, že „darované“ pohlavné bunky nesú v sebe ich vlastnú, jedinečnú genetickú identitu. Preto by sa nemali vystavovať riziku, že by sa ich pohlavné bunky mohli stať predmetom ďalšieho nekontrolovateľného využitia alebo obchodu.

7. „Darovanie“ gamét vytvára aj možnosť ich následného zneužitia v eticky problematickom biologickom či biomedicínskom výskume. I keď takéto riziko je v kultúrnych krajinách do istej miery znížené limitujúcimi právnymi predpismi a etickými smernicami, možnosť neetickej manipulácií s „darovanými“ ľudskými gamétami je znepokojujúca. Príkladom sú experimenty, pri ktorých by sa používali ľudské gaméty spolu so zvieracími, rôzne

neprípustné manipulácie ľudského genómu, vytváranie ľudsko-zvieracích chimér, cybridov či hybridných embryí, ako aj pokusy s dnes takmer všeobecne zakázaným klonovaním človeka.

*Mons. Štefan Sečka,
Predseda Subkomisie pre bioetiku
Teologickej komisie KBS
V Spišskej Kapitule 22. 4. 2012*

NOC KOSTOLOV – UPOZORNENIE OHLADOM REŠPEKTOVANIA POSVÄTNÉHO PRIESTORU

Kostoly sú predovšetkým miestom, kde sa zhromažďuje Boží ľud. Úvodné poznámky Obradu posvätenia kostola a oltára ďalej objasňujú: „Ľud zhromaždený v spoločenstve s Otcom, Synom a Duchom Svätým tvorí Cirkev, čiže Boží chrám, vybudovaný zo živých kameňov, v ktorom sa Otcovi vzdáva úcta v Duchu a pravde. Právom sa teda od najstarších dôb slovom ecclesia označuje tiež budova, v ktorej sa kresťanské spoločenstvo schádza na počúvaní Božieho slova, na spoločnej modlitbe, prijímaní sviatostí a slávení Eucharistie.“ (*Rímsky pontifikál*, Obrad posvätenia kostola, I. 1.)

Preto sa kostoly nemôžu považovať za bežné „verejné“ priestory, ktoré sú k dispozícii pre zhromaždenia akéhokoľvek druhu. Sú to miesta posvätením alebo požehnaním trvale vyhradené na bohoslužbu.

Kongregácia pre Boží kult ponúka aj dôvod na striktné dodržiavanie posvätnosti kostolov: „V spoločnosti sužovanej zhomom a hlukom, ako je to predovšetkým vo veľkých mestách, sú kostoly miestom vhodným nato, aby

tu ľudia v tichu alebo v modlitbe nachádzali pokoj duše alebo svetlo viery. To bude možné len vtedy, ak si kostoly zachovajú svoju identitu. Ak sa budú kostoly používať na iné účely ako na tie, ktoré sú im vlastné, nastane nebezpečenstvo, že prestanú byť znamením kresťanského tajomstva. To prinesie väčšiu alebo menšiu škodu pri výchove k viere a pre náboženské cítenie Božieho ľudu, ako pripomínajú Pánove slová: Môj dom má byť domom modlitby (Lk 19, 46).“ (Kongregácia pre Boží kult, List predsedom konferencií biskupov *De concertibus in ecclesiis*, 5. 11. 1987, čl. 5, *Notitae* 24, (1988), 3).

Súčasný *Kódex kánonického práva* sa o používaní posvätných miest vyjadruje v kánone 1210 takto: „Na posvätnom mieste sa má pripustiť iba to, čo slúži na vykonávanie alebo napomáhanie kultu, nábožnosti a náboženstva, a zakazuje sa všetko, čo sa nezlučuje s posvätnosťou miesta. Ordinár však môže z prípadu na prípad dovoliť iné použitie, nepriečiace sa však posvätnosti miesta.“

Je teda v kompetencii ordinára miesta rozhodnúť, či sa môže kostol výnimočne použiť na inú aktivitu ako Boží kult, ale len v tom prípade, ak sa to neprieči posvätnosti miesta. Konkrétne smernice Apoštolská stolica v tejto veci vydala iba pokiaľ ide o organizovanie koncertov v kostoloch. Tu sa jasne stanovuje, že na takých koncertoch môže zaznieť len hudba liturgická alebo náboženská, čo musí jasne vyplývať z jej pôvodného určenia a obsahu (ako napr. diela, ktoré sa dnes už pri liturgii nehrajú, ale boli pre liturgiu pôvodne skomponované; hudba a spevy, ktoré sú inšpirované Svätým písmom alebo sa vzťahujú na Boha, Pannu Máriu alebo svätých). (Porov. Kongregácia pre Boží kult, List predsedom konferencií biskupov *De concertibus in ecclesiis*, 5. 11. 1987, čl. 8-9, *Notitae* 24, (1988), 3.)

Uvedené normy nabádajú na svedomitú zachovávanie posvätnosti kostolov, čo je dôležité osobitne dnes, keď aj

samotný Boží kult je ohrozovaný sekularizáciou a profani-
záciou. Kostol je posvätným miestom aj vtedy, keď sa v ňom
nekoná bohoslužba. Medzi našimi obydliami je kostol do-
mom Božím a znamením jeho prebývania medzi nami.

Osobitne v kontexte nadchádzajúceho podujatia
Noc kostolov, ktoré sa uskutoční 1. júna 2012, si mu-
síme byť vedomí, že by bolo chybou vytvoriť pri tej-
to príležitosti z našich chrámov len viacúčelové sály
alebo kultúrne domy. Treba sa snažiť účastníkom a náv-
števníkom ponúknuť práve to posvätno, ktoré dnes mno-
hí ľudia hľadajú. A pri zachovaní identity kostola ako
miesta, kde prebýva Boh medzi ľuďmi, aj pripravované
podujatie môže takýmto spôsobom posvätno a kontakt
s Bohom sprostredkovať.

Mons. Stanislav Stolárik
predseda Liturgickej komisie KBS
V Košiciach 18. 5. 2012

VYHLÁSENIE PREDSEDU KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA OHĽADOM PREDSTIERANÉHO SOBÁŠA OSÔB ROVNAKÉHO POHLAVIA

Pod záštitou primátora Bratislavy Milana Ftáčnika má
 byť 9. júna 2012 predstieraný sobáš osôb rovnakého po-
 hlavia.

Vyjadrujem hlboké poľutovanie nad týmto zámerom,
ktorým sa relativizuje právny poriadok Slovenskej re-
publiky a usiluje sa o zmenu definície manželstva.

Snahy postaviť iné typy vzťahov na úroveň manžel-
stva a rodiny odporujú prirodzenosti ľudskej spoločnosti
a vedú k narušeniu jej základov.

Vyzývame všetkých ľudí dobrej vôle k podpore manželstva a rodiny ako zväzku jedného muža a jednej ženy. Prirodzené manželstvá a rodiny prispievajú jedinečným a nenahraditeľným spôsobom k dobru spoločnosti a sú podmienkou jej existencie.

*Mons. Stanislav Zvolenský, predseda KBS
V Bratislave 6. 6. 2012*

VYHLÁSENIE APOŠTOLSKEJ NUNCIATÚRY NA SLOVENSKU OHĽADOM ODVOLANIA ARCIBISKUPA MONS. RÓBERTA BEZÁKA

Vyhlásenie Apoštolskej nunciatúry na Slovensku v mene Svätej stolice a z jej poverenia na vysvetlenie šíriacich sa mylných informácií ohľadne postupu, ktorý viedol k rozhodnutiu Svätého Otca vo veci trnavského arcibiskupa, J. E. Mons. Róberta Bezáka.

Na základe početných podnetov poslaných priamo Svätej stolici kňazmi a veriacimi ohľadom pastoračnej situácie v Trnavskej arcidiecéze, Štátny sekretariát Jeho Svätosti poveril Kongregáciu pre klerikov pripraviť apoštolskú vizitáciu v tejto partikulárnej cirkvi s cieľom, aby preskúmala pravdivosť sťažností týkajúcich sa biskupa arcidiecézy J. E. Mons. Róberta Bezáka.

Apoštolská vizitácia sa uskutočnila v dňoch od 22. januára do 1. februára 2012 a za apoštolského vizitátora bol vymenovaný litoměřický biskup z Českej republiky, J. E. Mons. Jan Baxant. Výsledky preverovania boli následne apoštolským vizitátorom zaslané na Kongregáciu pre klerikov, ktorá sa im v spolupráci so Štátnym sekretariátom a Kongregáciou pre biskupov primerane venovala a pozorne ich preskúmala.

Kongregácia pre biskupov následne oboznámila J. E. Mons. Róberta Bezáka s najdôležitejšími bodmi ohľadom jeho osoby a jeho pastoračnej aktivity a požiadala ho, aby ich zvážil a vyjadril k nim svoje stanovisko. Mons. Bezák odpovedal na túto požiadavku listom adresovaným Kongregácii pre biskupov.

Finálne výsledky preverovania spolu so stanoviskom Štátneho sekretariátu a Kongregácie pre klerikov boli následne predstreté Svätému Otcovi, aby uskutočnil konečné rozhodnutie. Svätý Otec po pozornom zvážení a modlitbe sa rozhodol požiadať J. E. Mons. Róberta Bezáka, aby sa zriekol pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy. Pred zverejnením rozhodnutia Svätého Otca prefekt Kongregácie pre biskupov na žiadosť Mons. Bezáka mu poskytol možnosť osobného stretnutia s ním. Stretnutie sa však neuskutočnilo. Keď Mons. Bezák odmietol podať demisiu, Svätý Otec ho odvolal z pastoračného riadenia arcidiecézy a toto rozhodnutie bolo zverejnené 2. júla 2012.

Pápežské rozhodnutia týkajúce sa vymenovania alebo odstúpenia z úradu biskupov jednotlivých biskupských sídiel sú Svätou stolicou zverejňované v deň, ktorý bol so zainteresovanou osobou dohodnutý, alebo jej bol stanovený. Svätá stolica preto vyjadruje hlbokú ľútosť nad skutočnosťou, že Mons. Bezák urýchlil zverejnenie tejto správy a tým porušil pápežské tajomstvo.

Apoštolská nunciatúra aj v mene Svätej stolice pozýva veriacich na Slovensku, aby ochotne a v duchu viery prijali rozhodnutie Svätého Otca. Svätý Otec vyjadruje všetkým biskupom, kňazom, diakonom, rehoľníkom a veriacim laikom Slovenska svoju otcovskú blízkosť, aby sa v tejto Svätým Otcom milovanej krajine ešte viac upevnila jednota Cirkvi.

V Bratislave, 9. 7. 2012

VYHLÁSENIE KBS OHLADOM
ROZHODNUTIA SVÄTÉHO OTCA
ODVOLAŤ MONS. RÓBERTA BEZÁKA
Z ÚRADU TRNAVSKÉHO ARCIBISKUPA

V týchto dňoch sme svedkami, že časť Božieho ľudu na Slovensku prijala rozhodnutie Svätého Otca ohľadom Mons. Bezáka na základe skreslených a čiastkových informácií, publikovaných niektorými oznamovacími prostriedkami.

Z lásky k pravde, pokiaľ ide o žiadosti o vysvetlenie dôvodov, ktoré boli základom rozhodnutia Svätého Otca ohľadom J. E. Mons. Róberta Bezáka, upresňujeme nasledovné.

Svätá stolica pri príležitosti apoštolskej vizitácie v niektorej diecéze, v záujme ochrániť osoby zainteresované vo vyšetrovaní a kvôli rešpektovaniu pastiera diecézy, zvyčajne nezverejňuje obsah, ktorý bol dôvodom konečného rozhodnutia Svätého Otca. Princíp práva na dôvernosť získaných informácií treba stále dodržiavať. To však neznamená, že tieto dôvody nie sú známe zainteresovaným osobám.

Vo svetle toho, čo deklarovala Svätá stolica prostredníctvom Apoštolskej nunciatúry, považujeme skúmanie v Trnavskej arcidiecéze za vykonané so všetkou vážnosťou, korektnosťou a so zmyslom pre zodpovednosť, výlučne pre dobro Cirkvi. Preto Konferencia biskupov Slovenska prijíma rozhodnutie Svätého Otca s hlbokým rešpektom a synovskou poslušnosťou.

My biskupi Katolíckej cirkvi na Slovensku, Cirkvi zraňovanej, ale stále vernej Svätému Otcovi a učeniu Cirkvi aj v ťažkých momentoch našich dejín, obraciame sa s naliehavou výzvou na všetkých, aby s rešpektom a s dôverou prijali rozhodnutie Svätého Otca.

Pozývame všetkých k modlitbe, aby sa biskupi, kňazi a všetci veriaci s Božou pomocou a na príhovor Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska, a sv. Cyrila a Metoda, usilovali s vážnosťou a s duchom viery pracovať pre dobro jednotlivých diecéz, ktoré tvoria Cirkev na Slovensku.

V Bratislave 10. 7. 2012

STANOVISKO PREDSEDU SUBKOMISIE PRE BIOETIKU KBS K VÝSTAVE „THE HUMAN BODY EXHIBITION“

Vzhľadom na početné otázky a rozpaky veriacich, ktoré vzbudzuje konanie výstavy „The Human Body Exhibition“ v Bratislave, ako aj na neuvážené návštevy výstavy zo strany mnohých rodín s nedospelými deťmi a na krajne nevhodné hromadné návštevy nepľnoletých študentov a žiakov organizované niektorými školami; po oboznámení sa s podstatnými informáciami a podrobnosťami o charaktere a pozadí výstavy a po dôkladnej porade s členmi Subkomisie pre bioetiku Teologickej komisie Konferencie biskupov Slovenska vydávam toto stanovisko:

Výstava „The Human Body Exhibition“ predstavuje hrubé zneváženie, hanobenie mŕtvych ľudských tiel preparovaných a vystavovaných s cieľom zisku a spôsobom ponížujúcim ľudskú dôstojnosť. Znamená závažné porušenie základných mravných princípov a hodnôt slobodnej, demokratickej spoločnosti. Jej konanie je hanbou nášho hlavného mesta i celej krajiny. Preto vyzývam zodpovedné štátne i miestne orgány, aby využili svoje právomoci a existujúce zákony a neodkladne prijali opatrenia

na ukončenie výstavy. Kým sa tak stane, prosím zodpovedných kresťanov, ako aj všetkých ľudí dobrej vôle, aby sa výstavy nezúčastňovali – a tiež, aby podľa svojich možností neodporúčali účasť na výstave deťom a neploletej mládeži.

*Mons. Štefan Sečka, spišský diecézny biskup
predseda Subkomisie pre bioetiku KBS*

V Bratislave 8. 10. 2012

VYHLÁSENIE K NÁVRHU ZÁKONA O REGISTROVANOM PARTNERSTVE

Vyzývame poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, aby odmietli návrh zákona o registrovanom partnerstve na prebiehajúcej 8. schôdzi parlamentu.

Návrh kladie homosexuálne partnerstvo na tú istú úroveň ako manželstvo s jeho výsadami v jednotlivých právnych úpravách. Homosexuálne cítenie, ktoré je vlastné niektorým osobám, nemá viesť k trvalému spoločenstvu života s právnou ochranou, a to z dôvodu, že homosexuálne partnerstvo nemožno klásť na jednu úroveň s prirodzeným manželským zväzkom medzi mužom a ženou. Homosexuálne úkony sú svojou povahou nezriadené a sú v úplnom protiklade k posvätnosti sexuality muža a ženy v manželstve.

Nie je to nič nové pod slnkom, pretože ľudia pred Kristom i v našom letopočte museli vždy s týmto zápašiť. Apoštol Pavol v 1. stor. n. l. píše Rimanom: „Preto ich Boh vydal nehanebným náruživostiam. Ich ženy zamienili prirodzený styk za protiprirodzený. A podobne aj muži zanechali prirodzený styk so ženou a zahoreli žiadostivosťou jeden k druhému: muži s mužmi páchali

nehanebnosť. Tak si sami na sebe odniesli zaslúženú odplatu za svoje poblúdenie“ (*Rim 1, 26 – 27*). Aká je to „zaslúžená odplata“, to vieme z histórie Ríma, ktorý padol na nemorálnosti. Chceme veriť, že nikomu z vás nejde o úpadok slovenského národa.

Veľmi závažný je fakt, že takýto zákon by nútil kresťanov nielen súhlasiť, ale aj priamo napomáhať homosexuálnym praktikám, čo je v rozpore s kresťanským učením. V skutočnosti zakladá diskrimináciu kresťanov. Praktizujúci kresťan nebude môcť kandidovať na starostu, či zamestnať sa na matričnom úrade, ak nechce napomáhať uznaniu homosexuálnych partnerstiev. Podobne v súkromnom sektore budú kresťania nútení kolaborovať v poskytovaní služieb súvisiacich s registráciou týchto partnerstiev. Takto sa v našej demokratickej spoločnosti dostanú kresťansky zmýšľajúci ľudia do takej izolácie, akú nezažili ani za najhlbšej totality.

*Mons. Milan Chatur CSsR,
predseda Rady KBS pre rodinu
a členovia Rady KBS pre rodinu
Belušké Slatiny 23. 10. 2012*

VYHLÁSENIE K PRIPRAVOVANÉMU ŠTRAJKU ZAMESTNANCOV ŠKÔL NA 26. 11. 2012

Komisia KBS pre katechizáciu a školstvo v plnej miere podporuje sociálnu požiadavku na spravodlivé zvýšenie plátov zamestnancov regionálneho školstva a bude sa o jej presadenie zasadzovať všetkými legitímnymi prostriedkami. Katolícke školstvo podporí štrajk vyhlásený na 26. 11. 2012 iba za podmienky, že Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku odvolá politicky

motivovanú požiadavku na zrušenie financovania cirkevných škôl zo štátneho rozpočtu a bude sa zasadzovať za rovnocenné financovanie škôl a školských zariadení zo štátneho rozpočtu bez ohľadu na zriaďovateľa.

*Mons. Bernard Bober, arcibiskup metropolita,
predseda Komisie KBS pre katechizáciu a školstvo
V Poprade 18. 10. 2012*

LIST STÁLEJ RADY KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA O POSLANÍ UČITEĽA

Drahí bratia a sestry! V týchto mesiacoch si pripomínáme 1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na naše územie. Prišli ohlasovať evanjelium a šíriť kresťanskú kultúru. Preto ich právom nazývame učiteľmi našej viery. Svoju misiu uskutočňovali v úzkom spojení s Kristom; ich celý život bol nasmerovaný k večnej Pravde, ktorou je Boh sám. Obdivuhodné svedectvo života sv. Cyrila a Metoda nám pripomína, že každý učiteľ je ohlasovateľom pravdy. Nielen tým, že ponúka žiakom a študentom pravdivé informácie, ktoré sú ovocím vedecko-technického pokroku. Príklad svätých vierozvestov hovorí, že byť učiteľom znamená oveľa viac: viesť deti k zmysluplnému životu a odovzdávať hodnoty, ktoré ak sú opravdivo ľudské, sú aj kresťanské. V konečnom dôsledku tak dobrý učiteľ vedie tých, ktorí sú mu zverení, k Bohu. Z tohto príkladu sv. Cyrila a Metoda žili generácie našich predkov, v tomto duchu pracovali celé generácie učiteľov a kňazov aj na našom území. I dnešní učiteľia sú povolání stať sa ohlasovateľmi pravdy, ktorá vovádza človeka k porozumeniu vlastného života a k nájdeniu jeho najhlbšieho zmyslu.

Všetci sme chodili do školy, kde nám mnohí statoční učitelia odovzdávali nielen vzdelanie, ale rovnako nás aj vychovávali. Naši pedagógovia čelia mnohým problémom, ktoré sú podceňované. Rastie agresivita žiakov, pribúda byrokracia, nastavený systém viac oceňuje kvantitu než kvalitu. Školstvo môže byť iné, ak sa začneme oň viacej zaujímať. Škola nie je nutným zlom, ale veľkou príležitosťou k osobnostnému rozvoju človeka. Milí rodičia, nepodceňujme výchovný rozmer školy, ktorý kvalitné vzdelávanie nenahradí. Zaujímajme sa o hodnoty, ktoré škola ponúka žiakom a dobre skúmajme, či sú v súlade s naším katolíckym presvedčením.

Učiteľov si treba vážiť. Záleží nám na zlepšení situácie v školstve, preto sa obraciamе na vás, drahí bratia a sestry s dvoma prosbami. Pred týždňom spustilo Združenie katolíckych škôl Slovenska spolu s ďalšími organizáciami petíciu za spravodlivé, hospodárne a nediskriminačné financovanie slovenského školstva. Svojím podpisom všetci môžeme prispieť k diskusii, po ktorej by mohli nasledovať konkrétne kroky.

Tá druhá prosba je ešte naliehavejšia. Byť učiteľom je povolanie. Prosíme vás, aby ste v modlitbe často mysleli na našich učiteľov, žiakov a ich rodičov. Všetci potrebujeme silu a pomoc Ducha Svätého, aby sme lepšie chápali, k čomu sme povolaní. Dobrý učiteľ dáva svojim žiakom seba. Keď žije mravne, stáva sa vzorom statočného života, ktorý hodno nasledovať. V tejto dobe mravného úpadku je dôležité, aby takýchto ľudí bolo za našimi katedrami stále viac.

Milí naši učitelia, chceme sa vám poďakovať za službu, ktorú v neľahkých podmienkach vykonávate. Prosíme vás, aby ste nielen vzdelávali, ale aj vychovávali. Keď budete vykonávať učiteľstvo ako povolanie, Boh vás určite požehná. Všetci sme spoločne vyzvaní zaujímať sa o dianie

v školstve a prispieť svojím dielom k nastaveniu jeho spravodlivého financovania. Urobme všetko, čo je v našich silách, aby sa škola stala miestom, kde naše deti získajú nielen kvalitné vzdelanie, ale aj výchovu založenú na prirodzenom zákone, náboženskej slobode a úcte ku kresťanským hodnotám. Nech nám pri tom Pán Boh pomáha.

Stála rada KBS
V Bratislave 28. 11. 2012

VYHLÁSENIE BISKUPOV SLOVENSKA K PROBLEMATIKE RODOVEJ ROVNOSTI

Rodina je z Božieho ustanovenia založená na manželstve muža a ženy. Aj zo súčasných štatistík vyplýva, že pokiaľ ide o istotu, poskytovanie útočiska a stability, podporu života, stále patrí medzi priority väčšiny mladých ľudí. Takto chápaný inštitút manželstva nájdeme prakticky v každej ľudskej kultúre a každej civilizácii. Napriek tomu je táto pravda zo strany súčasnej alternatívnej kultúry systematicky spochybňovaná a zosmiešňovaná. Často sa to objavuje už v mediálnych programoch a materiáloch určených pre deti a mládež. Podľa tohto chápania manželstvo a rodina je vraj prežitkom, preto sú tu snahy už deti ovplyvňovať k alternatívnym formám partnerstva. Biologicky podmienené pohlavie treba údajne prekonať možnosťou jeho slobodného výberu, čím sa vraj zabezpečí rovnosť medzi ľuďmi. Človek sa týmto chce stavať do pozície Stvoriteľa. Prijatím tzv. rodovej rovnosti (*gender ideológia*) popiera pravdu Svätého písma: „Ako muža a ženu stvoril ich“ (*Gn 1, 27*). Ideológiou hedonizmu a materializmu sa človek dostáva do nejasnej situácie ohľadom vlastnej

totožnosti a stráca schopnosť pochopiť, kým v skutočnosti je.

Vyzývame všetkých katolíkov a ľudí dobrej vôle, aby vynaložili vedomé úsilie na obnovu hodnoty a kultúry rodiny, aby táto hodnota neprestávala byť nenahraditeľná pre náš život a spoločnosť. Manželstvo chápané ako zväzok jedného muža a jednej ženy nie je historickým prežitkom, ale podstatnou a základnou inštitúciou aj v súčasnej občianskej spoločnosti. Manželstvo a rodina sú súčasťou evanjelia pre dnešný svet, osobitne pre mnohých mužov a ženy, ktorí sú osamotení a chýba im láska a podpora.

75. plenárne zasadnutie KBS

Nitra 3. – 4. 7. 2013

STANOVISKO SUBKOMISIE PRE BIOETIKU KBS K NIEKTORÝM ETICKÝM ASPEKTOM POVINNÉHO OČKOVANIA

Subkomisia pre bioetiku Teologickej komisie Konferencie biskupov Slovenska sa na svojom zasadnutí dňa 26. 10. 2013 opätovne zaoberala etickými otázkami spojenými so zachovaním systému povinného očkovania na Slovensku. Dôvodom boli početné otázky veriacich rodičov a iných osôb nesúcich zodpovednosť za starostlivosť o deti a za ich výchovu, ktorým niektoré osoby alebo mimovládne organizácie pôsobiace v slovenskom verejnom a internetovom priestore predkladajú rozličné pomýlené či deformované „informácie“ týkajúce sa povinného očkovania detí a povinného preočkovania mládeže a dospelých. Pritom sa nezriedka odvolávajú aj na výroky učiteľského úradu Katolíckej cirkvi, pápežov či Pápežskej akadémie za život, pričom však tieto

vyjadrenia svojvoľne prekrucujú alebo nesprávne vysvetľujú. Subkomisia pre bioetiku sa preto cítila povinná zaujať toto stručné stanovisko aspoň k tým etickým aspektom povinného očkovania, ktoré majú v súčasnosti najzávažnejší praktický dosah na oblasť zdravotnej starostlivosti, a tým na život a zdravie detí, mládeže i celej spoločnosti.

1. Subkomisia chce zdôrazniť, že vhodnosť konkrétnych druhov povinného očkovania, očkovacích látok, povinného očkovacieho kalendára, posúdenia medicínskeho a verejno-zdravotníckeho prínosu daného očkovania vo vzťahu k jeho možným rizikám a nežiaducim účinkom vo všeobecnosti, ako aj vo vzťahu ku konkrétnemu dieťaťu, je výsostne odbornou, medicínskou a epidemiologickou záležitosťou. V tejto súvislosti subkomisia chce povzbudiť i náležite oceniť zodpovednú prácu a kvalifikovaný prístup lekárov, osobitne pediatrov, lekárov pre dorast a ďalších odborníkov, ktorí vykonávajú potrebné odborné a rozhodovacie činnosti pri zabezpečení prípravy a kontinuálnej realizácie povinného očkovacieho programu, a to v potrebnej spolupráci a pod dohľadom príslušných vedeckých, odborných a regulačných štátnych inštitúcií. Výsledky tohto programu, dosiahnuté na Slovensku v priebehu uplynulých desaťročí, osobitne v období po druhej svetovej vojne až po naše časy, sú právom považované za jeden z najväčších úspechov našej medicíny a organizácie zdravotnej starostlivosti, a to aj v medzinárodnom meradle a porovnaní.

2. Nikto nemá právo zodpovedne prijatý a vedecky podložený odborný úsudok našich lekárov a iných zdravotníkov, odborníkov vo veci povinného očkovania, bezdôvodne či ľahkovážne spochybňovať alebo popierať. Ohrozoval by tým neprípustným spôsobom zdravie, ba i život nevinných, osobitne detí a zdravotne

postihnutých alebo oslabených osôb. Subkomisia zároveň vyzýva a žiada lekárov a ďalších odborníkov zúčastnených na príprave a realizácii povinného očkovacieho programu na Slovensku, aby naďalej k tejto svojej práci pristupovali s najvyššou mierou zodpovednosti, odbornej kvalifikovanosti, ako aj s potrebným rešpektovaním etických noriem a mravného rozlišovania.

3. Vo vzťahu k riadne schválenému povinnému očkovaciemu programu majú rodičia závažnú morálnu povinnosť voči svojim deťom zabezpečiť im účasť na tomto programe, a to s ohľadom na ochranu ich zdravia a života. Zároveň tým prispievajú aj k spoločnému dobru celej spoločnosti, na ktorom však majú priamy podiel sami rodičia, ako aj ich deti. Okrem toho poskytujú ochranu aj tým deťom a iným osobám, ktoré nemohli byť z medicínskych alebo časových dôvodov zaočkované. Táto povinnosť je vzhľadom na medicínske a epidemiologické dôvody natoľko závažná, že zo strany zodpovedných štátnych inštitúcií oprávňuje – v záujme dosiahnutia spoločného dobra a s potrebným rešpektovaním dôstojnosti a skutočného dobra každého jednotlivca – vyžadovať plnenie tejto povinnosti aj všeobecne záväznými právnymi predpismi a nariadeniami vrátane primeraných sankcií, aby sa dosiahlo ich naplnenie. Pochopiteľne, s ohľadom na predpokladanú dobrú vôľu a dobrý úmysel rodičov a iných zodpovedných osôb, ktoré tieto osoby majú mať voči deťom a zvereným osobám, štátne inštitúcie majú uprednostniť, pokiaľ je to možné, skôr prístup vhodnej a zodpovednej osvety, informovanosti a vzdelávania. V tomto smere chce subkomisia vyzdvihnúť zodpovednosť, povinnosť a nezastupiteľnú úlohu škôl, médií masovej komunikácie a tiež osôb, ktoré sú schopné pozitívne ovplyvniť názory a postoje v spoločnosti.

4. Subkomisia sa chce napokon vyjadriť k rôznym nepravdivým tvrdeniam, akoby sa v očkovacích látkach nachádzali súčasti potratených ľudských zárodkov alebo plodov, prípadne akoby sa očkovacie látky z nich alebo s ich použitím vyrábali. V skutočnosti sa pri príprave niektorých očkovacích látok (napríklad na rozmnoženie vírusov, ktoré sa po zneškodnení stávajú súčasťou danej očkovacej látky) používajú bunkové alebo tkanivové kultúry, pri ktorých príprave sa na začiatku, pred mnohými rokmi, použili tkanivá z umelo potrateného ľudského plodu. To je, pochopiteľne, samo osebe smutnou skutočnosťou, s ktorou z morálneho hľadiska nikdy nemožno súhlasiť ani ju schvaľovať. Na druhej strane, pokiaľ nie je k dispozícii očkovacia látka, ktorá by bola pripravená s použitím bunkovej alebo tkanivovej kultúry pripravenej eticky vhodným spôsobom, rodičia sú morálne oprávnení, ba povinní – vzhľadom na závažné dôvody ochrany života a zdravia svojho dieťaťa – dať svoje dieťa zaočkovať aj existujúcou očkovacou látkou. Zároveň rodičia majú povinnosť pôsobiť v rámci svojich možností nato, aby sa pri príprave, výrobe, ako aj pri objednávaní očkovacích látok uprednostnili tie, ktoré boli vyrobené eticky vhodným spôsobom. K tomuto úsiliu chce subkomisia naliehavo vyzvať a povzbudiť aj zodpovedné slovenské štátne orgány a inštitúcie. Rovnako sa subkomisia s naliehavou žiadosťou obracia aj na samotných výrobcov a distribútorov očkovacích látok, ktorí vzhľadom na svoje možnosti a postavenie majú v tomto smere primárnu morálnu zodpovednosť.

*Mons. Štefan Sečka, predseda Subkomisie pre bioetiku
Teologickej komisie KBS
Štrbské Pleso 26. 10. 2013*

STANOVISKO SUBKOMISIE PRE BIOETIKU KBS K PREDAJU A VÝDAJU PRÍPRAVKOV HORMONÁLNEJ ANTIKONCEPCIE A INÝCH PRÍPRAVKOV ZAMERANÝCH PROTI ĽUDSKÉMU ŽIVOTU V LEKÁRŇACH

Subkomisia pre bioetiku Teologickej komisie Konferencie biskupov Slovenska reagujúc na početné otázky kresťanských farmaceutov, ktorí vykonávajú svoje povolanie na území Slovenska, sa na svojom zasadnutí dňa 26. októbra 2013 opätovne zaoberala mravnými problémami, ktoré predstavuje predaj alebo výdaj farmaceutických prípravkov určených na hormonálnu antikoncepciu vrátane takzvanej núdzovej (postkoitálnej) antikoncepcie. Komisia konštatovala, že ide o závažný problém profesijnej etiky tak pre kresťana farmaceuta, ktorý je majiteľom lekárne, ako aj pre farmaceuta, ktorý je ako zamestnanec lekárne nútený, aby takéto prostriedky predával alebo vydával.

Odvolávajúc sa na morálnu náuku Katolíckej cirkvi, potvrdenú aj novšími vyjadreniami pápežov Jána Pavla II.¹ a Benedikta XVI.², subkomisia vydáva toto stanovisko:

1. Lekárnik pri poskytovaní farmaceutickej starostlivosti predstavuje dôležitý odborný článok vo vzťahoch medzi lekárom, liekom a pacientom. Nie je iba predajcom alebo výdajcom liekov a zdravotníckych pomôcok, ale vykonáva aj veľmi dôležitú odbornú konzultačnú činnosť vzhľadom na správne a bezpečné použitie lieku, jeho účinky, nežiaduce účinky a prípadné interakcie.

1 Ján Pavol II., príhovor k členom Medzinárodnej federácie katolíckych farmaceutov (3. novembra 1990).

2 Benedikt XVI., príhovor k účastníkom 25. medzinárodného kongresu katolíckych farmaceutov (29. októbra 2007).

Zanedbaním tejto povinnosti by mohol užívateľovi lieku spôsobiť poškodenie zdravia, prípadne ohroziť jeho život. Informovanie používateľa lieku – pacienta – zo strany farmaceuta musí byť predovšetkým pravdivé, úplné a dostatočne zrozumiteľné. Farmaceut pri výkone svojho povolania nikdy nesmie konať proti ľudskému životu alebo zdraviu, a vždy musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, práva a morálne oprávnené záujmy pacienta. Pre farmaceuta kresťana je navyše plnenie týchto povinností vecou kresťansky informovaného a formovaného svedomia a prejavom kresťanského svedectva.

2. Katolícka cirkev stojí jednoznačne na strane rešpektovania a ochrany každého ľudského života od jeho počatia až po prirodzenú smrť. Preto podporuje taký vedecký výskum a technologický pokrok, ktorý je v záujme života a zdravia človeka a ľudského spoločenstva a ktorý zároveň dôsledne rešpektuje etické požiadavky vyplývajúce z nenarušiteľnej dôstojnosti človeka, jeho života, zdravia, ľudských práv a mravne oprávnených záujmov. Rýchly rozvoj biomedicínskych vied a technológií však prináša okrem prospechu pre zdravie a život človeka, žiaľ, aj nové formy agresie proti ľudskému životu a proti dôstojnosti ľudskej osoby. Medzi takéto skutočnosti patria aj farmaceutické prípravky určené na hormonálnu antikoncepciu vrátane takzvanej núdzovej (postkoitálnej) antikoncepcie. Morálne zlo použitia antikoncepčných prostriedkov je okrem samotného antikoncepčného úmyslu a účinku³ spojené aj s ich postfertilizačnými (menej presne abortívnymi) účinkami⁴, ktoré sa uplatňujú po oplod-

3 Porovnaj *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, čl. 2370, 2399.

4 Hoci deklarovaným hlavným mechanizmom účinku prípravkov hormonálnej antikoncepcie, či už podávanej perorálne, injekčne, transdermálne, alebo zavedením vaginálnych krúžkov alebo

není (fertilizácii) a spôsobujú smrť počatého ľudského jedinca – ľudského zárodka (embrya). Ide teda o priamy útok proti konkrétnemu ľudskému životu v prvých dňoch jeho existencie, či už si to žena používa „antikoncepčné“ prostriedky uvedomuje, alebo nie. Predajom alebo výdajom takýchto farmaceutických prostriedkov farmaceut priamo spolupracuje na závažnom morálnom zle a nesie za to aj vlastnú morálnu zodpovednosť. Túto nemôže jednoducho presunúť na používateľa alebo na kupujúceho, či na predpisujúceho lekára. Preto má farmaceut kresťan vo svedomí povinnosť odmietnuť výdaj alebo predaj týchto prípravkov. Majiteľ lekárne, ktorý nesie primárnu zodpovednosť za sprostredkovanie tovaru vo svojej lekárni, má vo svedomí povinnosť odmietnuť objednávanie a predaj takýchto prostriedkov⁵.

3. Povinnosť kresťana farmaceuta odmietnuť účasť na výdaji, distribúcii, objednávaní alebo predaji je ešte zrejmejšia v prípade prípravkov určených na vykonanie umelého potratu⁶, ako aj iných prípravkov

implantátov, je blokovanie ovulácie (uvoľnenie zrelého vajíčka z vaječníka ženy), uplatňuje sa aj účinok podaného hormónu/hormónov na vlastnosti výstelky a pohyb vajcovodov, ako aj na vlastnosti výstelky maternice (endometria), čím sa dosiahne zabránenie uhniesdenia živého ľudského zárodka (embrya) v maternici a jeho usmrtenie (postfertilizačný účinok). Hormonálna antikoncepcia bez postfertilizačného (menej presne abortívneho) účinku v súčasnosti neexistuje.

- 5 Ide o uplatnenie výhrady svedomia – bližšie pozri Ján Pavol II., encyklika *Evangelium vitae* (25. marca 1995), č. 73 – 74. Pozri aj *Ústava Slovenskej republiky*, čl. 24 ods. 1; *Základná zmluva medzi Svätou stolicou a Slovenskou republikou*, čl. 7; *Zákon 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov*; príloha č. 4 *Etický kódex zdravotníckeho pracovníka*.
- 6 Porovnaj *Vyhlasenie Subkomisie pre bioetiku TK KBS zo dňa 16. 2. 2013 a vyhlásenie predsedu KBS zo dňa 11. 1. 2013*.

zameraných proti ľudskému životu, pokiaľ by sa tieto azda na trhu v Slovenskej republike objavili⁷.

4. Vzhľadom na niektoré účinky liečiv (hormónov) obsiahnutých v prípravkoch hormonálnej antikoncepcie môže byť, v osobitne indikovaných prípadoch, prípustné ich použiť ako terapeutický prostriedok. V takomto osobitnom prípade môže farmaceut po poskytnutí úplnej a zrozumiteľnej informácie o lieku, s výslovným upozornením na jeho postfertilizačné (abortívne) účinky, sprostredkovať jeho výdaj, pokiaľ je na lekárskom predpise uvedená zodpovedajúca diagnóza. Kresťanskí manželia musia pri takomto užívaní daného prípravku vždy vziať do úvahy spomínané postfertilizačné (abortívne) účinky a zachovať v potrebnej miere sexuálnu abstinenciu.
5. Kresťanom, kresťanským inštitúciám, organizáciám a zariadeniam, ako aj všetkým ľuďom dobrej vôle vzniká v súvislosti s uvedenými požiadavkami závažná morálna povinnosť uprednostňovať a podporovať všetkými vhodnými prostriedkami farmaceutov a lekárne, ktoré uplatňujú a rešpektujú výhrady svedomia a zásady profesijnej etiky farmaceuta vo vzťahu k ochrane ľudského života a zdravia.

*Mons. Štefan Sečka, predseda Subkomisie pre bioetiku
Teologickej komisie KBS
Štrbské Pleso 26. 10. 2013*

7 Napríklad prípravky, prostriedky alebo pomôcky na vykonanie eutanázie alebo asistovanej samovraždy.

DEKRÉT O VYHLÁSENÍ ROKA SEDEMBOLESTNEJ PANNY MÁRIE

V roku 2014 si pripomenieme 450. výročie prvého zázraku na príhovor Panny Márie v Šaštíne a 50. výročie potvrdenia Sedembolestnej Panny Márie za patrónku Slovenska pápežom Pavlom VI. My biskupi zídění na 76. plenárnom zasadání Konferencie biskupov Slovenska vo Vranove u Brna, reagujúc na početné prosby veriaceho ľudu, vyhlasujeme Rok Sedembolestnej Panny Márie.

Jubilejný rok Sedembolestnej Panny Márie sa začne sláviť 1. januára 2014 a bude zakončený 31. decembra 2014. Jeho vrcholom bude slávnostné zverenie Slovenska pod ochranu Sedembolestnej Panne Márie, dňa 15. septembra 2014 v Šaštíne.

Veľmi si želáme, aby všetci členovia Katolíckej cirkvi na Slovensku využili tento rok na prehĺbenie katolíckej viery a úcty voči našej Matke, Sedembolestnej Panne Márii, patrónke Slovenska. Máme nádej, že s Božou pomocou prinesie tento čas hojné duchovné ovocie, ktoré sa prejaví najmä v našich rodinách, farnostiach a spoločenstvách, aby sa podľa vzoru Panny Márie bližšie primkli k Ježišovi Kristovi ako k svojmu osobnému Spasiteľovi a Vykupiteľovi.

Povzbudzujeme veriacich, aby sa tento jubilejný rok stal časom obnovenia a prehĺbenia modlitby posvätného ruženca, prostredníctvom ktorého rozjímame nad tajomstvami našej spásy. Chceme prosiť našu nebeskú Matku, ochrankyňu života, o pomoc a príhovor pri obrane nenarodeného života, rodiny a manželstva v našej krajine i v celej Európe.

*V Bratislave 21. 11. 2013,
na spomienku Obetovania Panny Márie*

VYHLÁSENIE RADY PRE HISTÓRIU KBS NA ZÁVER JUBILEJNÉHO CYRILU-METODSKÉHO ROKA

1150. výročie príchodu svätých bratov Konštantína Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu sa stalo na Slovensku príležitosťou zhodnotiť túto dôležitú udalosť. Celý jubilejný rok 2013 sa niesol v znamení rôznych aktivít. Konferencie, semináre, prednášky, diskusie, výstavy a umelecké vystúpenia sa zamerali na posolstvo byzantskej misie. Na konci jubilejného cyrilo-metodského roka teda môžeme bilancovať. Možno povedať, že slovenská vedecká obec i celá spoločnosť si uvedomuje náboženský a kultúrny význam byzantskej misie. Na jednej strane to poteší, no na druhej sa ukazujú rezervy. Predovšetkým je potrebné venovať sa cyrilo-metodskej tradícii sústavnejšie, neviazať ju iba na výročia, hľadať jej odkaz pre prítomnosť. Je potrebné väčšmi v jej duchu oživiť s ňou spojené pamätné miesta (Devín, Nitra), ale aj osobnosti, ktoré jej zasvätili svoju tvorbu (Ján Hollý, Franko V. Sasinek, Andrej Radlinský, Štefan Moyses). Táto tradícia mala a má v dejinách slovenského národa nezastupiteľné miesto. Jej evanjelizačný rozmer je dnes mimoriadne aktuálny v našej krajine, kde sa viera pod vplyvom sekularizmu stáva formálnou, málo žitou a často sa redukuje na folklór. Jej kultúrny rozmer je rovnako aktuálny, pretože spája slovenskú kultúru s kultúrou iných slovanských krajín a upozorňuje na východný a západný rozmer európskej kultúry ako celku. Nezastupiteľný je rozmer národný, pretože poukazuje na kresťanské korene národnej kultúry Slovákov, ktorých národná identita sa formovala v spojení s ich kresťanskou identitou. Cyrilo-metodské dedičstvo nás otvára aj ďalšiemu – ekumenickému rozmeru, pretože poukazuje na spoločný prameň viery,

z ktorého dodnes čerpajú rôzne kresťanské cirkvi. Cyri-lo-metodské jubileum je dôležitou udalosťou, ktorá nás bezprostredne pripravuje na budúci rok Sedembolestnej Panny Márie. Veď práve so svätými bratmi zo Solúna sú spojené počiatky mariánskej úcty u nás.

*Mons. Viliam Judák,
predseda Rady pre históriu KBS
V Nitre 9. 12. 2013*

VYHLÁSENIE PREDSEDU RADY HIERARCHOV JÁNA BABJAKA K SITUÁCII NA UKRAJINE

Rada hierarchov Gréckokatolíckej metropolitnej cirkvi *sui iuris* na Slovensku vyjadruje svoju spoluúčasť so skúšaným ľudom susednej Ukrajiny.

Kňazov prosíme, aby na tento úmysel, ak je to možné, v najbližších dňoch slávili svätú liturgiu, alebo do liturgie vložili prosbu za pokoj a spravodlivé doriešenie situácie na Ukrajine.

Pozývame veriacich Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku na modlitby za pokojné vyriešenie napätej situácie, za rešpektovanie Božích zákonov a princípov solidarity a demokracie.

*Mons. Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup
metropolita, predseda Rady hierarchov
Gréckokatolíckej cirkvi sui iuris na Slovensku
V Prešove 29. 1. 2014*

VÝZVA PREDSEDU KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA NA MODLITBY ZA UKRAJINU

S veľkými obavami sledujeme dianie na Ukrajine, ktoré charakterizuje bezprecedentné násilie. V tejto situácii, keď naši bratia a sestry čelia veľkej skúške, chcem vyzvať všetkých veriacich na modlitbu za pokoj v tejto ťažko skúšanej krajine. Rovnako sa obraciam na miestne verejné authority s naliehavou výzvou okamžite zastaviť nespravodlivé násilie.

Ak nebude spoločnosť rešpektovať základné mravné hodnoty, nedokáže garantovať spravodlivosť. Modlime sa aj za verejných predstaviteľov ukrajinského štátu, aby mali dostatok rozvahy a dobrej vôle hľadať také riešenia, ktoré vyvedú spoločnosť z vážnej krízy, do ktorej sa dostala, a budú mať na zreteli dobro každého jej člena.

*Mons. Stanislav Zvolenský,
bratislavský arcibiskup metropolita, predseda KBS
V Bratislave 20. 2. 2014*

MODLITBA ZVERENIA EURÓPY SV. CYRILovi A METODOvi, SPOLUPATRÓNOM EURÓPY A APOŠTOLOM SLOVANSKÝCH NÁRODOV

Svätí Cyril a Metod, spolupatróni Európy a apoštoli slovanských národov!

Vy ste s pokorou prijali výzvu nebeského Otca pracovať na obrátení národov, a tak privádzať mnohých do Božieho kráľovstva. S trpezlivosťou a naplnení Božím Duchom ste neváhali odpovedať na túžby mnohých srdce po poznaní Pravdy. Svojím presvedčivým kresťanským

životom a usilovnou apoštolskou prácou ste sa stali nositeľmi Kristovho svetla, ktoré prežiarilo jednotlivé národy strednej a východnej Európy. Povzniesli ste ich kultúru; začali ste ich vzdelávať; napomohli ste rozvoj sociálneho a spoločenského života, ale predovšetkým ste im priniesli Ježiša Krista. Svojou prezieravou činnosťou, hlbokým a pravoverným učením, obetavosťou, oddanosťou, apoštolskou horlivosťou a neohrozenou veľkodušnosťou ste si získali dôveru a uznanie rímskych pápežov, carhradských patriarchov, byzantských cisárov a rôznych kniežat nových slovanských národov. Podľa slov svätého apoštola Pavla ste sa stali pre slabých slabými, aby ste získali slabých. Pre všetkých ste sa stali všetkým, aby ste zachránili aspoň niektorých. A všetko ste robili pre evanjelium, aby ste mali na ňom podiel (porov. *1 Kor 9, 22 – 23*). V Kristovom mene ste vyučovali pravdy viery, krstili, slávilili Eucharistiu, zastávali sa bezbranných a chudobných, hľadali pravdu, nabádali na jednotu a odpustenie a šírili Božie kráľovstvo.

Neochvejne ste vydávali svedectvo pred slabými i silnými tohto sveta: že Boh stvoril človeka, že je nám Otcom a v ňom sme si my ľudia navzájom bratmi a sestrami; že skrze Syna, večné Slovo, Boh stvoril všetky veci a povolal ľudí k účasti na svojom vlastnom živote bez konca; že Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, ktorý pre nás ľudí a pre našu spásu zostúpil z neba, pôsobením Ducha Svätého sa vtelil v lone Panny Márie a stal sa človekom; že zoslal mocného Ducha Potešiteľa, aby každý Kristom vykúpený človek v ňom mohol získať dôstojnosť Božieho dieťaťa a stať sa spoludedičom Božích nezničiteľných prisľúbení daných ľudstvu.

Aj my dnes vyznávame túto istú vieru, chceme ju ohlasovať a žiť. K tomu však potrebujeme Božiu milosť, a preto sa obraciame na vás, svätí Cyril a Metod, spolupatróni

Európy a apoštoli Slovanov: Vyprosujte nám požehnanie nebeského Otca!

Svätí Cyril a Metod, vám zverujeme pod ochranu a starostlivý príhovor životy všetkých ľudí žijúcich v Európe, všetky európske národy a štáty. Zverujeme vám Cirkev v Európe a všetky jej snaženia, najmä však úsilie o novú evanjelizáciu a na váš príhovor si vyprosujeme od nebeského Otca, aby sme vedeli prekonávať každú nenávisť a dobrom víťaziť nad zlom. Aby sme si vedeli odpúšťať a byť solidárni. Aby sme sa s úctou pozerali na každý život od jeho počatia až po prirodzenú smrť. Aby sme boli ohlasovateľmi kultúry života, ktorá je obsiahnutá v Kristovom evanjeliu. Aby sme si stále viac uvedomovali, aká potrebná je náboženská kresťanská jednota a bratské spoločenstvo všetkých národov. A aby sme celým srdcom hľadali Božie kráľovstvo a raz dosiahli večný život v spoločenstve s naším Pánom Ježišom Kristom, lebo on je Boh a žije a kraľuje na veky vekov. Amen.

V Nitre 5. 10. 2013

STANOVISKO KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K PRIPRAVOVANEJ NOVELE ÚSTAVY SR

Konferencia biskupov Slovenska víta všetky verejné iniciatívy, ktoré napomáhajú dobro rodiny a manželstva. Zvlášť oceňujeme pripravovanú novelu ústavy, ktorej súčasťou by mala byť definícia manželstva. Povzbudzujeme verejných činiteľov i ľudí dobrej vôle, aby sa rodina stala centrom spoločenského záujmu.

Modlime sa, aby všetci vo svedomí poznali pravdu, že ľudská prirodzenosť je Božím darom a nie osobným

rozhodnutím človeka. Spoločne prosme, aby aj Ústava Slovenskej republiky zohľadňovala, že manželstvo je zväzkom muža a ženy; že práva a povinnosti vyplývajúce z manželstva nie je možné založiť inak. Modlime sa, aby deťom bolo dopriate poznať otca a mamu a byť nimi vychovávaní.

*77. plenárne zasadnutie KBS
Čičmany 25. 3. 2014*

VYHLÁSENIE NAJvyšších PREDSTAVITEĽOV KREŠŤANSKÝCH CIRKŤÍ O NÁBOŽENSKEJ SLOBODE

Kresťania na Slovensku majú v živej pamäti porušovanie náboženskej slobody v 20. storočí. Sme preto vďační Pánu Bohu a mnohým svedkom viery, ktorí svojím svedectvom a aktivitou vytvorili predpoklady na rozvoj náboženského života v uplynulom štvrtstoročí. Tešíme sa, že môžeme slobodne vyznávať vieru a verejne sa k nej hlásiť.

Aktuálne spoločenské problémy sú pre nás motiváciou k objasneniu pojmu „náboženská sloboda“. Právo vyjadriť verejne svoj postoj k spoločenským otázkam vychádza z dôstojnosti človeka, stvoreného na Boží obraz a vykúpeného Božím Synom, Ježišom Kristom. Príslušnosť k cirkvi alebo náboženskej spoločnosti by nemala byť dôvodom, aby bol takýto názor považovaný za menejcenný alebo dokonca nelegitímny. Kresťanská viera preniká celého človeka a ovplyvňuje jeho postoje a správanie v každej oblasti života. Zachovávanie náboženskej slobody si vyžaduje umožniť jednotlivcovi konať v súlade s jeho náboženskou vierou v každej oblasti života, aj vo sfére slobody prejavu.

Život podľa evanjelia vyžaduje zaujať kresťanský postoj pri posudzovaní konkrétnej situácie. Robíme tak

v duchu Ježišovej požiadavky, aby sme konali dobro a vyhli sa zlu. Táto úloha nás zaväzuje hľadať pravdu. Slobodné vyjadrenie kresťanského postoja v konkrétnej situácii považujeme za prejav uplatnenia náboženskej slobody, ktorá bola znovunadobudnutá v roku 1989. Zaujatie kresťanského postoja nie je šírením netolerancie a nenávisťi v spoločnosti.

Vyjadrujeme vďačnosť všetkým obyvateľom Slovenskej republiky, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispievajú k zachovávaniu náboženskej slobody. Obraciame sa na predstaviteľov Slovenskej republiky, aby aj naďalej aktívne prispievali k rešpektovaniu náboženskej slobody v spoločnosti, ktorá je jedným z dôležitých ukazovateľov dodržiavania ľudských práv.

V Bratislave 9. 4. 2014

VÝZVA KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K VYHLÁSENÍU PETÍCIE ZA VYPÍSANIE REFERENDA

Konferencia biskupov Slovenska podporuje vyhlásenú petíciu za vypísanie referenda o ochrane rodiny, ktorú organizuje občianske združenie Aliancia za rodinu. Obraciame sa s výzvou na všetkých veriacich a ľudí dobrej vôle, aby podporili tak petíciu, ako aj samotné referendum. Svojím podpisom na petičnom hárku dajme najavo naše presvedčenie, že podpora rodiny a manželstva má byť stredobodom verejného života. Odkážme takto svojim deťom, že manželstvo tvorené mužom a ženou - a predovšetkým rodina, ako miesto stabilného a láskyplného zázemia na výchovu nových generácií - sú pre nás veľmi dôležité. Je potrebné, aby občania dobre poznali tento návrh a pohľad odborníkov naň, aby tak vo svojom

postoji nepodľahli jednostrannej kampani a mediálnemu tlaku. Nech nám táto občianska iniciatíva pomôže stať sa viac citlivými na tieto hodnoty a inšpiruje nás ku konkrétnej pomoci manželstvám a rodinám v núdzi.

V Bratislave 11. 4. 2014

VYHLÁSENIE PREDSEDU KBS K PRIJATIU NOVELY ÚSTAVY SR

V stredu 4. júna prijala NR SR novelizáciu ústavy SR. V nej sa jednoznačným spôsobom zadefinovalo, že „manželstvo je jedinečným zväzkom medzi mužom a ženou a že Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru.“

Chcem oceniť túto skutočnosť a zároveň poďakovať tým poslancom NR SR, ktorí túto novelu svojím hlasovaním podporili.

Ústavnú ochranu manželstva považujeme za hodnotný príspevok pre rozvoj našej spoločnosti do budúcnosti.

*Mons. Stanislav Zvolenský,
bratislavský arcibiskup metropolita, predseda KBS
V Bratislave 5. 6. 2014*

VYHLÁSENIE KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K ŠÍRENIU RODOVEJ IDEOLÓGIE

Rodová ideológia sa v našej spoločnosti naďalej šíri. Svedčí o tom napríklad nový vzor prihlášky na vysokoškolské štúdium, ktorý namiesto otca a matky hovorí len

o rodičovi a rodičovi. Ďalším dôkazom je zákazka Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny v hodnote viac ako 550 tisíc € na vytvorenie mediálneho priestoru pre publicitu a propagáciu rodovej rovnosti.

Konferencia biskupov Slovenska pozorne sleduje proces prípravy Celoštátnej stratégie ľudských práv, ktorá bola nedávno predložená do pripomienkového konania. S poľutovaním konštatujeme, že tento dokument je neúplný a ideologicky zaťažený.

Napriek našim opakovaným návrhom vôbec nezohľadňuje tieto témy: právo na život nenarodených detí, právo na výhradu svedomia, práva rodičov a náboženskú slobodu. Na druhej strane z viacerých príloh je zrejmé, že výrazne napomáhajú šírenie rodovej ideológie v našej spoločnosti a zavedenie registrovaných partnerstiev. Takýmto spôsobom dochádza k zmrzačeniu rodín a ich rozvratu.

Svätý Otec František sa ešte ako kardinál k tejto problematike vyjadril: „V hre je identita a prežitie rodiny: otca, matky a detí. V hre je život mnohých detí, ktoré budú dopredu diskriminované a obraté o možnosť ľudského dozrievania, ktoré sa podľa Božej vôle má uskutočňovať s jedným otcom a s jednou matkou. V hre je úplné odmietnutie Božieho zákona, vpísaného do našich srdiec“ (Buenos Aires, 22. 6. 2010).

Z týchto dôvodov sa znova obraciame na všetkých veriacich, na ľudí dobrej vôle a verejných predstaviteľov, aby sme sa vzopreli aktivitám, ktoré šíria ideológiu rodovej rovnosti.

Súčasná situácia je pre nás výzvou, aby sme nielen upozorňovali na znevažovanie ľudskej prirodzenosti, ale aj sami sa usilovali o rozvoj kultúry života v našej spoločnosti.

*78. plenárne zasadnutie KBS
Donovaly 18. 6. 2014*

VÝZVA KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K MODLITBE ZA MIER A ZMIERENIE

V posledných týždňoch sme svedkami narastajúceho násilia vo viacerých krajinách sveta, najmä na Ukrajine, v Iraku a vo Svätej zemi. Osobitne sa nás dotýka prenasledovanie kresťanov, ktorí sú vystavení násiliu, zabíjaniu a sú nútení opúšťať svoje domovy. Z týchto dôvodov sa obraciame s naliehavou žiadosťou na všetkých veriacich, a ľudí dobrej vôle, aby sme sa modlili za mier vo svete a zmierenie medzi národmi.

Z týchto dôvodov vyhlasujeme osobitný týždeň modlitieb za mier a zmierenie v dňoch 15. – 22. augusta 2014. Pozývame farnosti, spoločenstvá i jednotlivcov k spoločnej modlitbe za pokoj vo svete.

S rovnakou naliehavosťou sa obraciame na ústavných predstaviteľov Slovenskej republiky, aby nepoľavili v úsilí zo všetkých síl napomáhať mierové riešenie vážnych konfliktov vo svete a aby aktívne bránili základné ľudské práva osobitne v prípade kresťanov v Iraku, ktorí čelia genocíde.

Prosme milosrdného Boha, aby na príhovor našej patrónky Sedembolestnej Panny Márie, Kráľovnej pokoja, daroval svetu zmierenie a pokoj.

V Bratislave 13. 8. 2014

VYHLÁSENIE PREDSEDU KBS K ROZHODNUTIU PREZIDENTA SR O REFERENDE

Rozhodnutie pána prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku nás prekvapilo a berieme ho na vedomie.

KBS v mene veriacich Katolíckej cirkvi na Slovensku potvrdzuje, že na základe Svätého písma a Tradície bude pokračovať v maximálnej podpore základného a nenahraditeľného modelu rodiny, ako spoločenstva muža a ženy, ktoré je predpokladom na prirodzený ľudský rozvoj detí.

Je zrejmé, že inštitucionalizácia iných spôsobov správania sa jednotlivcov na úroveň rodiny, predstavuje zásadné narušenie spoločnosti v jej základoch.

*Mons. Stanislav Zvolenský
bratislavský arcibiskup metropolita, predseda KBS
V Bratislave 3. 9. 2014*

VYHLÁSENIE KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA O KONANÍ II. NÁRODNÉHO POCHODU ZA ŽIVOT

Národný pochod za život, ktorý sa uskutočnil v minulom roku v Košiciach ukázal, že na Slovensku žije mnoho ľudí, ktorým záleží na ochrane života od počatia po prirodzenú smrť, na ochrane rodiny a manželstva. Sme povzbudení svedectvami, ktoré denne vydávajú mnohí statoční ľudia pri výchove detí, obrane života, manželstva a rodiny v celej našej vlasti. Podpisy státisícov ľudí v petícii za referendum o ochrane rodiny, ktorí vo svojom svedomí rozoznávajú význam prirodzených hodnôt, nás zaväzuje usilovať sa, aby každý človek v tejto krajine mohol žiť pokojne a dôstojne bez vplyvu ideológie, ktoré sú proti kultúre života.

Na základe podnetov mnohých osôb a mimovládnych organizácií sme sa rozhodli spolu s nimi pozvať všetkých veriacich a ľudí dobre vôle na II. národný pochod za život.

Uskutoční sa v nedeľu 20. septembra 2015 v Bratislave.

Pozývame všetkých obyvateľov Slovenska, mimovládne organizácie, farnosti a spoločenstvá, aby svojou účasťou na príprave a priebehu II. národného pochodu za život vyjadrili svoj postoj a podporu týmto prirodzeným hodnotám.

79. plenárne zasadanie KBS

Marianka 17. 9. 2014

VYHLÁSENIE KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K 25. VÝROČIU NEŽNEJ REVOLÚCIE

Pred 25 rokmi padol v našej krajine totalitný režim. Prežívali sme veľkú radosť zo slobody. Štyri desaťročia boli viacerí ľudia prenasledovaní pre svoju vieru a náboženské presvedčenie.

Nesmieme preto zabudnúť na obeť komunizmu, na všetkých prenasledovaných a nespravodlivo väzných. Osobitne spomíname na tých, ktorých diktátorský režim pripravil o život. Pri pohľade do minulosti cítime vďačnosť a úctu voči osobnostiam, ktoré odhaľovali pravdu a prebúdzali v ľuďoch nádej na život v slobode. Hrdinskí biskupi, kňazi a laici, ktorí najmä v pohnutých päťdesiatych rokoch s odvahou vzdorovali nastupujúce-
mu režimu. Boli to tisíce známych i neznámych kňazov a laikov, ktorí svojou osobnou angažovanosťou prispeli k pádu komunistickej ideológie.

Nežná revolúcia na Slovensku sa začala sviečkovou manifestáciou 25. marca 1988. Dvadsiate piate výročie nežnej revolúcie je pre nás dôkazom, že dobro je vždy silnejšie ako zlo. Vďaka mnohým odvážnym ľuďom sa toto zlo pred štvrtstoročím skončilo.

S odstupom času sme vďační za všetky pozitívne zmeny, ktoré sa v našej spoločnosti uskutočnili. Žijeme v slobodnej krajine, kde môžeme slobodne vyznávať svoju vieru, sme neoddeliteľnou súčasťou európskeho integračného procesu. Našimi najväčšími výzvami sú obrana základných ľudských hodnôt, rodinná politika, demografická otázka, budovanie sociálne trhového štátu a obnova dôvery vo verejné inštitúcie.

Pozývame všetkých verejných činiteľov i občanov, aby sme spoločne budovali krajinu, v ktorej budeme môcť žiť dôstojný život.

V Bratislave 14. 11. 2014

REAKCIA KBS NA PRIJATIE STRATÉGIE RODOVEJ ROVNOSTI

Sme sklamaní z rozhodnutia vlády SR. Považujeme ho za nesprávne. Toto rozhodnutie nás motivuje k tomu, aby sme ešte intenzívnejšie svedčili o pravej dôstojnosti každej ľudskej osoby a skutočnej rovnosti medzi mužmi a ženami.

V Bratislave 20. 11. 2014

STANOVISKO SUBKOMISIE PRE BIOETIKU TEOLOGICKEJ KOMISIE KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA K NIEKTORÝM ETICKÝM ASPEKTOM TZV. NÁHRADNÉHO MATERSTVA

Subkomisia pre bioetiku Teologickej komisie Konferencie biskupov Slovenska sa na svojom zasadnutí dňa 8. novembra 2014 v Bratislave zaoberala naliehavými

etickými otázkami, ktoré kladú veriaci i mnohí ľudia dobrej vôle vo veci tzv. náhradného materstva. V súčasnosti sa totiž vo verejnom, a osobitne v mediálnom priestore, tzv. náhradné materstvo často predstavuje v priaznivom svetle. Ponúka sa ako medicínska pomoc bezdetným párom, či už žijúcim v manželstve alebo mimo neho, alebo aj jednotlivcom, aby mohli do svojho prostredia prijať „vlastné dieťa“. Objavujú sa dokonca návrhy, aby sa táto neprijateľná medicínska a právna procedúra podľa príkladu niektorých štátov aj na Slovensku legalizovala, prípadne aby sa podporovala a ďalej rozšírila nekritickým prijatím zo strany nedostatočne informovanej verejnosti a použitím finančných prostriedkov z verejných zdravotníckych zdrojov.

Subkomisia sa po dôkladnom zvážení relevantných medicínskych faktov, a tiež celého radu závažných sociálnych, etických a právnych skutočností spojených s tzv. náhradným materstvom, rozhodla v súlade s doterajšími vyjadreniami učiteľského úradu Katolíckej cirkvi (1 – 4, 6) vydať k veci toto stanovisko.

1. Tzv. *náhradné materstvo* (alebo zástupné, surogátne materstvo; prepožičanie, prenájom maternice) je medicínsky postup, pri ktorom žena na základe predchádzajúceho dohovoru alebo zmluvy do svojho tela prijme ľudské pohlavné bunky alebo ľudské embryo či embryá, s úmyslom vynosiť a po pôrode odovzdať inej osobe alebo osobám narodené dieťa s cieľom osvojenia. Predstavuje závažné zneužitie medicíny, biomedicínskej vedy i práva. Z morálneho hľadiska ide o podvod, zneužitie a krivdu voči hlavným zúčastneným osobám: voči „sociálnym“, prípadne „genetickým“ rodičom dieťaťa, tzv. náhradnej matke, ako aj voči samotnému dieťaťu. Zároveň táto procedúra korumpuje a hlboko mravne poškodzuje lekárov,

zdravotníckych pracovníkov či osoby z iných profesií, ktoré sa na nej zúčastňujú (napr. ošetrovatelstvo, farmácia, právo, manažment).

2. Voči tzv. *náhradnej matke* dieťaťa ide zvyčajne o morálne neprípustný vzťah zvecnenia, obchodovania (predaja) jej tela. Teda nielen o akýsi prenájom maternice, ale o komerčné zneužitie celého tela ženy, ktorá sa v celistvosti podieľa na všetkých procesoch a záťažích, súvisiacich s tehotenstvom. Po pôrode, keď má odovzdať dieťa ako očakávaný „produkt“ svojho tehotenstva jeho „sociálnym“ rodičom, prerušujú sa všetky prirodzené biologické, emočné, sociálne a ostatné sprievodné väzby, ktoré si žena – matka počas tehotenstva zvyčajne k dieťaťu vytvára. Niektoré biologické a psychologické väzby, ako vieme, nepominú po celý život tzv. náhradnej matky (aj keď nie sú vždy uvedomované). Krivda voči žene nosiacej akoby „cudzie“ dieťa, ktoré po pôrode musí odovzdať iným ľuďom, nie je menšia ani vtedy, keď to pomýlená žena robí z altruistických či iných zdanlivo dobromyseľných dôvodov a bezodplatne (napr. matka vynosí dieťa dcére alebo aj naopak, partnerka partnerke, priateľka dvom partnerom atď.). V kontexte komerčného vzťahu ide vždy o hlboké poníženie ženy, ktoré predstavuje formu novodobého zotročenia, prostitúcie a obchodu s ľuďmi (ten sa týka rovnako tzv. náhradnej matky, ako aj jej dieťaťa).
3. Voči „*sociálnym*“ rodičom dieťaťa ide o klamstvo, resp. podvod v tom zmysle, že dieťa, ktoré cestou tzv. náhradného materstva dostanú do starostlivosti, vlastne nie je ich biologickým dieťaťom: biologicky ide o dieťa ženy, ktorá ho nosila pod srdcom. Nanajvýš, ak bolo dieťa počaté z ich vlastných pohlavných buniek, ide o dieťa, ktoré preberá od nich čiastočne

(ak išlo aj o pohlavné bunky darcu) alebo úplne (ak išlo o pohlavné bunky oboch rodičov) len genetický základ („genetickí“ rodičia): jeho biologické uskutočnenie, ako dnes čoraz hlbšie chápeme, je však vždy podstatne ovplyvnené životom, biologickými a inými vplyvmi organizmu tzv. náhradnej matky. Ako hovorí stará múdrosť: „Nie je jedno, ktorá žena dieťa nosila.“

Je tiež potrebné zdôrazniť, že túžba po vlastnom dieťati, ktorá sama osebe môže byť dobrá, z morálneho hľadiska neoprávňuje nikoho uchyľovať sa k mravne neprijateľným prostriedkom na jej naplnenie. Tým menej k postupom, ktoré zahŕňajú nespravodlivosť a ubližovanie nevinným (tzv. náhradnej matke, počatému dieťaťu, zúčastneným zdravotníckym pracovníkom a iným). Túžba po dieťati nie je v žiadnom prípade „právom na dieťa“ – a nikto nemá povinnosť druhému takéto domnelé právo naplniť (3). Túto povinnosť nemá ani štát, medicína alebo zdravotnícky systém, a ani ich predstavitelia či pracovníci.

Budúci „sociálni“ rodičia, ktorí si objednávajú služby tzv. náhradnej matky, konajú tak v rozpore so základnými morálnymi princípmi slobodnej demokratickej spoločnosti (napr. zákaz obchodovania s ľuďmi, komercializácie ľudského tela, vykorisťovania, ponižovania a zneužitia osôb atď.), so všeobecne rešpektovanými ľudskými právami, ako aj v protiklade s oprávnenými záujmami tzv. náhradnej matky a nimi objednávaného dieťaťa. Navyše, často ide o zneužitie ťaživých ekonomických a sociálnych podmienok žien a rodín, z ktorých sa v chudobnejších krajinách alebo komunitách získavajú tzv. náhradné matky, či tzv. nízkonákladové náhradné matky. Primárna zodpovednosť objednávateľov – budúcich „sociálnych“ rodičov dieťaťa – nie je nijako umenšená skutočnosťou, že sú nezriedka „obeťou“ bezohľadnej reklamy a manipulácie.

4. Voči *dieťaťu* tzv. náhradnej matky ide o krivdu preto, že prichádza na svet počatím v nezvyčajných, niekedy až bizarných podmienkach, pričom dochádza k umelelému, vopred plánovanému rozdeleniu medzi jeho genetickými, biologickými a sociálnymi rodičmi. Navyše, jeho počatie sa zvyčajne uskutočňuje niektorou z metód tzv. asistovanej reprodukcie (1 – 6). Táto rozporuplná situácia predstavuje pre dieťa závažné riziká z hľadiska jeho biologickej a psychickej identity, jeho osobnosti a ďalšieho zdravého vývinu. Ohrozuje aj právo dieťaťa pravdivo poznať svoj biologický pôvod. Dieťa v tomto kontexte – v príkrom rozpore s jeho dôstojnosťou, základnými ľudskými právami i s príslušnými etickými normami – vystupuje ako produkt, tovar, ktorého „výrobu“ si niekto objednáva, za ktorý sa platí a na ktorý sa, aspoň podvedome, vzťahujú aj iné skutočnosti a procedúry obvyklé vo výrobných alebo v obchodných vzťahoch (napr. „kontrola kvality“ či následná „reklamácia“). Ako názorne ukázali viaceré medializované prípady, spôsobuje to aj ďalšie, ťažko riešiteľné problémy (napr.: čo s dieťaťom, ktoré sa narodí zdravotne postihnuté, prípadne čo robiť v situácii, keď budúci „sociálni“ rodičia zmenia názor alebo svoje vzájomné vzťahy – a objednané dieťa už nechcú prijať?).
5. Voči *obetovaným deťom*, teda tým ľudským bytostiam, ktoré sa v kontexte tzv. náhradného materstva síce umelo počali, ale neskôr sa neprenesú do maternice ženy, či už preto, že boli označené za chybné alebo za nadbytočné, alebo aj po prenesení do maternice ich vývoj nepokračuje a odumrú, spôsobuje tzv. náhradné materstvo nielen krivdu, ale nenapraviteľný zločin: pre prípadné narodenie jedného dieťaťa sa „obetujú“, zahynú mnohé iné (6).

6. Voči iným osirelým deťom, ktoré by mohli byť adoptované, ide o krivdu preto, že sa aj takto zmenšuje ich reálna možnosť dostať sa do adoptívnej starostlivosti a mať vhodné rodinné prostredie pre svoj vývin a dobrý štart do života, napriek nešťastnej situácii, do ktorej sa nevinne svojím osirením alebo opustením žijúcimi rodičmi dostali. Tolerancia či dokonca podpora danej spoločnosti vo vzťahu k produkcii (akoby) „vlastných detí“ pre záujemcov o služby tzv. náhradného materstva môže znížiť šance osirelých a opustených detí na nájdenie vhodných adoptívnych rodičov. Zároveň sa tým v nich a tiež v spoločnosti môže zakoreňovať vedomie, že sú „nechcené“.
7. Voči spoločnosti znamená presadzovanie či akákoľvek podpora tzv. náhradného materstva veľmi rizikové konanie. Je totiž v skutočnosti zameraná proti samotným základom jej sociálnej štruktúry a demokratického fungovania, s potenciálne závažnými mravnými, sociálnymi a právnymi dôsledkami. Javí sa ako nezodpovedný, komerčne motivovaný útok smerovaný proti zdravej rodine, manželstvu, rodičovstvu, materstvu. Ľudské, medicínsko-zdravotnícke, právne i finančné prostriedky, chybne smerované do oblasti tzv. náhradného materstva, by zákonite chýbali na zabezpečenie iných, naozaj prínosných a potrebných výkonov zdravotnej či sociálnej starostlivosti.

Z týchto dôvodov je povinnosťou každého kresťana i každého človeka dobrej vôle mať jasno v uvedených otázkach, zaobstaráť si a poskytovať v rámci svojich možností náležité informácie o tejto veci vo svojom okolí, a tiež podporovať vhodnými prostriedkami účinné zabránenie uvedenia takýchto praktík do medicínskeho, zdravotníckeho či právneho prostredia na Slovensku. Osobitne dôležitá je v tejto oblasti úloha dobre informovaných

pracovníkov masovokomunikačných médií, dnes predovšetkým osôb pracujúcich v prostredí internetu (odborné, popularizačné či rodinné webové stránky; blogosféra) a sociálnych sietí. Nezastupiteľnú úlohu ochrany spoločného dobra, ľudskej dôstojnosti a prirodzených práv každého človeka – občana pred nebezpečnými, nekalými praktikami a zneužitím, ako aj ochrany verejného, resp. štátneho záujmu, majú vláda a parlament Slovenskej republiky. Subkomisia vyzýva všetkých spomínaných činiteľov i všetkých ľudí dobrej vôle, aby sa podľa svojich možností, kompetencie a zodpovednosti zasadili za ochranu slovenského prostredia, našich rodín, osobitne však našich žien a dievčat pred spomínanými hrozbami fyzického, mravného a komerčného zneužitia.

Mons. Milan Lach SJ
predseda Subkomisie pre bioetiku TK KBS
V Bratislave 8. 12. 2014

Poznámky

1. Porovnaj Kongregácia pre náuku viery: Inštrukcia *Donum vitae* o rešpektovaní rodiaceho sa ľudského života a o dôstojnosti plodenia (z 22. 2. 1987), SSV Trnava, 1998, 81 strán, ISBN 8071622338, s. 56, II. 3: „Je mravne dovolené tzv. náhradné materstvo? Nie je, a to z tých istých dôvodov, ktoré vedú k odmietaniu umelého heterológneho oplodnenia. Odporuje totiž jednote manželstva a dôstojnosti plodenia ľudskej osoby. Náhradné materstvo je objektívnym popretím záväzkov, ktoré vyplývajú z materskej lásky, manželskej vernosti a zodpovedného materstva. Uráža dôstojnosť a právo dieťaťa, aby bolo počaté, nosené v matkinom lone, prinesené na svet a vychovávané vlastnými rodičmi. Náhradné materstvo prehlbuje, a to na úkor rodín, oddelenie fyzických, psychických a mravných prvkov, na ktorých sa zakladajú rodiny.“
2. Porovnaj *Katechizmus Katolíckej cirkvi* (1997), čl. 2376: „Techniky, ktoré vylučujú spoločné rodičovstvo zásahom osoby, ktorá nepatrí k manželskej dvojici (darovanie spermy alebo vaječnej bunky, prepožičanie maternice), sú závažne nemorálne. Tieto techniky

porušujú právo dieťaťa narodiť sa z otca a matky, ktorých pozná a ktorí sú medzi sebou spojení v manželstve. Zrádzajú výlučné právo manželov stať sa otcom a matkou iba jeden prostredníctvom druhého.“ (dostupné na www.kbs.sk)

3. Porovnaj *Katechizmus Katolíckej cirkvi* (1997), čl. 2378: „Dieťa nie je dlh, na ktorý možno mať nárok, ale dar. Najvznešenejším darom manželstva je nová ľudská osoba. Dieťa nemožno považovať za predmet vlastníctva, k čomu by viedlo uznanie domnelého „práva na dieťa“. V tejto oblasti má iba dieťa skutočné práva: právo byť plodom osobitného úkonu manželskej lásky svojich rodičov a aj právo byť rešpektované ako osoba už od chvíle svojho počatia.“ (dostupné na www.kbs.sk)
4. Porovnaj Kongregácia pre náuku viery: Inštrukcia *Dignitas personae* o niektorých otázkach bioetiky (z 8. 9. 2008), najmä č. 4 – 6, 8 – 10, 12, 14 – 16. (dostupné na www.kbs.sk)
5. Porovnaj Subkomisia pre bioetiku Teologickej komisie KBS: *Vyhlasenie k problému oplodnenia v skúmavke* (z 6. 11. 1999), *Vyhlasenie k problému umelého oplodnenia* (z 27. 1. 2001), *Stanovisko o darcovstve pohlavných buniek* (z 22. 4. 2012) (dostupné na www.kbs.sk)
6. Porovnaj Kongregácia pre náuku viery: Inštrukcia *Dignitas personae* o niektorých otázkach bioetiky (z 8. 9. 2008), č. 14, pozn. 27: „Treba však poukázať aj na to, že vzhľadom na pomer medzi celkovým počtom vytvorených embryí a tými, ktoré sa skutočne narodia, je počet obetovaných embryí veľmi vysoký. ... V súčasnosti aj v najväčších strediskách umelého oplodnenia dosahuje počet obetovaných embryí viac než 80 %.“ (dostupné na www.kbs.sk)

UYHLÁSEIE KBS K REFERENDU O OCHRANE RODINY

Vyjadrujeme svoju podporu referendu o ochrane rodiny. V atmosfére sviatkov lásky a rodiny obraciamy sa na veriacich i na všetkých ľudí dobrej vôle, aby vo februári aktívne využili svoje hlasovacie právo a pozitívne sa vyjadrili k predkladaným otázkam. Vyjadrujeme svoje presvedčenie, že podpora rodiny a manželstva má byť stredobodom života našej spoločnosti. Zároveň pozývame

k tomu, aby sa ľudia nielen pred referendum, ale neustále, zamerali na konkrétnu pomoc rodinám vo svojom najbližšom okolí.

Vyjadrujeme tiež želanie, aby ľudia nepodľahli tlaku a antikampaniam, ktoré sa snažia na referendum pozeráť negatívne. Máme nádej, že v rámci celospoločenskej diskusie bude rešpektovaná náboženská sloboda i sloboda slova. Je naším želaním, aby referendum prebehlo v pokojnej atmosfére a bolo chápané ako pozitívna iniciatíva pre dobro človeka a za ochranu hodnôt, ktoré sú prirodzené a ktoré Cirkev neustále pokladá za svoju prioritu.

V Bratislave 18. 12. 2014

SPOLOČNÉ VYHLÁSENIE K TERORISTICKÝM ÚTOKOM V PARÍŽI

Sme zarmútení a šokovaní týmito udalosťami. Súcitíme a žiaľime s tými, ktorí počas vražedných útokov stratili svojich blízkych, priateľov a kolegov.

Chceli by sme vyjadriť hlbokú sústrasť a podporu francúzskemu ľudu a vysloviť nádej, že po dňoch teroru v krajine zavládne pokoj a bezpečie.

Cieľom parížskych vrahov bolo zasiatie nenávisťi a nedôvery medzi obyvateľov Európy. Chceme veriť, že erupcia džihádistického teroru v Európe, napriek obrovskej bolesti a rozhorčeniu, ktorý spôsobila, nepovedie ku kolektivizácii viny moslimov a k novému násiliu. Vyjadrujeme podporu všetkým po mieri túžiacim ľuďom, bez rozdielu kultúr a náboženstiev.

Vyzývame všetkých ľudí na vzájomný rešpekt a toleranciu rôznych náboženstiev a kultúr a na rešpektovanie

našich spoločných základných morálnych a etických hodnôt, k posvätnosti života a dôstojnosti každého ľudského jedinca.

Za Konferenciu biskupov Slovenska
*Mons. Stanislav Zvolenský, predseda,
bratislavský arcibiskup metropolita*

Za Ekumenickú radu cirkví SR
predseda biskup Miloš Klátik

Za Ústredný zväz židovských náboženských obcí
predseda Igor Rintel
V Bratislave 11. 1. 2015

INDEX

- akolytát – 59
alkoholizmus – 55, 77
antikoncepcia – 72, 120, 121, 122, 123
archív – 7, 38
bioetika – 100, 104, 110, 111, 116, 117, 120, 123, 137, 143, 144
birmovanie – 29
Blízky východ – 90
celibát – 23, 24, 37
cirkevné – 7, 14, 18, 25, 26, 32, 33, 36, 37, 39, 41, 44, 45, 48,
53, 69, 74, 76, 80, 83, 84, 85, 86, 113
darcovstvo – 100, 102, 144,
demografia – 70, 71, 72, 73, 74, 75, 137
deti – 11, 24, 25, 32, 40, 41, 45, 52, 56, 71, 74, 75, 83, 95, 101,
102, 103, 110, 111, 113, 115, 116, 117, 118, 130, 131, 133, 135,
141, 142
diakon – 18, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 109
dobro – 7, 9, 10, 13, 19, 39, 54, 72, 77, 78, 82, 89, 95, 96, 97,
107, 109, 110, 118, 127, 129, 131, 132, 136, 140, 143, 145
dôstojnosť – 9, 10, 12, 51, 56, 57, 62, 74, 77, 95, 101, 110, 118,
121, 128, 130, 135, 137, 141, 143, 146
ekológia – 10
ekumenizmus – 32, 37, 38
Eucharistia – 25, 104, 128
Európa – 62, 63, 70, 74, 75, 82, 90, 98, 99, 124, 127, 128, 129,
145
eutanázia – 10, 123
Evanjelická cirkev – 30, 32
exkomunikácia – 18, 36
financie – 13, 14, 33, 34, 46, 49, 54, 57, 67, 78, 88, 113, 114,
115, 138, 142
františkáni – 83
gén – 10, 45, 102, 103, 104, 138, 140, 141,

gréckokatolík – 30, 31, 32, 38, 46, 48, 50, 67, 68, 86, 95, 126
hazard – 77, 87
hnutie Nazaret – 38, 39 41, 58
homeopatia – 15, 16
homosexualita – 20, 21, 101, 111, 112
charita – 14, 55, 76, 88, 89
chudoba – 11, 54, 76, 77, 78, 128, 140
ideológia – 16, 99, 116, 132, 133, 135, 136
individualizmus – 9, 72
intencie – 15, 17, 46, 47, 68
jednota – 13, 14, 19, 27, 28, 29, 37, 40, 44, 48, 60, 61, 101,
109, 128, 129
jubilejný rok – 124, 125
Kanet – 59, 60
katechetické centrum – 33, 49
katechéza – 25, 32, 90
Katolícka univerzita – 14, 15, 19, 20, 42
Katolícke biblické dielo – 49
Katolícke noviny – 39
katolícky – 13, 14, 15, 17, 19, 21, 23, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35,
36, 37, 38, 42, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 52, 53, 56, 59, 61, 62,
63, 65, 67, 68, 70, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 90, 91, 95,
96, 98, 99, 100, 110, 112, 114, 117, 120, 121, 122, 124, 126,
135, 138, 143, 144
kňaz – 14, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 35, 37, 40,
41, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 55, 60, 67, 68, 75, 82, 84, 86, 87,
100, 107, 109, 110, 114, 126, 136
knižnica – 33, 38
komunistický – 11, 50, 51, 83, 85, 86, 136,
kostol – 12, 46, 53, 67, 81, 104, 105, 106
kresťan – 9, 24, 32, 37, 45, 57, 62, 63, 66, 69, 72, 76, 78, 82,
86, 90, 91, 98, 99, 100, 104, 105, 112, 113, 115, 120, 121,
122, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 134, 142
kríza – 10, 12, 54, 95, 127

krst – 25, 30, 31, 32, 43, 69, 98, 100, 128
laici – 16, 21, 22, 34, 42, 50, 55, 79, 87, 100, 109, 136
legislatíva – 54, 88, 89
Lagiewniki – 51
lektorát – 59
liturgia – 25, 27, 28, 29, 34, 48, 52, 91, 92, 93, 94, 105, 106,
126
Maďarsko – 61, 64, 85
manipulácia – 10, 47, 104, 140
manželstvo – 11, 24, 25, 29, 30, 40, 53, 56, 69, 71, 72, 73, 74,
100, 101, 103, 107, 111, 115, 116, 124, 129, 130, 131, 132,
135, 138, 142, 143, 144
médiá – 20, 51, 54, 56, 58, 60, 70, 72, 79, 115, 119, 132, 133,
138, 141, 43
mier – 134
miništrovanie – 12, 41
misál – 27, 34, 61
mládež – 11, 29, 56, 57, 111, 115, 117,
modlitba – 7, 19, 21, 27, 32, 35, 45, 53, 62, 65, 67, 89, 90, 94,
104, 105, 108, 110, 114, 124, 126, 127, 134,
Modlitebník – 21, 34, 44, 60, 61
morálka – 8, 9, 11, 15, 16, 54, 55, 56, 57, 70, 72, 88, 95, 102,
103, 112, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 138, 139, 140, 144,
146
mormóni – 66, 67
mrav – 9, 10, 16, 22, 36, 54, 77, 101, 111, 114, 118, 120, 121, 127,
138, 140, 142, 143
náboženstvo – 12, 14, 23, 40, 58, 62, 66, 67, 82, 83, 84, 89,
90, 91, 98, 105, 115, 125, 129, 130, 131, 133, 136, 145, 146
nádej – 55, 56, 62, 63, 65, 70, 71, 75, 82, 87, 100, 124, 136, 145
náhradné (surogátne) materstvo – 137, 138, 139, 141, 142,
143
násilie – 9, 11, 40, 54, 67, 85, 90, 91, 98, 127, 134, 145
nedeľa – 11, 25, 32, 34, 136

neokatechumenát – 48, 52
nezamestnanosť – 11, 12, 55, 99
nežná revolúcia – 136
očkovanie – 116, 117, 118
pamäť – 49, 62, 64, 65, 66, 85,
pápež – 35, 36, 37, 62, 65, 72, 108, 120, 124, 128
parlament – 13, 70, 84, 111
pastoračný – 22, 23, 26, 29, 32, 41, 46, 56, 67, 82, 93, 94,
96, 107, 108
petícia – 57, 66, 67, 114, 131, 135
podnikanie – 11, 12, 54, 55, 77,
pohlavie – 100, 103, 106, 115, 138, 139, 140, 144
pochod za život – 135, 136
politika – 8, 9, 11, 12, 13, 35, 44, 45, 54, 55, 70, 71, 73, 84, 85,
90, 91, 96, 98, 99, 133, 137
pornografia – 11
potrat (interrupcia) – 9, 44, 45, 102, 119
pôrodnosť – 70, 71
právo – 9, 10, 14, 18, 23, 24, 25, 29, 35, 43, 45, 57, 58, 71, 83,
91, 92, 93, 94, 100, 101, 102, 104, 105, 109, 113, 117, 121,
130, 131, 133, 134, 138, 139, 140, 141, 143
prezident – 13, 134
prirodzené – 20, 24, 40, 45, 69, 71, 72, 75, 100, 101, 104, 107,
112, 115, 121, 129, 135, 136, 139, 143
prirodzenosť – 107, 129, 133
prenasledovanie – 50, 86, 87, 90, 91, 99, 100, 134, 136
prostitúcia – 88, 139
Rádio Mária – 13
reality show – 56
referendum – 131, 134, 135, 144, 145
registrované partnerstvá – 111, 133
rodina – 11, 26, 39, 40, 54, 55, 56, 62, 70, 71, 72, 73, 74, 75,
77, 87, 89, 100, 107, 110, 112, 115, 116, 124, 129, 131, 132,
133, 135, 137, 140, 142, 143, 144, 145

rod (gender) – 115, 116, 132, 133, 137
rozvod – 72
ruženec – 43, 44, 124
Slovenská biblická spoločnosť (SBS) – 48, 49
smrť – 10, 24, 31, 45, 72, 101, 102, 121, 122, 129
sobáš – 53, 69, 71, 106
sociálna otázka – 10, 11, 14, 24, 25, 53, 54, 55, 71, 76, 87, 88,
89, 102, 112, 128, 133, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143
solidarita – 54, 63, 72, 74, 76, 89, 91, 95, 126, 129
spása – 12, 38, 39, 124
spoveď – 37, 39, 40, 42
spravodlivosť – 10, 31, 55, 66, 76, 78, 91, 99, 102, 112, 114,
115, 126, 127,
Spolok sv. Vojtecha (SSV) – 3, 22, 29, 33, 65, 143
starokatolíci – 35, 36, 37, 38
sterilizácia – 10
Svätá (Apoštolská) stolica – 18, 58, 98, 107, 109, 122,
Sväté písmo – 29, 46, 48, 50, 75, 106, 116, 135
Svätý Otec – 18, 45, 65, 67, 79, 80, 82, 96, 97, 107, 108, 109,
110, 133
sloboda – 10, 13, 23, 40, 57, 58, 63, 67, 88, 89, 90, 91, 99, 111,
115, 130, 131, 133, 136, 137, 140, 145
svedomie – 9, 12, 15, 16, 39, 51, 57, 58, 67, 69, 90, 97, 121, 122,
123, 129, 133, 135
štát – 7, 9, 10, 11, 13, 14, 22, 33, 34, 36, 45, 46, 49, 54, 57, 58,
68, 69, 70, 73, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 96, 107, 108, 111, 113,
117, 118, 119, 127, 129, 133, 137, 138, 140, 143
štatút – 13, 22, 23, 24, 26, 27
teológia – 21, 22, 25, 32, 36, 38, 39, 41, 42, 68, 86, 104, 110,
116, 120, 123, 137, 144
terorizmus – 146
TV Lux – 78, 79
Ukrajina – 46, 67, 68, 126, 127, 134
umelé oplodnenie – 10, 101, 102, 103, 143, 144

ústava – 11, 58, 122, 129, 130, 132
verejné – 9, 14, 15, 43, 49, 54, 60, 61, 66, 69, 70, 72, 73, 82,
85, 89, 91, 95, 96, 104, 108, 116, 117, 127, 129, 130, 131, 133,
137, 138, 143
vláda – 13, 19, 33, 70, 77, 83, 96, 99, 137, 143
vydavateľstvo – 29, 75, 76, 93, 94,
vykorisťovanie – 11, 77, 140
vysviacka – 18, 22, 24, 25, 37, 86,
zákon – 8, 10, 11, 13, 16, 18, 20, 26, 33, 34, 42, 44, 45, 57, 66,
69, 83, 84, 88, 89, 98, 111, 115, 122, 126, 133,
zbrane – 10
zločin – 11, 141
zmierenie – 42, 61, 62, 63, 64, 66, 134
život – 7, 8, 10, 11, 18, 24, 25, 31, 32, 37, 39, 40, 41, 43, 44,
45, 48, 51, 54, 56, 61, 62, 63, 72, 73, 74, 77, 84, 86, 95,
100, 102, 103, 111, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121,
122, 123, 124, 128, 129, 130, 131, 133, 135, 136, 137, 139,
140, 142, 143, 144, 146

OBSAH

Vyhlasenia a rozhodnutia Konferencie	
biskupov Slovenska	5
Vyhlasenie KBS – začiatok činnosti	7
Cirkevné dokumenty sú vlastníctvom cirkevných právnických osôb	7
Vyhlasenie KBS k spoločensko-politickej situácii v Slovenskej republike	8
KBS odsudzuje pokusy politickej propagácie	12
Miništrovanie dievčat	12
Rádio Mária – plán rozšírenia na celé Slovensko	13
Vyhlasenie KBS k spoločensko-politickej situácii v Slovenskej republike	13
Verejné vystupovanie biskupov a uverejňovanie článkov kňazov	14
Katolícka univerzita – vyjadrenie KBS	14
Výška omšového štipendia/intencie	15
Orientácia katolíckej verejnosti o otázkach homeopatie	15
Vzťah Školskej komisie KBS a Združenia katolíckych škôl na Slovensku	17
Výška omšových štipendií/intencií a táx	17
Vyhlasenie k otázke Daniela Vážana	17
Miesto Katolíckej univerzity – Ružomberok	19
Zriadenie Katolíckej univerzity v Ružomberku – dekrét	19
Činnosť občianskeho združenia Rieky	20
Zmeny v základných modlitbách	21
Možnosť denného štúdia laikov na teologických fakultách	21
Štatút trvalého diakonátu na území Slovenskej provincie (zo dňa 26. 8. 1992)	23
Podmienky na trvalý diakonát	27

Gestá počas svätej omše	27
Vek birmovancov – nariadenie	29
Autorské práva na vydávanie Svätého písma a Spolok svätého Vojtecha	29
Taxa za manželské súdne kauzy.....	29
Dohoda s Evanjelickou cirkvou a. v. o svätom krste – miesto a deň podpisu	30
Dohoda o svätom krste – text	30
Svätenie nedele	32
Farské a iné cirkevné knižnice nachádzajúce sa v objektoch a v inštitúciách RCC	33
Diecézne katechetické centrum (DKC) – dôležitosť a financovanie	33
Nový Modlitebník a Rímsky misál – termín záväzného vstupu do platnosti.....	34
Preklady liturgických textov do ľudovej reči.....	34
Vzťah ku starokatolíkom	35
Pasportizácia historických knižníc na Slovensku	38
Výhrady voči hnutiu Nazaret	38
Teologická fakulta pre východnú slovenskú cirkevnú provinciu.....	41
Kolektívne rozhrešenie vo svätej spovedi – neaktuálne	42
Ruženec svetla, tajomstvá – kratšia verzia	43
Päťoro cirkevných prikázaní – jednotný text	44
Vyhlásenie KBS k aktuálnej diskusii o otázke interrupcií.....	44
Dokončenie prekladu Svätého písma na základe Neovulgáty	46
Fond pre gréckokatolíckych kňazov na Ukrajine	46
Mariánske kňazské hnutie	47
Omšové intencie/štipendiá – nariadenie	47
Neokatechumenát na Slovensku	48
Preklad oficiálnych textov Cirkvi	48
Vzťah Katolíckej cirkvi na Slovensku k Slovenskej biblickej spoločnosti	48

Miesto Katolíckeho pedagogického a katechetického centra (KPKC)	49
Zverejňovanie zväzkov ŠtB – stanovisko biskupov	49
Zriadenie slovenskej kaplnky Božieho milosrdenstva v Krakove-Lagiewnikoch	51
Postoj k práci Neokatechumenátnej cesty na Slovensku.....	52
Gestá pri svätej omši	52
Vek prvoprijímajúcich detí.....	52
Sobášne obrady mimo chrámov	53
Hnutie Modlitby matiek (MM) – podmienené schválenie.....	53
Stanovisko KBS k spoločensko-sociálnej situácii na Slovensku	53
Stanovisko KBS k reality show.....	56
Podpora petície za zmluvu o výhrade vo svedomí	57
Nesúhlas s činnosťou Hnutia Nazaret a Betánia	58
Udeľovanie trvalého lektorátu a akolytátu na Slovensku	59
Vytvorenie organizácie Kanet n.o.....	59
Kanet n.o. – schválenie členov do jednotlivých orgánov.....	60
Promulgovanie Modlitebníka a jeho uvedenie do praxe	60
Listy zmierenia slovenských a maďarských katolíkov	61
Vyhlasenie Stálej rady KBS k podpisovej akcii mormónov	66
Podpora Svätému Otcovi (kauza Regensburg).....	67
Fond pre rímskokatolíckych kňazov na Ukrajine	67
Slovenská spoločnosť pre katolícku teológiu (SSKT) – odobrenie	68
Zapisovanie prvého svätého prijímania do matriky.....	69
Vykonávanie civilných sobášov kresťanskými poslancami	69
Vyhlasenie KBS k demografickej situácii na Slovensku.....	70
Mariánske kňazské hnutie – ďalšie povolenie činnosti.....	75
Bojkotovanie Vydavateľstva Michala Vaška	75

Vyhlásenie KBS k Medzinárodnému dňu boja proti chudobe	76
Biskupi Slovenska k ukončeniu spolupráce medzi TV NOE a TV LUX	78
Komuniké Konferencie biskupov Slovenska k reorganizácii rímskokatolíckych diecéz na Slovensku	79
Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska o náboženskej výchove v škole.....	82
Vyhlásenie KBS k prípadu „františkáni“	83
Stanovisko Rady KBS pre históriu k 60. výročiu prijatia tzv. cirkevných zákonov.....	83
Vyhlásenie Rady KBS pre históriu k roku 1950	85
Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska k projektu megakasína.....	87
Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska k zákonu o sociálnych službách	88
Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska k otázkam vyučovania meditatívnej modlitby na hodinách náboženstva	89
Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska k prenasledovaniu kresťanov (Blízky východ, Irak).....	90
Slovenskí biskupi k Vyhláseniu NR SR k aktom násillia a prenasledovania kresťanov	91
Inštrukcia Konferencie biskupov Slovenska o príprave a vydávaní liturgických kníh a textov	91
Vyhlásenie predsedu Konferencie biskupov Slovenska o situácii v zdravotníctve.....	95
Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska k výsledkom sčítania ľudu	95
Vyhlásenie Apoštolskej nunciatúry v SR k odstúpeniu Svätého Otca	96
Vyhlásenie KBS k 70. výročiu deportácií Židov zo Slovenska	97

Stanovisko Subkomisie pre bioetiku KBS o „darcovstve“ pohlavných buniek	100
Noc kostolov – upozornenie ohľadom rešpektovania posvätného priestoru	104
Vyhlásenie predsedu Konferencie biskupov Slovenska ohľadom predstieraného sobáša osôb rovnakého pohlavia	106
Vyhlásenie Apoštolskej nunciatúry na Slovensku ohľadom odvolania arcibiskupa Mons. Róberta Bezáka.....	107
Vyhlásenie KBS ohľadom rozhodnutia Svätého Otcu odvolať Mons. Róberta Bezáka z úradu trnavského arcibiskupa.....	109
Stanovisko predsedu Subkomisie pre bioetiku KBS k výstave „The Human Body Exhibition“	110
Vyhlásenie k návrhu zákona o registrovanom partnerstve.....	111
Vyhlásenie k pripravovanému štrajku zamestnancov škôl na 26. 11. 2012.....	112
List Stálej rady Konferencie biskupov Slovenska o poslaní učiteľa	113
Vyhlásenie biskupov Slovenska k problematike rodovej rovnosti	115
Stanovisko Subkomisie pre bioetiku KBS k niektorým etickým aspektom povinného očkovania.....	116
Stanovisko Subkomisie pre bioetiku KBS k predaju a výdaju prípravkov hormonálnej antikoncepcie a iných prípravkov zameraných proti ľudskému životu v lekárnach	120
Dekrét o vyhlásení Roka Sedembolestnej Panny Márie	124
Vyhlásenie Rady pre históriu KBS na záver jubilejného cyrilo-metodského roka.....	125
Vyhlásenie predsedu Rady hierarchov Jána Babjaka k situácii na Ukrajine	126

Výzva predsedu Konferencie biskupov Slovenska na modlitby za Ukrajinu	127
Modlitba zverenia Európy sv. Cyrilovi a Metodovi, spolupatronym Európy a apoštolom slovanských národov	127
Stanovisko Konferencie biskupov Slovenska k pripravovanej novele Ústavy SR	129
Vyhlásenie najvyšších predstaviteľov kresťanských cirkví o náboženskej slobode	130
Výzva Konferencie biskupov Slovenska k vyhláseniu petície za vypísanie referenda	131
Vyhlásenie predsedu KBS k prijatiu novely ústavy SR.....	132
Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska k šíreniu rodovej ideológie.....	132
Výzva Konferencie biskupov Slovenska k modlitbe za mier a zmierenie	134
Vyhlásenie predsedu KBS k rozhodnutiu prezidenta SR o referende	134
Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska o konaní II. národného pochodu za život	135
Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska k 25. výročiu nežnej revolúcie	136
Reakcia KBS na prijatie stratégie rodovej rovnosti.....	137
Stanovisko Subkomisie pre bioetiku Teologickej komisie Konferencie biskupov Slovenska k niektorým etickým aspektom tzv. náhradného materstva	137
Vyhlásenie KBS k referendu o ochrane rodiny	144
Spoločné vyhlásenie k teroristickým útokom v Paríži	145
Index	147

Konferencia biskupov Slovenska

VYHLÁSENIA A ROZHODNUTIA
KONFERENCIE BISKUPOV
SLOVENSKA

Spracované podľa predchádzajúceho vydania v SSV,
Trnava 2008, a doplnené

Pre Konferenciu biskupov Slovenska
vydal Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2015, ako svoju 4 017. publikáciu
Edícia Dokumenty Konferencie biskupov Slovenska, 16. zväzok
Obálku navrhol Pergamen
Jazyková úprava Marian Veselý
Zodpovedná redaktorka Mária Spišiaková
Technická redaktorka Elena Radošovská
Tlač Tlačiareň P+M, s. r. o., Turany
Druhé doplnené vydanie

ISBN 978-80-8161-163-6